

UNABOMBER

THEODORE KACZYNSKI

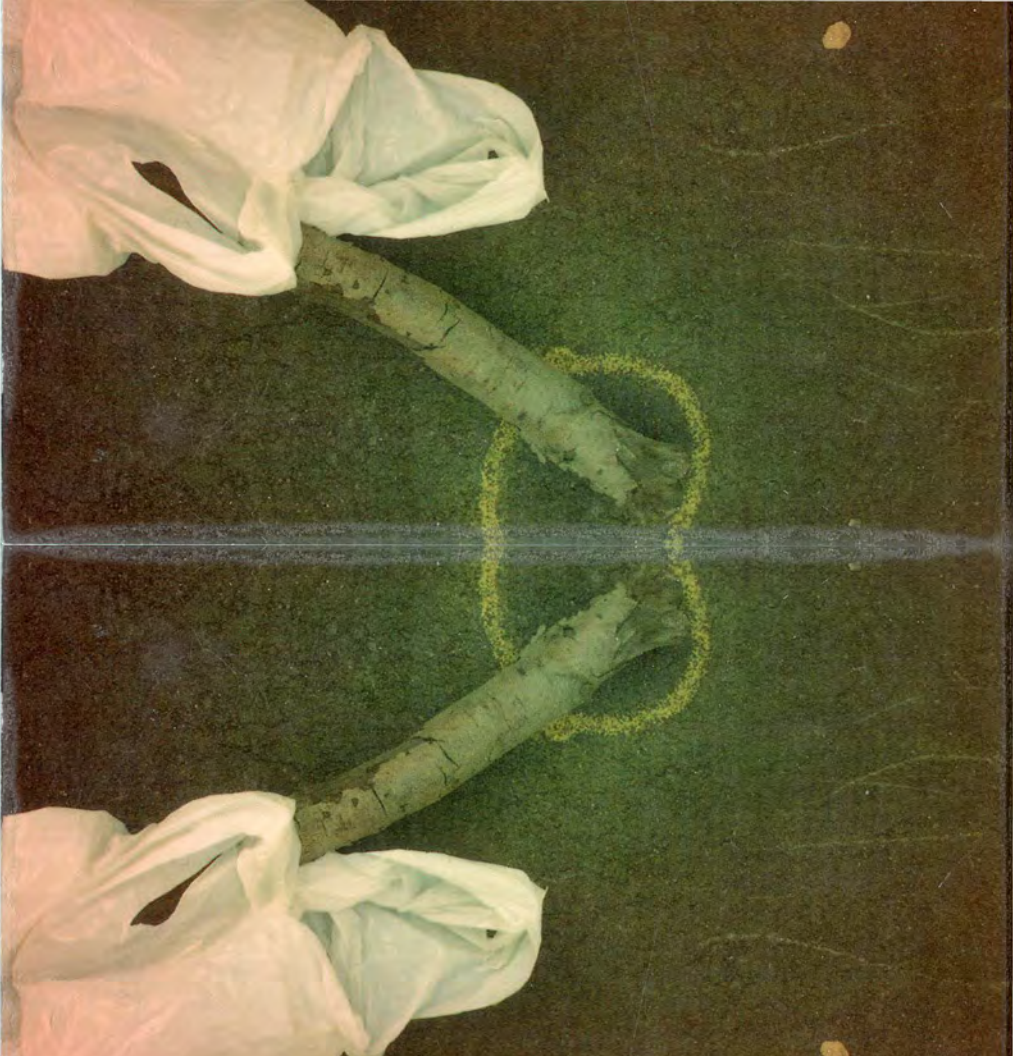
TEOLLINEN YHTEISKUNTA JA SEN TULEVAISUUS

Amerikan
kuuluisimman
terroristin
manifesti

SAVUMERKKI

**KULTTIMAINEEN SAAVUTTANUT
MANIFESTI NYT ENSIMMÄISTÄ
KERTAA SUOMEKSI!**

Matematiikan professori Theodore Kaczynski jätti akateemisen uransa ja muutti Montanan erämaahan elämään metsästyksellä ja pienviljelyllä. Vuonna 1978 hän aloitti lähes 20 vuotta kestäneen kirjepommikampanjan, jonka kohteena olivat ATK-asiantuntijat, metsäteollisuuden johtajat ja geeniteknologian tutkijat. Suuri yleisö tuli tuntemaan Kaczynskin nimellä "Unabomber".

Theodore Kaczynski
Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus

Suomennos ja esipuhe Timo Hännikäinen

Savukeidas Kustannus
Turku 2005

FILI - Suomalaisen kirjallisuuden tiedotuskeskus on tukenut tämän kirjan julkaisemista.

Englanninkielinen alkuteos: Industrial society and its future
Esipuheen copyright Timo Hännikäinen

ISBN 952-5500-10-01

Savukeidas Kustannus
PL 459 20101 Turku
www.savukeidas.com

Kansi: Pekka Saari
Taitto: Ville Hytönen

AS Pakett, Tallinna 2005

ESIPUHE

I

Theodore John Kaczynski syntyi vuonna 1942 ja vietti lapsuutensa ja nuoruutensa Chicagon esikaupunkialueella. Hänen vanhempansa olivat puolalaista siirtolaissukua ja hänellä oli yksi nuorempi veli. Huippuälykäs mutta eristäytyvä Kaczynski osoitti kouluaikanaan matemaattista lahjakkuutta ja kiinnostusta pienten räjähteiden valmistamiseen. Vuonna 1962 hän suoritti alemman tutkinnon Harvardissa, ja valmistui lopulta matematiikan professoriksi Michiganin yliopistosta.

Syksyllä 1967 Kaczynski sai apulaisprofessorinpaikan Californian-Berkeleyyn yliopistosta, mutta lopetti opetustyönsä vain kahta vuotta myöhemmin. Filosofi ja luonnonsytävä Henry David Thoreaun tuotantoa suuresti ihailnut Kaczynski yritti ostaa maata mestarinsa asuinsijoilta Kanadasta, mutta projekti epäonnistui. Sen sijaan hän päätyi ostamaan veljensä kanssa maapalan Montanasta ja rakentamaan sinne Thoreaun ”Elämää metsässä” –teoksen mallin mukaisen mökin. Samoihin aikoihin hän kirjoitti ensimmäiset teknologiaa ja teollista yhteiskuntaa arvostelevat esseensä.

Jätettyään akateemisen uransa Kaczynski tienasi välillä elantonsa pätkätöillä, mutta oli suurimman osan aikaa työttömänä. Hän työskenteli lyhyen aikaa tehtaassa, jossa hänen veljensä oli työnjohtajana, mutta joutui erotetuksi ahdisteltuaan erästä naispuolista työntekijää. 1970-luvun lopulta saakka hän eli käytännössä erakkona Montanan metsämökkillään. Hän eli metsästämillä jäniksiä ja kasvatamalla vihanneksia, ja toisinaan hän lainasi pieniä rah summia vanhemmiltaan.

Vuonna 1978 Kaczynski aloitti lähes 20 vuotta kestäneen pommikampanjansa, jonka kohteena olivat tietokoneasiantuntijat, mainosmiehet, metsäteollisuuden johtajat, sekä teknisten alojen ja geoniteknologian tutkijat. Pommit, jotka lähetettiin kirjeitse tai jätettiin paikan päälle, olivat taidokkaasti valmistettuja: jotkut niiden osat olivat käsin tehtyjä ja sytyttimenä Kaczynski saattoi käyttää tulitikunpäitä.

Nimen "Unabomber" pommimies sai poliisille lähettämässään kirjeestä, jossa hän uhkasi iskeä yliopistoihin ja lentokentille (universities and airports). Kaksi ensimmäistä iskua kohdistuivatkin yliopistoihin, joissa ne aiheuttivat kahden tutkijan loukkaantumisen. Vuonna 1979 pommi räjähti lentokoneen lastiruumassa loukkaamatta kuitenkaan ketään. Kaikkiaan Kaczynskin pommit surmasivat kolme ihmistä, loukkaantuneita oli toistakymmentä.

Syyskuussa 1995 Washington Post ja New York Times julkaisivat Unabomberin manifestin "Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus" ("Industrial society and its future"). Hän oli kirjeessä luvannut lopettaa iskut, mikäli kirjoitus julkaistaisiin laajalevikkisessä sanomalehdessä. Julkaisu johdatti FBI:n hänen jäljilleen: Kaczynskin veli David oli tunnistanut hänen kirjoitustyyliensä manifestista. Huhtikuussa 1996 Theodore Kaczynski pidätettiin mökiltään. Alkuperäisen käsikirjoituksen liuskat vastasivat Theodoren käsialaa.

Oikeudenkäynnissä Kaczynski tuomittiin elinkautiseen vankeusrangaistukseen. Vankeus ei kuitenkaan saanut häntä vaikenemaan: Kaczynskilta on vankeusaikanaan ilmestynyt useita kirjoituksia ja haastatteluita amerikkalaisissa ekologisissa vaihtoehtolehdissä. Häneltä piti joitakin vuosia sitten myös ilmestyä omaelämäkerta, mutta projekti kariutui erimielisyyksiin kustantajan kanssa. Kustantaja vaati Kaczynskia poistamaan tekstistä kohtia, jotka olisivat voineet johtaa kunnianloukkaussyytteisiin, mutta Kaczynski ei tähän suostunut. Yksi Kaczynskin puolustajista on USA:n radikaaleimpiin ekofilosofeihin lukeutuva John Zerzan, joka kävi useaan otteeseen jututtamassa pommimiestä tämän oikeudenkäynti- ja vankilassaoloaika-

na. Myös jotkut ekoanarkistiset ryhmät ovat julistaneet pitävänsä Kaczynskia poliittisena vankina.

II

Theodore Kaczynskin poliittinen manifesti ”Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus” on Suomessa varsin vähän tunnettu. Tämä ei sinänsä ole ihme, sillä mediassa Unabomberista puhuttiin lähinnä hulluna pommimiehenä, ja hänen radikaaliekologiset näkemyksensä mainittiin lyhyesti sivulauseissa. Yksi harvoista manifestiin vakavammin suhtautuneista oli Leena Krohn, joka pohti sen ajatuksia esseessään ”Miksi luddiitteja tarvitaan” (alunperin kokoelmassa ”Kynä ja kone”, WSOY 1996). Syväekologinen lehti ”Elämänsuojelija” ryhtyi julkaisemaan manifestia suomeksi 1990-luvulla, mutta käännöstyö jäi kesken.

Myös se, että manifestin kirjoittaja on kuuluisa terroristi, on omiaan karkottamaan lukijat. Tekstin väkivaltainen syntyhistoria on lyönyt leimansa siihen. Vaikka elämme maassa, jonka kansallissankareita ovat jääkärit ja Eugen Schauman, intellektuellit leimaavat terrorismin kiihkoiluksi. Älymystö rakastaa ”keskustelua” ja kavahtaa suoraa toimintaa, etenkin jos siihen liittyy sabotaasia tai väkivaltaa. Terroristi taas kieltäytyy keskustelemasta, eikä näin ollen saa ymmärrystä poliittisen ja liike-elämän johdolta kuin itseään suvaitsevaisena pitävältä älymystöltäkään.

USA:ssa manifestin vastaanotto oli samankaltainen, paitsi pienissä radikaalipiireissä. Kaczynskin suurin pelko ei ollut kiinnijääminen, vaan se, että hänet leimattaisiin hulkuksi. Juuri niin tapahtui.

Kaczynskin manifestia on kuitenkin vaikea pitää kiihkoiluna tai mielenvikaisuutena. Tyyliiltään se ei ole julistava tai saarnaava vaan rauhallinen ja analyttinen. Tässä voi havaita Kaczynskin matemaattisen taustan vaikutuksen. Pyrkimyksessään selittää asiat juurta jaksain hän on välillä tuskastuttavankin pedanttinen. Manifesti koostuu numeroiduista huomautuksista, lyhyistä kappaleista, jotka muodostavat temaattisia kokonaisuuksia.

Manifesti keskittyy analysoimaan teollista yhteiskuntaa ja sen ihmisyksilöille ja yhteisöille luomia ongelmia. Kaczynskin näkemykset teknologiasta ovat saaneet vaikutteita Jacques Ellul'n ja Lewis Mumfordin teknologiakritiikistä. Lähtökohtana on, ettei teknologia ole neutraali apuväline, vaan se muuttaa yhteiskuntien rakennetta sekä ihmisten elintapoja ja ympäristöä ratkaisevalla tavalla.

Kirjoitus on paljon velkaa myös 1900-luvun evoluutiopsykologien ja sosiobiologien esittämille näkemyksille. Konrad Lorenzin kaltaiset tutkijat väittivät jo 1960-luvulla populaaritieteellisissä teoksissaan, että moderni urbanisoitunut yhteiskunta on kaukana ihmisen lajityypillisestä elinympäristöstä. Ihmisen itse luomat olosuhteet ovat vaarassa muuttua tuhoisaksi koko lajille. Lorenz oli kuitenkin sitä mieltä, että modernia teollista ja urbaania yhteiskuntaa on mahdollista kehittää ihmiselle soveliaampaan suuntaan tuhoamatta sitä. Kaczynski tyrmää nämä "reformistiset" ajattelumallit: järjestelmä on umpikujassa ja on helpompaa kumota kuin uudistaa se. Hän vaatii, että kehityksen kulku on käännettävä taaksepäin ja kaikki monimutkainen, hierarkioita muodostava teknologia on ajettava alas.

Kaczynski on tuskin tutustunut Pentti Linkolan kirjoituksiin, mutta yhtymäkohdat suomalaisen ja amerikkalaisen ajattelijan välillä ovat selvät. Linkolakin on aivan oikein korostanut, että teknologia on kokonaisvaltainen järjestelmä, jonka "hyvät" ja "huonot" osat ovat erotamattomia. Tämä kanta tulee selkeästi esille "Johdatus 1990-luvun ajatteluun" -teoksen nimiesseen jaksossa, jossa hän selvittää mm. metsäteollisuuden, kuljetusten ja kemianteollisuuden välisiä suhteita. Myös Linkola pitää terrorismia ja aseellista toimintaa suositeltavina ekologisen vallankumouksen edistämismenetelminä, vaikkei ole niihin itse ryhtynytkään. Lisäksi sekä Kaczynski että Linkola valitsivat hyvin samankaltaisen, askeettisen ja perinteisille elinkeinoille perustuvan elämäntavan.

Mutta Linkolalla ja Kaczynskillä on erojakin. Kaczynskin manifesti keskittyy kuvaamaan enemmän ihmisille koituvia psykologisia haittoja kuin ympäristötuhoja. Siinä missä Linkola vaatii ihmislajia omaksuma uuden, hiljaisen ja vaatimattoman aseman maapallolla, Kaczynski ko-

rostaat ihmisen tarvetta vapauden ja itsemääräämisen tunteeseen. Linkolan mielestä nykyihmisellä on liikaa vapauksia, Kaczynskin mukaan hänellä ei ole mitään todellista vapautta. Mutta ei Linkolakaan ole jättänyt huomiotta niitä kärsimyksiä, joita ihminen joutuu kokemaan äärimmäisen tehokkuuden yhteiskunnassa: stressiä, masennusta, työttömyyden aiheuttamaa turhautumista, mielenhäiriöitä.

Terävimpiä osuuksia Kaczynskin manifestissa on nykyvasemmiston kritiikki. Kaczynski paljastaa armotta vasemmiston todellisen roolin: erilaisista aktivistiryhmistä on tullut yleisesti hyväksytty ”kapinallisuuden” muoto, ja vasemmistolaiset organisaatiot ovat muodostuneet väyliksi, joiden kautta haetaan asemia ja vaikutusvaltaa. Kaczynskillä on varmastikin mielessään amerikkalainen yliopisto maailma, jonka hän tunsikin omakohtaisesti, mutta samat ilmiöt ovat tuttuja muualtakin.

Vasemmisto ja ”vihreät” puolueet eivät juuri kyseenalaista yhteiskunnan keskeisimpiä arvoja kuten koulutusta, teknologiaoptimismia ja taloudellista kasvua. Heidän kannattamansa arvot kuten demokratia, ihmisoikeudet, väkivallan vastaisuus ja monikulttuurisuus ovat yhteiskunnassamme yleisesti hyväksytyjä, olkoonkin että yhteiskunta välillä toimii niiden vastaisesti. Vasemmisto kannattaa reilua kauppaa, joka on vain tasa-arvoisempi versio pakkokansainvälistämisestä ja kansakuntien omavaraisuuden hävittämisestä. Ihmisoikeuksia puolustavat sekä George W. Bush että Erkki Tuomioja: edellinen edistää niitä ”humanitaarisin” pommituksin, jälkimmäinen jaarittelee. Ja ihmisoikeudet määrittelee tietenkin keskiluokka, joka kaikkivaltiaasta perspektiivistään näkee omat arvonsa yleismaailmallisina.

Manifestin lopussa oleva varoitus vasemmistolaisten vaikutteiden vaaroista ekovallankumouksellisissa liikkeissä ei myöskään ole aiheeton. Kenties suurin vaara tulee juuri vasemmalta, kun ”punavihreät” aiheuttavat hajaannusta ympäristöliikkeissä ja korvaavat niiden alkuperäiset tavoitteet omillaan. USA:ssa suoran toiminnan ekojärjestö Earth First! joutui aikoinaan vasemmistomiehityksen kohteeksi. Lähempääkin löytyy esimerkkejä: 1980-luvulla vasemmistolaiset ja liberaalit ainekset ja ns. hippisektori käytän-

nössä valtasivat Suomen vihreän liikkeen, ja ryhtyivät ajamaan sen avulla omia päämääriään. Luonnonsuojelu tarkoittikin yhtäkkiä mm. parannuksia tehtaiden työsuojeluun, kehitysyhteistyötä ja "hyvinvoinnin" lisäämistä. Nykyinen Vihreä Liitto on yleishumanistinen ja ennen kaikkea kaupunkilainen puolue, jonka pääasiallinen kiinnostus kohdistuu tupakoinnin kieltämiseen ravintoloissa, naisten, seksuaalisten vähemmistöjen ja pakolaisten oikeuksiin, sosiaaliturvaan sekä huumausainelainsäädäntöön. Ekokatastrofista muistetaan välillä mainita sivulauseissa.

Mutta yksin vasemmistolaiset eivät ole Kaczynskin tulilinjalla. Oman osansa saavat progressiiviset konservatiivit, jotka valittavat perinteisten arvojen katoamista ja samalla kannattavat teknologian kehitystä ja talouden kasvua, ymmärtämättä että jyrkät muutokset yhteiskunnan rakenteessa tuhoavat myös vanhan arvopohjan. On nykyajalle tyypillinen käsitteellinen sekasotku, että poliittista oikeistoa, joka kaikkein kiihkeimmin ajaa edistystä, kutsutaan konservatiiviseksi.

Kaczynski korostaa monessa kohtaa, ettei teknologian vastainen vallankumous ole poliittinen vallankumous. Hän sanoo, että ei ole niinkään väliä, mikä poliittinen järjestelmä tulevaisuudessa vallitsee: tärkeintä on korkean teknologian hävittäminen. Kaczynski kutsuu itseään anarkistiksi, mutta huomauttaa, että teollista aikaa edeltäneet autoritaariset järjestelmätkin olivat usein siedettäviä, sillä vallanpitäjillä ei ollut teknologiaa, jonka avulla he olisivat voineet kontrolloida tehokkaasti ihmisten elämää. Esimerkiksi keskiajan poliisivoimat ja valvontakeinot olivat varsin tehotomia. Kaczynskin teesi korkean teknologian täydellisestä alasajosta voi olla epärealistinen, mutta ainakin hän on siinä johdonmukainen.

III

Kaczynskin manifesti ei jätä kylmäksi ketään, joka on onnettomuudekseen alkanut pohtia ihmislajin tilaa ja tulevaisuutta. Se on analyttinen, mutta samalla raju ja epäsovinnainen kirjoitus. Kaczynski ravistelee monia totunnaisia

käsityksiä ja usuttaa lukijan tarkastamaan omaa ajatteluaan. Lyhyesti sanottuna se täyttää hyvän asiaproosan tärkeimmät tunnusmerkit.

En lähde pohtimaan sitä, mikä lopulta sai Kaczynskin aloittamaan pommikampanjansa. Itse manifestin ajatussällön kannalta on yhdentekevää, johtuiko se kylmästä harkinnasta, turhautumisesta muunlaisiin vaikuttamiskeinoihin vaiko henkisistä ongelmista.

Itse pidän pommi-iskuja virheenä, mutten siksi, että kaikissa tilanteissa vastustaisin väkivaltaa yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona. Yksittäisen ihmisen tekemät summittaiset iskut on äärettömän helppo kuitata mediasa mielipuolen touhuna. Lisäksi väkivallalla voi olla yhteiskuntaa vakavasti horjuttava vaikutus vain, jos järjestelmän tasapaino on jo valmiiksi järkkynyt.

Unabomberin kampanja oli epätoivoinen yritys, joka päättyi tappioon. Toisaalta voidaan kysyä, lukisiko tätäkään suomennosta kovin moni ihminen, jos sen kirjoittaja olisi tuntematon montanalainen luddiittifilosofi eikä "Unabomber". Kaczynskin synkissä sanoissa on realiteettien taju: "Saadaksemme äänemme yleisön kuuluviin ja jättääksemme ehkä pysyvän vaikutuksen, meidän on täytynyt tappaa ihmisiä."

Todennäköisesti tulevaisuudessa on odotettavissa yhä enemmän vastaavanlaisia ääriyityksiä. Vuosittain planeettallamme on enemmän ihmisiä ja vähemmän luonnonvaroja, koskemattoman luonnon saarekkeet ovat yhä pienempiä ja harvemmassa, ja teollisen yhteiskunnan ihmisen vieraantuminen sekä luonnosta että työnteosta syvenee. Kansainväliset sopimukset, joilla ympäristön tuhoutumista yritetään estää, eivät pureudu tuhon todellisiin syihin – tuotannon, kulutuksen ja väestön kasvuun – vaan pyrkivät lievittämään oireita. Tulevaisuus tarjoaa kahdenlaista mallia, joista kumpikaan ei ole valoisa: joko ihmiskunta tuhoutuu vieden suurimman osan muista lajeista mukanaan tai sinnittelee keinotekoisesti geenimanipulaation ja muiden teknologioiden avulla elämän muuttuessa yhä köyhemmäksi.

Tämän kehityksen vastustajilla ole kunnollisia vaikutuskanavia. 1980-luvulla Tshernobylin ydinvoimalaonnettomuuden kaltaiset tapahtumat nostattivat lyhytaikai-

sen ekologisen valveutuneisuuden aallon, mutta nykyään ekokatastrofi hautautuu jokapäiväisen mediakohinan alle. Harvat varoittavat äänet vaietaan kuoliaaksi, jos ne edes pääsevät kuuluviin. Tällaisissa olosuhteissa on luultavaa, että osa kriitikoista radikalisoituu ja lähtee poliittisen väkivallan tielle.

Helsingin Puistolassa, 23.3.2005

Timo Hännikäinen

Johdanto

1. Teollinen vallankumous ja sen seuraamukset ovat olleet suuri onnettomuus ihmislaajalle. Ne ovat nostaneet ”kehittyneissä” maissa asuvien elinikää, mutta ovat tehneet yhteiskunnan epävakaaaksi ja elämän epätydyttäväksi, vieneet ihmisten itsekunnioituksen, johtaneet laajaan henkiseen (ja Kolmannessa Maailmassa myös fyysiseen) kärsimykseen ja aiheuttaneet vakavia vaurioita luonnolle. Jatkuvasti teknologian kehitys tulee pahentamaan tilannetta. Se tulee epäilemättä alistamaan ihmiset yhä pahemmille itsekunnioituksen loukkauksille ja aiheuttamaan suurempaa vahinkoa luonnolle, ja se tulee todennäköisesti johtamaan laajempaan sosiaaliseen hajaannukseen ja henkiseen kärsimykseen, ja kenties suurempaan fyysiseen kärsimykseen jopa ”kehittyneissä” maissa.

2. Teollis-teknologinen järjestelmä voi joko selviytyä tai romahtaa. Jos se selviytyy, se voi lopulta saavuttaa alhaisen henkisen ja ruumiillisen kärsimyksen tason, mutta vain pitkän ja hyvin tuskallisen järjestelyn jälkeen, ja vain alentamalla ihmiset ja monet muut elävät organismit pelkiksi teollisuustuotteiksi ja hammasrattaiksi sosiaalisessa koneistossa. Sitä paitsi, mikäli järjestelmä selviytyy, seuraamukset ovat väistämättömiä: ei ole mahdollista uudistaa tai muokata järjestelmää eikä estää sitä riistämästä ihmisten itsekunnioitusta ja autonomiaa.

3. Mikäli järjestelmä romahtaa, seuraamukset ovat myös hyvin tuskalliset. Mutta mitä suuremmaksi järjestelmä kasvaa, sitä tuhoisampia sen romahtamisen seuraamukset ovat, joten romahduksen olisi parempi tapahtua ennemmin kuin myöhemmin.

4. Näin ollen me kannatamme vallankumousta teollista järjestelmää vastaan. Tämä vallankumous voi tarvita tai olla tarvitsematta väkivallan käyttöä: se voi olla äkillinen tai asteittainen, muutamia vuosikymmeniä kestävä proses-

si. Mitään siitä emme voi ennustaa. Se ei tule olemaan *poliittinen* vallankumous. Sen päämäärä ei ole hallituksen, vaan tämänhetkisen yhteiskunnan taloudellis-teknisen perustan kaataminen.

5. Tässä kirjoituksessa kiinnitetään huomiota vain joihinkin negatiivisiin kehityskulkuihin, jotka teollis-teknologinen järjestelmä on tuottanut. Muut vastaavat kehityskulut mainitaan vain lyhyesti tai jätetään kokonaan huomiotta. Tämä ei tarkoita, että pitäisimme näitä kehityskulkuja merkityksettöminä. Käytännön syistä meidän on rajoitettava keskustelu niille alueille, joita ei ole riittävästi huomioitu julkisuudessa tai joista meillä on jotakin uutta sanottavaa. Esimerkiksi, koska kehittyneitä ympäristön- ja luonnonsuojelujärjestöjä on jo olemassa, kirjoitamme hyvin vähän ympäristön turmeltumisesta tai villin luonnon tuhoutumisesta, vaikka pidämme näitä asioita erittäin tärkeinä.

Nykyvasemmiston psykologia

6. Melkein jokainen on yhtä mieltä siitä, että elämme syviin vaikeuksiin joutuneessa yhteiskunnassa. Yksi kaikkein laajimmalle levinneistä maailman hulluuden ilmentymistä on vasemmistolaisuus, joten keskustelu vasemmiston psykologiasta voi toimia johdantona keskusteluun modernin yhteiskunnan yleisistä ongelmista.

7. Mutta mitä vasemmistolaisuus on? 20. vuosisadan ensimmäisellä puoliskolla vasemmistolaisuus olisi käytännössä voitu samaistaa sosialismiin. Tänäään liike on pirstaloitunut, eikä ole selvää, ketä voidaan kutsua vasemmistolaiseksi. Kun tässä artikkelissa puhumme vasemmistolaisista, tarkoitamme pääasiassa sosialisteja, kollektivisteja, ”poliittisesti korrekteja”, feministejä, homo- ja vammaisaktivisteja, eläinoikeusaktivisteja yms. Mutta kaikki näissä liikkeissä toimivat eivät ole vasemmistolaisia. Yritämme sanoa, ettei vasemmistolaisuus ole niinkään liike tai ideologia, vaan psykologinen tyyppi, tai pikemminkin kooste samankaltaisista tyypeistä. Niinpä se, mitä tarkoitamme ”vasemmistolaisuudella” käy paremmin ilmi kun ryhdymme pohtimaan vasemmiston psykologiaa. (katso myös [kappaleet 227-230](#))

8. Kuitenkin käsityksemme vasemmistolaisuudesta jää paljon hämärämmäksi kuin toivoisimme, mutta sille ei voi mitään. Yritämme ainoastaan esittää karkeasti ja likimääräisesti kaksi psykologista tendenssiä, joiden uskomme olevan nykyvasemmiston tärkeimmät käyttövoimat. Emme missään nimessä väitä kertovamme *koko* totuutta vasemmistolaisesta psykologiasta. Lisäksi pohdintamme kohdistuu ainoastaan nykyvasemmistoon. Jätämme auki kysymyksen, voisiko pohdintamme ulottua 1800-luvun ja 1900-luvun alun vasemmistolaisiin.

9. Niitä kahta psykologista tendenssiä, jotka ovat nykyvasemmiston perustana, kutsumme "alemmuudentunnoksi" ja "läpisisiaalistumiseksi." Alemmuudentunto on tyypillistä nykyvasemmistolle kokonaisuudessaan, kun taas läpisisiaalistuminen on tyypillistä vain sen tietyille osalle; mutta tämä osa on hyvin vaikutusvaltainen.

Alemmuudentunto

10. "Alemmuudentunnolla" emme tarkoita vain alemmuuden tunteita ahtaimmassa mielessä, vaan samankaltaisten luonteenpiirteiden koko kirjoa: heikkoa itsetuntoa, voimattomuuden tunteita, depressiivisiä taipumuksia, defaitismia, syyllisyyttä, itseinhoa, jne. Väitämme että nykyvasemmistolaisilla on tällaisia tuntemuksia (mahdollisesti enemmän tai vähemmän tukahdutettuina) ja että nämä tuntemukset ovat ratkaisevia nykyvasemmiston suuntaa ohjaavia tekijöitä.

11. Kun joku kokee loukkaavaksi melkein kaiken, mitä hänestä (tai ryhmistä joihin hän samaistuu) sanotaan, päättelemme että hän potee alemmuudentuntoa tai huo-noa itseluottamusta. Tällaista taipumusta esiintyy niiden piirissä jotka ajavat vähemmistöjen oikeuksia, riippumatta siitä kuuluvatko he itse puolustamiinsa vähemmistöryhmiin. He ovat yliherkkiä niitä sanoja kohtaan, joilla vähemmistöjä kutsutaan. Termit kuten "nekeri", "itämaalainen", "vammainen" tai "muija" eivät olleet alunperin halventavia nimityksiä afrikkalaisille, aasialaisille, invalideille tai naisille. "Eukko" tai "muija" olivat vain feminiinisiä vastineita

"kundille", "jätkälle" tai "kaverille". Aktivistit itse ovat liittäneet näihin sanoihin negatiivisia vivahteita. Jotkut eläinoikeusaktivistit ovat menneet niinkin pitkälle, että ovat vaatineet sanan "lemmikki" hylkäämistä ja sen korvaamista sanalla "eläinkumppani". Vasemmistolaiset antropologit yrittävät kaikin keinoin välttää sanomasta primitiivisistä kansoista mitään, minkä voisi tulkita negatiiviseksi. He tahtovat korvata sanan "primitiivinen" sanalla "epäkirjallinen". He tuntuvat lähes vainoharhaisilta kaikkea sellaista kohtaan, mikä voisi saada primitiiviset kulttuurit näyttämään omaa kulttuuriamme alemmalta. (Emme tarkoita, että primitiiviset kulttuurit ovat alempia. Osoitamme ainoastaan vasemmistolaisten antropologien yliherkkyyden.)

12. Kaikkein herkimmin "poliittisesti epäkorrektiin" terminologiaan suhtautuva ryhmä ei ole mustat gettojen asukkaat, aasialaiset maahanmuuttajat, pahoinpidellyt naiset tai vammaiset, vaan pieni aktivistien joukko, jonka jäsenistä useimmat eivät edes kuulu mihinkään "sorrettiin" ryhmään, vaan tulevat yhteiskunnan etuoikeutetuista kerroksista. Poliittisen korrektiuden linnakkeen muodostavat yliopistojen professorit, joilla on turvattu ja hyvin palkattu työ, ja joiden enemmistö on heteroseksuaalisia, valkoisia miehiä keskiluokkaisista perheistä.

13. Monet vasemmistolaiset samaistuvat kiihkeästi niiden ryhmien ongelmiin, joita pidetään heikkoina (naiset), lyötyinä (Amerikan intiaanit), syrjittyinä (homoseksuaalit), tai jotenkin muuten alempina. He eivät ikinä myöntäisi, että heillä on samankaltaisia tuntemuksia, mutta juuri siksi että he pitävät näitä ryhmiä alempina, he samaistuvat niiden ongelmiin. (Emme väitä, että naiset, intiaanit jne. ovat alempia; teemme vain huomioita vasemmistolaisten psykologiasta.)

14. Feministit todistelevat epätoivoisen kiihkeästi, että naiset ovat yhtä vahvoja ja kyvykkäitä kuin miehetkin. Selvästi heitä kalvaa pelko, että naiset eivät ehkä olekaan yhtä vahvoja ja kyvykkäitä kuin miehet.

15. Vasemmistolaisilla on tapana vihata kaikkea, mikä näyttää voimakkaalta, hyvältä ja onnistuneelta. He vihaavat Amerikkaa, he vihaavat länsimaista sivilisaatiota, he vihaavat valkoisia miehiä, he vihaavat rationaalisuutta.

Syyt, jotka vasemmistolaiset itse sanovat vihalleen länttä ym. kohtaan, eivät selvästi vastaa heidän todellisia motiivejaan. He väittävät vihaavansa länttä, koska se on sotaisa, imperialistinen, seksistinen, etnosentrinen ja niin edelleen, mutta kun samoja piirteitä löytyy sosialistisista maista tai primitiivisistä kulttuureista, vasemmistolainen löytää niille selittelyjä, tai parhaassa tapauksessa *vastahakoisesti* myöntää niiden olemassaolon; samalla kun hän *innoissaan* osoittaa (ja usein suuresti liioittelee) näitä vikoja länsimaaisessa sivilisaatiossa. Näin ollen on selvää, että nämä viat eivät ole vasemmistolaisen todelliset syyt Amerikan ja lännen vihaamiseen. Hän vihaa Amerikkaa ja länttä, koska ne ovat voimakkaita ja onnistuneita.

16. "Itsevarmuus", "itseluottamus", "aloitteellisuus", "yritteliäisyys", "optimismi" jne. eivät juuri kuulu liberaalin tai vasemmistolaisen sanavarastoon. Vasemmistolainen on anti-individualistinen, prokollektivistinen. Hän haluaa yhteiskunnan tyydyttävän kaikkien tarpeet, pitävän kaikista huolta. Hänellä ei ole sisäistä luottamusta omaan kykyynsä ratkaista omat ongelmansa ja tyydyttää omat tarpeensa. Vasemmistolainen vastustaa kilpailun käsitettä, koska pohjimmiltaan hän tuntee itsensä häviäjäksi.

17. Vasemmistointellektuelleja viehättävät taidemuodot keskittyvät yleensä kurjuuteen, tappioon ja epätoivoon, tai vaihtoehtoisesti ottavat orgiastisen sävyn ja heittävät pois rationaalisen kontrollin aivan kuin ei olisi mitään toivoa ratkaista mitään järjellisen ajattelun keinoin, ja ainoa vaihtoehto olisi hukuttautua hetken kuohuihin.

18. Moderneilla vasemmistofilosoifeilla on tapana hylätä järki, tiede ja objektiivinen todellisuus ja väittää että kaikki on kulttuurisidonnaista. On totta, että voidaan esittää vakavia kysymyksiä tieteellisestä tiedosta ja siitä miten, jos yleensä mitenkään, objektiivisen todellisuuden käsite on määriteltävissä. Mutta modernit vasemmistofilosofit eivät selvästikään ole vain kylmähäisiä loogikkoja, jotka järjestelmällisesti analysoivat tiedon perusteita. He ovat emotionaalisesti täysillä mukana hyökkäyksessään totuutta ja todellisuutta vastaan. He hyökkäävät näitä käsitteitä vastaan psykologisten tarpeittensa vuoksi. Yhdeltä kantilta heidän hyökkäyksensä on vihamielisyyden purkamista,

ja mikäli se onnistuu, se tyydyttää heidän vallanhaluaan. Mutta mikä tärkeämpää, vasemmistolainen vihaa tiedettä ja rationaalisuutta, koska ne luokittelevat tietyt uskomukset tosiksi (ts. onnistuneiksi, ylemmiksi) ja toiset asiat valheiksi (ts. epäonnistuneiksi, alemmiksi). Vasemmistolaisen alemmuudentunto on niin syvään juurtunut, ettei hän voi suvaita mitään luokittelua, jonka mukaan jotkut asiat ovat onnistuneita tai ylempiä ja toiset epäonnistuneita tai alempia. Tähän perustuu myös se, että monet vasemmistolaiset ovat hylänneet mielisairauden käsitteen ja älykkyystestien pätevyuden. Vasemmistolaiset vastustavat geneettisiä selityksiä ihmisen ominaisuuksille ja käyttäytymiselle, koska sellaiset selitysmallit näyttävät tekevän joistakin ihmisistä ylempiä tai alempia. Vasemmistolaiset mieluummin kiittävät tai syyttävät yhteiskuntaa yksilön kyvyistä tai puutteista. Eli jos yksilö on "alempi", se ei ole hänen omaa syytään vaan yhteiskunnan, koska häntä ei ole kasvatettu oikein.

19. Vasemmistolainen ei yleensä ole sellainen persoona, jonka alemmuudentunto tekee hänestä kerskailijan, egomaanikon, tyrannin, itsensäkorostajan, säälimättömän kilpailijan. Tällainen ihminen ei ole kokonaan menettänyt uskoa itseensä. Häneltä puuttuu voimaa ja itsekkunioitusta, mutta hän kuitenkin tajuaa että hänellä on kyky olla vahva, ja hänen yrityksensä olla vahva saavat aikaan hänen epämiellyttävän käyttöksensä. Mutta vasemmistolainen ei pysty edes tähän. Hänen alemmuudentuntonsa on niin sisäistettyä, ettei hän voi nähdä itseään yksilöllisesti vahvana ja arvokkaana. Tästä johtuu hänen kollektivisminsa. Hän tuntee itsensä vahvaksi vain jäsenenä laajasssa organisaatiossa tai joukkoliikkeessä johon hän samais-taa itsensä.

20. Huomatkaa vasemmiston mielenosoitustaktiikkojen masokistiset piirteet. Vasemmistolaiset protestoivat menemällä makaamaan ajoneuvojen eteen, provosoivat tahallaan poliiseja tai rasisteja pieksemään heitä, jne. Nämä taktikat voivat usein olla tehokkaita, mutta monet vasemmistolaiset eivät käytä niitä tavoitteidensa ajamiseen, vaan koska he *pitävät* masokistisista taktikoista. Itseviha on vasemmistolainen luonteenpiirre.

21. Vasemmistolaiset voivat väittää, että heidän aktivismiaan motivoivat myötätunto tai moraaliset periaatteet, ja moraalilla periaatteilla onkin osansa läpisisoalistuneiden vasemmistolaisten ajattelussa. Mutta myötätunto ja moraaliset periaatteet eivät voi olla vasemmistolaisen aktivismin tärkeimmät motiivit. Vihamielisyys on liian näkyvä aines vasemmiston käytöksessä, kuten myös vallanhalu. Lisäksi suuri osa vasemmiston toiminnasta ei ole rationaalisesti laskelmoitua tukemaan niitä ihmisiä, joita vasemmistolaiset väittävät auttavansa. Esimerkiksi, jos joku uskoo, että myötämielinen toiminta on hyväksi mustille, onko järkevää vaatia myötämielistä toimintaa käyttäen vihamielisiä tai dogmaattisia termejä? Olisi selvästikin rakentavampaa valita diplomaattinen ja sovitteleva lähestymistapa, joka tekisi edes verbaalisia ja symbolisia myönteistyksiä niille valkoisille, jotka kokevat myötämielisen toiminnan suuntautuvan heitä vastaan. Mutta vasemmistotaktivistit eivät valitse sellaista lähestymistapaa, koska se ei tyydyttäisi heidän emotionaalisia tarpeitaan. Mustien auttaminen ei ole heidän todellinen tavoitteensa. Sen sijaan rotuongelmat toimivat heille tekosyynä ilmaista omaa vihamielisyyttään ja turhautunutta vallanhaluaan. Toimissaan siten he itse asiassa tekevät hallaa mustille, koska aktivistien vihamielinen asenne valkoista enemmistöä kohdallaan lisää rotuvihaa.

22. Jos yhteiskunnassamme ei olisi lainkaan sosiaalisia ongelmia, vasemmistolaisten täytyisi *keksiä* sellaisia saadakseen tekosyynä metelin nostamiselle.

23. Korostamme, ettei edellämainittu yritä olla tarkka kuvaus jokaisesta, jota voidaan pitää vasemmistolaisena. Se on ainoastaan karkea esitys vasemmiston yleisistä tendensseistä.

Läpisisoalistuminen

24. Psykologit käyttävät termiä ”sosiaalistaminen” kuvatakseen prosessia, jossa lapset koulutetaan ajattelemaan

ja toimimaan niin kuin yhteiskunta vaatii. Henkilön sanotaan olevan hyvin sosiaalistunut, jos hän uskoo ja tottelee yhteiskunnan moraalikoodeja ja sopeutuu hyvin tämän yhteiskunnan toimivaksi osaksi. Voi tuntua järjettömältä väittää, että monet vasemmistolaiset ovat läpisosiaalistuneita, koska vasemmistolaisia pidetään kapinallisina. Kuitenkin tämä kanta on perusteltavissa. Monet vasemmistolaiset eivät ole niin kapinallisia kuin miltä vaikuttavat.

25. Yhteiskuntamme moraalinen koodi on niin vaativa, ettei kukaan voi ajatella, tuntea tai toimia täysin moraalisesti. Me emme esimerkiksi saisi vihata ketään, mutta silti lähes jokainen vihaa jotakuta tiettyinä hetkinä, myöntäpä hän sen itselleen tai ei. Jotkut ihmiset ovat niin korkeasti sosiaalistuneita, että heidän pyrkimyksensä ajatella, tuntea tai toimia moraalisesti muodostuu valtavaksi taakaksi heille. Välttääkseen syyllisyyden tunteita he joutuvat jatkuvasti pettämään itseään motiiviansa suhteen ja etsimään moraalisia selityksiä tunteille ja teoille, joilla on todellisuudessa epämoraalinen alkuperä. Käytämme tällaisista ihmisistä nimitystä ”läpisosiaalistunut”.

26. Läpisosiaalistuminen voi johtaa heikkoon itsetuntoon, voimattomuuden tunteeseen, tappiomielialaan, syyllisyyteen, yms. Eräs tärkeimmistä keinoista, joilla yhteiskuntamme sosiaalistaa lapset, on saada heidät tuntemaan häpeää sellaisesta käytöksestä tai puheesta, joka ei vastaa yhteiskunnan odotuksia. Jos tässä mennään liian pitkälle, tai jos lapsi on erityisen herkkä sellaisille tunteille, hän päätyy häpeämään *itseään*. Lisäksi läpisosiaalistuneen henkilön ajatukset ja teot ovat enemmän yhteiskunnan odotusten rajoittamia kuin lievemmin sosiaalistuneen. Suurin osa ihmisistä tekee huomattavissa määrin kaikkea pientä pahaa. He valehtelevat, näpistävät, rikkovat liikennesääntöjä, pinnaavat töistä, vihaavat jotakuta, puhuvat häijyisti tai käyttävät jotakin vippaskonstia päästäkseen toisten edelle. Läpisosiaalistunut henkilö ei voi tehdä sellaista, ja jos hän tekee, hän kehittää itselleen häpeän ja itseinhon tunteen. Läpisosiaalistunut henkilö ei voi syyllisyyttä tuntematta edes kokea ajatuksia tai tunteita, jotka ovat yleisesti hyväksytyille moraalille vastakkaisia; hän ei voi ajatella ”epäpuhuttaita” ajatuksia. Eikä sosiaalistaminen liity vain moraa-

liin; sosiaalistamalla lujitetaan monia käyttäytymisnormeja, jotka eivät mene yleisen moraalin ulkopuolelle. Näin läpisosiaalistettu henkilö pidetään psykologisessa lieassa ja hän kulkee koko elämänsä pitkin raiteita, jotka yhteiskunta on hänelle tehnyt. Monilla läpisosiaalistuneilla ihmisillä tämä johtaa pakon ja voimattomuuden tunteisiin, jotka voivat aiheuttaa suurta kärsimystä. Mielestämme läpisosiaalistaminen kuuluu pahimpiin julmuuksiin, joita ihmiset harjoittavat toisiaan kohtaan.

27. Väitämme, että hyvin tärkeä ja vaikutusvaltainen osa nykyvasemmistosta on läpisosiaalistunutta, ja että heidän läpisosiaalistuneisuutensa määrittää merkittäväällä tavalla nykyvasemmiston suuntaa. Läpisosiaalistuneet vasemmistolaiset ovat yleensä intellektuelleja tai ylemmän keskiluokan jäseniä. Huomatkaa, että yliopistointellektuellit muodostavat kaikkein sosiaalistuneimman osan yhteiskunnastamme, ja myös suurimman osan vasemmistosta.

28. Läpisosiaalistunut vasemmistolainen yrittää päästä irti psykologisesta lieastaan ja vaatii autonomiaa kapinoidakseen yhteiskunnan perustavimpia arvoja vastaan. Yleisesti ottaen nykyvasemmiston tavoitteet *eivät* ole ristiriidassa yleisesti hyväksytyyn moraalin kanssa. Päinvastoin, vasemmisto valitsee yleisesti hyväksytyyn moraalisen periaatteen, omaksuu sen ja syyttää sitten valtavirtayhteiskuntaa sen rikkomisesta. Esimerkkejä: rodullinen tasa-arvoisuus, sukupuolten tasa-arvoisuus, köyhien auttaminen, sodanvastaisuus, väkivallattomuus yleensä, ilmaisunvapaus, eläinten humaani kohtelu. Yleisemmällä tasolla, yksilön velvollisuus palvella yhteiskuntaa ja yhteiskunnan velvollisuus pitää huolta yksilöstä. Kaikki nämä ovat olleet syvään juurtuneita arvoja yhteiskunnassamme (tai ainakin sen keski- ja yläluokissa) jo pitkään. Nämä arvot on ilmaistu tai omaksuttu suoraan tai peitellysti suurimmasa osassa siitä materiaalista, jota valtavirtamedia ja koulutus meille tarjoilevat. Vasemmistolaiset, etenkin läpisosiaalistuneet sellaiset, eivät yleensä kapinoid näitä periaatteita vastaan, vaan oikeuttavat vihamielisyytensä yhteiskuntaa kohtaan väittämällä (osittain totuudenmukaisesti), ettei yhteiskunta noudata niitä.

29. Nyt kuvaamme, miten läpisisoalistunut vasemmistolainen näyttää todellisen mieltymyksensä yhteiskuntamme perusasenteisiin samalla kun esittää kapinoivansa niitä vastaan. Monet vasemmistolaiset kannattavat myönteistä toimintaa, mustien saamista arvovaltaisiin aseisiin, opetuksen kehittämistä mustien kouluissa ja lisävarojen myöntämistä näille kouluille; he pitävät mustan ”köyhälis-
tön” elämäntapaa sosiaalisesti häpeällisenä. He haluavat sopeuttaa mustan ihmisen järjestelmään, tehdä hänestä yritysjohtajan, lakimiehen, tiedemiehen, sellaisen kuin valkoisen ylemmän keskiluokan ihmiset ovat. Vasemmistolaiset vastaavat tähän, että kaikkein vähiten he haluavat tehdä mustasta ihmisestä valkoisen ihmisen kopion; sen sijaan he haluavat suojella afrikkalais-amerikkalaista kulttuuria. Mutta mitä tähän afrikkalais-amerikkalaisen kulttuurin suojeluun sisältyy? Tuskin muuta kuin mustien ruoan syöminen, mustien musiikin kuuntelu, mustien suosimien vaatteiden käyttö ja käyminen mustien kirkoissa tai moskeijoissa. Toisin sanoen, se näkyy vain triviaaleissa asioissa. *Olenmaisilta* osin läpisisoalistuneet vasemmistolaiset haluavat mukauttaa mustat valkoisen keskiluokan ihanteisiin. He haluavat heidän opiskelevan teknisiä aineita, ryhtyvän johtajiksi ja tiedemiehiksi, kuluttavan elämänsä nousamalla yhteiskunnan portaita todistaakseen, että mustat ovat yhtä hyviä kuin valkoiset. He haluavat saada mustat isät ”vastuuntuntoisiksi”, he haluavat tehdä mustien jengeistä väkivallattomia, jne. Mutta juuri nämä ovat teollisteknologisen järjestelmän arvoja. Järjestelmä vähät välittää siitä, millaista musiikkia ihminen kuuntelee, millaisia vaatteita hän käyttää ja mitä uskontoa hän tunnustaa, niin kauan kuin hän opiskelee, tekee kunniallista työtä, kiipeää ylöspäin arvoasteikossa, on ”vastuuntuntoinen” vanhempi, väkivallaton ja niin edelleen. Itse asiassa, riippumatta siitä miten kovasti hän sen kieltää, läpisisoalistunut vasemmistolainen haluaa integroida mustat järjestelmään ja saada heidät omaksumaan sen arvot.

30. Emme tietenkään yritä väittää, etteivät vasemmistolaiset, edes läpisisoalistuneet sellaiset, *koskaan* kapinoisi yhteiskuntamme perusarvoja vastaan. Selvästikin he joskus tekevät niin. Jotkut läpisisoalistuneet vasemmistolai-

set ovat menneet niin pitkälle, että ovat rikkoneet erästä nyky-yhteiskunnan tärkeintä periaatetta ryhtymällä fyysisen väkivaltaan. Heidän itsensä mukaan väkivalta on heille ”vapautumisen” muoto. Toisin sanoen, väkivallalla he murtautuvat ulos psyykkisistä estoista, joihin heidät on opetettu. Koska he ovat läpisisiaalistuneita, nämä estot ovat olleet heille rajoittavampia kuin muille; tästä johdetaan heidän tarpeensa murtautua ulos niistä. Mutta yleensä he oikeuttavat kapinointinsa valtavirta-arvoilla. Jos he ryhtyvät väkivaltaan, he väittävät taistelevansa vaikkapa rasismia vastaan.

31. Ymmärrämme, että edellisestä vasemmiston psykologian läpijuoksusta voidaan esittää monia huomautuksia. Todellinen tilanne on monimutkainen, ja kokonaisvaltainen kuvaus siitä tulisi vaatimaan useita niteitä tekstiä, vaikka kaikki tarpeellinen tieto olisikin saatavilla. Olemme vain karkeasti esitelleet kaksi modernin vasemmiston tärkeintä tendenssiä.

32. Vasemmiston ongelmat osoittavat yhteiskuntamme ongelmat kokonaisuudessaan. Heikko itsetunto, depressiiviset taipumukset ja tappiomieliala eivät rajoitu vasemmistoon. Vaikka ne ovatkin erityisen hyvin nähtävissä vasemmistossa, ne ovat levittäytyneet koko yhteiskuntaamme. Ja nykypäivän yhteiskunta pyrkii sosiaalistamaan meidät suuremmissa määrin kuin mikään aikaisempi yhteiskunta. Asiantuntijat kertovat meille jopa miten pitää syödä, miten liikkua, miten rakastella, miten kasvattaa lapset ja niin edelleen.

Vallan prosessi

33. Ihmisolennoilla on (mahdollisesti biologis pohjainen) tarve johonkin jota kutsumme ”vallan prosessiksi”. Tämä on läheisessä suhteessa vallanhaluun (joka on laajalti tunnustettu), mutta se ei ole aivan sama asia. Vallan prosessissa on neljä elementtiä. Kolmea kaikkein selkeintä elementtiä kutsumme päämääräksi, ponnistukseksi ja päämäärän saavuttamiseksi. (Jokainen tarvitsee päämäärän, jonka saavuttaminen vaatii ponnistelua, ja jokaisen tarvitsee

onnistua saavuttamaan ainakin joitain päämääriään.) Neljäs elementti on paljon vaikeampi määritellä, eikä se ehkä ole välttämätön jokaiselle. Kutsumme sitä autonomiaksi ja puhumme siitä myöhemmin.

34. Kuvitellaan tilanne, jossa ihminen saa kaiken haluamansa vain toivomalla. Sellaisella ihmisellä on valtaa, mutta hän tulee kärsimään vakavista psyykkisistä ongelmista. Aluksi hänellä on hauskaa, mutta pikku hiljaa hänestä tulee akuutisti pitkästynyt ja hänen moraalinsa rappeutuu. Lopulta hän tulee kliinisesti masentuneeksi. Historia osoittaa, että joutilailla aristokraateilla on tapana turmeltua. Tämä ei päde taisteleviin aristokratioihin, joiden täytyy kamppailla valtansa säilyttämiseksi. Mutta joutilaista, turvatuista aristokratioista joiden ei tarvitse rasittaa itseään, tulee yleensä kyllästyneitä, hedonistisia ja rappeutuneita, vaikka niillä onkin

valtaa. Tämä osoittaa, että pelkkä valta ei riitä. Ihminen tarvitsee päämääriä, joiden saavuttamiseksi hänen on käytettävä valtaansa.

35. Jokaisella on päämääriä; jos ei muuta, niin elämän fyysisten välttämättömyyksien ylläpitäminen: ruoka, vesi ja ilmaston mukainen vaatetus ja suoja. Mutta joutilas aristokraatti saa nämä asiat ponnistelematta. Tästä johtuu hänen ikävystymisensä ja rappionsa.

36. Tärkeiden päämäärien jäädessä saavuttamatta seurauksena on kuolema, mikäli päämäärät ovat fyysisiä välttämättömyyksiä, ja turhautuminen, mikäli päämäärät eivät liity hengissäpysymiseen. Jatkuva epäonnistuminen päämäärien saavuttamisessa johtaa tappiomielialaan, huonoon itsetuntoon tai masennukseen.

37. Näin ollen, välttääkseen vakavia psykologisia ongelmia ihminen tarvitsee päämääriä joiden saavuttaminen vaatii ponnistelua, ja hänen on toisinaan onnistuttava saavuttamaan päämääränsä.

Korviketoiminnot

38. Mutta kaikista joutilaista aristokraateista ei tule ikävystyneitä ja rappeutuneita. Esimerkiksi keisari Hirohi-

to omistautui dekadentin hedonismin sijasta meribiologi-
alle, jossa hänestä tuli etevä. Kun ihmisten ei tarvitse ra-
sittaa itseään tyydyttääkseen fyysiset tarpeensa, he asetta-
vat usein itselleen keinotekoisia päämääriä. Useissa tapa-
uksissa he tavoittelevat näitä päämääriä samalla energial-
la ja emotionaalisella sitoutumisella, jonka he olisivat muu-
ten käyttäneet fyysisten

välttämättömyyksiensä saavuttamiseen. Niinpä Rooman val-
takunnan ylimyksillä oli kirjalliset harrastuksensa; monet
eurooppalaiset aristokraatit muutamia vuosisatoja sitten
kuluttivat valtavasti aikaa metsästykseseen, vaikka he eivät
varmasti tarvinneet saaliseläinten lihaa; toiset aristokraa-
tit ovat kilpailleet statuksesta asettamalla huolellisesti rik-
kauksiaan näytille; ja muutamat aristokraatit, kuten Hiro-
hito, ovat vihkiytyneet tieteisiin.

39. Käytämme termiä ”korviketoiminto” kuvaamaan toi-
mintaa, joka suuntautuu kohti keinotekoisia päämää-
riä, jotka ihmiset asettavat itselleen vain työskennelläk-
seen jonkin päämäärän saavuttamiseksi, tai sanoisimmeko
vain ”täytyttyä” vuoksi, jota he saavat päämäärän ta-
voittelusta. Sellaisen henkilön kohdalla, joka uhraa paljon
aikaa ja energiaa päämäärän X saavuttamiseksi, kannat-
taa kysyä: jos hänen tarvitsisi uhrata suurin osa ajastaan
ja energiastaan tyydyttääkseen biologiset tarpeensa, ja mi-
käli tämä ponnistus vaatisi häntä käyttämään fyysisiä ja
henkisiä ominaisuuksiaan monipuolisella ja kiinnostaval-
la tavalla, tuntisiko hän itsensä vakavasti masentuneeksi
jos ei saavuttaisikaan päämäärää X? Jos vastaus on kieltä-
vä, päämäärän X tavoittelu on korviketoiminto. Hirohito
meribiologian opiskelu oli selvästikin korviketoiminto, kos-
ka on melko varmaa, että jos Hirohito olisi pitänyt kulut-
taa aikansa kiinnostavien ei-tieteellisten tehtävien paris-
sa pitääkseen yllä elämisen välttämättömyksiä, hän ei oli-
si ollut masentunut vaikei olisi tiennytkään kaikkea me-
renelävien anatomiasta ja elinkaarista. Toisaalta seksin ja
rakkauden tavoittelu (esimerkiksi) ei ole korviketoiminto,
koska useimmat ihmiset, joiden elämä on muuten tyydyt-
tävää, tuntisivat itsensä masentuneiksi jos heillä ei kos-
kaan elämässään olisi suhdetta vastakkaisen sukupuolen
edustajaan. (Mutta monien sukupuolisuhteiden, useampi-

en kuin kukaan todella tarvitsee, tavoittelu voi olla korviketoiminto.)

40. Modernissa teollisessa yhteiskunnassa yksilön tarvitsee ponnistella vain hyvin vähän tyydyttääkseen fyysiset tarpeensa. Tarvitsee vain käydä läpi koulutusohjelma saadakseen hieman teknisiä taitoja, sitten mennä töihin ajallaan, ja työn pitämiseksi vaaditaan vain kohtuullista ponnistelua. Ainoat vaatimukset ovat kohtuullinen määrä älykkyyttä, ja ennen kaikkea silkkaa *tottelevaisuutta*. Jos jollakin on nämä ominaisuudet, yhteiskunta pitää hänestä huolen kehdestä hautaan. (Kyllä, on olemassa köyhälistö joka ei saa fyysisiä välttämättömyyksiä tuosta vain, mutta puhumme nyt valtavirtayhteiskunnasta.) Näin ollen ei ole mikään yllätys, että moderni yhteiskunta on täynnä korviketoimintoja. Näihin kuuluvat tieteellinen työ, ruumiinharjoitukset, humanitaarinen toiminta, kirjallinen ja taiteellinen luominen, ja yhteiskunnallinen aktivismi silloin kun se kohdistuu asioihin jotka eivät ole henkilökohtaisesti tärkeitä aktivistille, niin kuin niiden aktivistien tapauksessa, jotka puolustavat ei-valkoisten vähemmistöjen oikeuksia. Nämä eivät aina ole puhtaasti korviketoimintoja, koska monilla ihmisillä ne perustuvat osittain muihin tarpeisiin kuin pelkästään jonkin päämäärän tavoittelemiseen. Tieteellistä työtä voi osittain motivoida arvovalan tarve, taiteellista luomista tarve ilmaista tunteita, militanttia aktivismia vihamielisyys. Mutta useimmille jotka tavoittelevat näitä päämääriä, nämä toiminnot ovat puhtaasti korviketoimintoja. Esimerkiksi suurin osa tiedemiehistä on todennäköisesti sitä mieltä, että heidän työstään saamansa ”täyttymys” on tärkeämpää kuin raha ja arvovalta.

41. Monille, ellei jopa useimmille, korviketoiminnot ovat vähemmän tyydyttäviä kuin todellisten päämäärien tavoittelu (eli niiden päämäärien, jotka ihmiset tahtoisivat saavuttaa, ellei heidän tarpeensa vallan prosessiin olisi jo tyydytetty). Eräs osoitus tästä on se, että monissa tai useimmissa tapauksissa ihmiset, jotka ovat hyvin paljon tekemisissä korviketoimintojen kanssa eivät koskaan ole rentoja ja tyytyväisiä. Niinpä liikemies jatkuvasti haluaa lisää ja lisää varallisuutta. Heti ratkaistuaan yhden ongelman tiedemies siirtyy seuraavaan. Pitkänmatkanjuoksija pakottaa

itsensä juoksemaan yhä pidemmälle ja nopeammin. Monet korviketoimintojen harjoittajat väittävät saavansa niistä suurempaa tyydytystä kuin ”maallisesta” biologisten tarpeiden tyydyttämisestä, mutta tämä johtuu vain siitä, että yhteiskunnassamme ponnistukset, joita tarvitaan biologisten tarpeiden tyydyttämiseen on vähennetty minimiin. Ja mikä tärkeämpää, yhteiskunnassamme ihmiset eivät tyydytä biologisia tarpeitaan *itsenäisesti*, vaan toimimalla valtaosan sosiaalisen koneiston osina. Päinvastoin, ihmisillä on yleensä valtavasti autonomiaa kun he harjoittavat korviketoimintojaan.

Autonomia

42. Autonomia osana vallan prosessia ei ehkä ole välttämätön jokaiselle yksilölle. Mutta useimmat ihmiset tarvitsevat enemmän tai vähemmän itsenäisyyttä päämääriensä tavoittelussa. Ponnistusten on tapahduttava heidän omasta aloitteestaan ja oltava heidän ohjauksessaan ja hallinnassaan. Silti useimpien ei tarvitse harjoittaa aloitteellisuutta, ohjaamista ja hallintaa yksilöinä. Yleensä *pienen* ryhmän jäsenenä toimiminen riittää. Niinpä, kun puoli tusinaa ihmistä miettivät yhdessä päämäärää ja tekevät onnistuneen yhteisen ponnistuksen sen saavuttamiseksi, heidän tarpeensa vallan prosessiin tulee tyydytetyksi. Mutta jos he toimivat tarkkojen ylhäältä tulevien määräysten mukaan, jotka eivät anna tilaa itsenäiselle päätöksenteolle ja aloitteellisuudelle, heidän tarpeensa ei tule tyydytetyksi. Sama pätee myös silloin, kun kollektiivisia päätöksiä tekevä ryhmä on niin suuri, että yksilön rooli on merkityksetön.

43. On totta, että jotkut yksilöt tarvitsevat vain vähän autonomiaa. Joko heidän vallanhalunsa on heikko, tai sitten he tyydyttävät sen samaistumalla johonkin voimakkaaseen järjestöön johon he kuuluvat. On myös epä-älyllisiä, animaalisia tyyppisiä, jotka näyttävät tyytyvän puhtaasti fyysisen vallantuntoon (hyvä sotilas, joka saa vallantuntonsa kehittämällä taistelutaitojaan ja on melko tyytyväinen käyttäessään niitä ylempiensä käskystä).

44. Mutta useimmat ihmiset saavuttavat itsetunnon, itse-

luottamuksen ja vallantunnon vallan prosessin – otetaan päämäärä, tehdään *itsenäinen* ponnistus ja saavutetaan tavoite – kautta. Kun yksilöllä ei ole riittäviä mahdollisuuksia suoritua vallan prosessista, seuraukset ovat (riippuen yksilöstä ja tavasta jolla vallan prosessi on häiriintynyt) tylsistyminen, moraalinen rappeutuminen, heikko itsetunto, alemmuudentunteet, tappiomieliala, masennus, ahdistus, syyllisyys, turhautuminen, vihamielisyys, puolison tai lasten pahoinpitely, kyltymätön hedonismi, abnormaali seksuaalisuus, nukkumishäiriöt, syömishäiriöt, jne.

Sosiaalisten ongelmien juuret

45. Mikä tahansa edellä mainittu oire voi esiintyä missä tahansa yhteiskunnassa, mutta modernissa teollisessa yhteiskunnassa ne esiintyvät laajalti. Emme ole ensimmäisiä, jotka sanovat, että maailma näyttää olevan tulos hulluksi. Tällainen ei ole normaalia ihmisyyhteiskunnassa. On hyvä syy uskoa, että primitiivinen ihminen kärsi vähemmän stressistä ja turhautumisesta ja oli tyytyväisempi elämäntapaansa kuin moderni ihminen on. On totta, ettei koko elämä ollut ruusuilla tanssimista primitiivisissä yhteisöissä. Naisten huono kohtelu oli yleistä Australian aboriginaalien keskuudessa, transseksuaalisuus oli melko yleistä joissakin Amerikan intiaaniheimoissa. Mutta *yleisesti ottaen* listaamamme ongelmat olivat paljon harvinaisempia primitiivisten kansojen keskuudessa kuin modernissa yhteiskunnassa.

46. Uskomme sosiaalisten ja psykologisten ongelmien joutuvaan siitä, että yhteiskunta pakottaa ihmiset elämään olosuhteissa, jotka eroavat radikaalisti niistä, joissa ihmislaji kehittyi ja käyttäytymään tavalla joka on ristiriidassa niiden käyttäytymismallien kanssa, jotka ihmislaji kehitti aikaisemmissa olosuhteissa. Aiemmin kirjoittamamme perusteella on selvää, että pidämme vähäisiä mahdollisuuksia vallan prosessin kokemiseen tärkeimpänä niistä epänormaaleista olosuhteista, joihin moderni yhteiskunta ihmiset pakottaa. Mutta se ei ole niistä ainoa. Ennen kuin käsittelemme vallan prosessin häiriintymistä sosiaalisten ongelmien lähteenä, käsittelemme joitakin muita syitä.

47. Modernin teollisen yhteiskunnan epänormaaleja olosuhteita ovat suuri väestötiheys, ihmisen eristyminen luonnosta, sosiaalisen muutoksen valtava nopeus ja luonnollisten pienyhteisöjen kuten perheen, kylän tai heimon hajoaminen.

48. Ahtaus lisää tunnetusti stressiä ja aggressiota. Nykyinen väestötiheys ja ihmisen eristyminen luonnosta ovat teknologisen kehityksen seurauksia. Kaikki esiteolliset yhteiskunnat olivat pääosin maanviljelyyn keskittyviä. Teollinen vallankumous kasvatti nopeasti kaupunkien kokoa ja niissä asuvan väestön määrää, ja moderni maanviljelysteknologia teki mahdolliseksi ruokkia aiempaa huomattavasti suurempaa väestöä. (Lisäksi teknologia pahentaa tunkoksen vaikutuksia, koska se antaa tuhoisia aseita ihmisten itsensä käteen. Esimerkkinä äänekkäiden vempelien laaja valikoima: ruohonleikkurit, radiot, moottoripyörät jne. Jos niiden käyttö on rajoittamatonta, ihmiset jotka haluavat rauhaa ja hiljaisuutta turhautuvat metelistä. Jos niiden käyttöä rajoitetaan, välineitä käyttävät ihmiset turhautuvat säännöistä... Mutta jos näitä koneita ei olisi ikinä keksitty, ei olisi niiden aiheuttamia konflikteja ja turhautumista.)

49. Primitiivisissä yhteiskunnissa luonto (joka yleensä muuttuu vain hitaasti) muodosti pysyvän kehityksen ja siten turvallisuudentunteen. Modernissa maailmassa ihmis-yhteiskunta dominoi luontoa enemmän kuin toisinpäin, ja moderni yhteiskunta muuttuu hyvin nopeasti teknologian muutosten myötä. Niinpä pysyvää kehystä ei ole.

50. Konservatiivit ovat hölmöjä: he valittavat perinteisten arvojen rappiota, vaikka tukevat innokkaasti teknologista kehitystä ja taloudellista kasvua. He eivät ilmeisesti koskaan tajua, etteivät nopeat, drastiset muutokset teknologiassa ja taloudessa ole mahdollisia aiheuttamatta muutoksia kaikilla muillakin yhteiskunnan osa-alueilla, ja että tällaiset nopeat muutokset väistämättä tuhoavat perinteiset arvot.

51. Perinteisten arvojen katoaminen ilmentää jossakin määrin niiden siteiden katkeamista, jotka pitävät yhdessä perinteisiä pienyhteisöjä. Pienimuotoisten sosiaalisten ryhmien hajoamista edistää myös se, että modernit olosuhteet usein vaativat tai ajavat yksilöitä muuttamaan uusille asuinsijoille, eroamaan yhteisöistään. Sitä paitsi, tekno-

logisen yhteiskunnan *täytyy* heikentää perhesiteitä ja paikallisia yhteisöjä toimiakseen tehokkaasti. Modernissa yhteiskunnassa yksilön lojaalisuuden täytyy kohdistua ensisijaisesti järjestelmään ja vasta toissijaisesti pienyhteisöön, sillä jos pienyhteisöjen sisäinen lojaalisuus olisi vahvempi kuin lojaalisuus järjestelmää kohtaan, nämä yhteisöt ajaisivat omia etujaan järjestelmän kustannuksella.

52. Oletetaan, että virkailija tai yritysjohtaja nimittää serkkunsa, ystävänsä tai uskonveljensä johonkin tehtävään sen sijaan että nimittäisi siihen parhaiten sopivan henkilön. Hän on antanut henkilökohtaisen lojaaliuden mennä järjestelmään kohdistuvan lojaaliuden edelle, ja tämä on "nepotismia" tai "diskriminointia", hirvittäviä syntejä modernissa yhteiskunnassa. Teollistumaan pyrkivät yhteiskunnat, jotka eivät ole onnistuneet alistamaan henkilökohtaista tai paikallista lojaaliutta järjestelmään kohdistuvan lojaaliuden alle ovat yleensä hyvin tehottomia. (Katsokaa vaikka Latinalaista Amerikkaa) Niinpä kehittynyt teollinen yhteiskunta voi suvaita vain niitä pienyhteisöjä, jotka on veltostettu, kesytetty ja tehty järjestelmän työkaluiksi.

53. Ahtautta, nopeaa muutosta ja yhteisöjen hajoamista pidetään yleisesti sosiaalisten ongelmien lähteinä. Mutta me emme usko, että ne riittävät selittämään nykypäivän ongelmien koko laajuutta.

54. Jotkut esiteolliset kaupungit olivat hyvin suuria ja ahtaita, mutta niiden asukkaat eivät näyttäneet kärsivän psykologisista ongelmista samassa määrin kuin nykyihminen. Tämän päivän Amerikassa on yhä harvaan asuttuja maaseutualueita, ja niissä kärsitään samoista ongelmista kuin kaupungeissakin, vaikkakin ongelmat ovat maalla vähemmän akuutteja. Joten ahtaus ei ole ratkaiseva tekijä.

55. Amerikan rajaseudun kasvukärjessä 19. vuosisadalla väestön liikkuvuus rikkoi perheitä ja pienyhteisöjä todennäköisesti yhtä laajalti kuin nykyäänkin. Itse asiassa monet ydinperheet elivät omasta tahdostaan eristyksissä, kilometrien päässä naapureista, kuulumatta lainkaan mihinkään yhteisöön. Silti niiden piirissä ei näytä kehittyneen ongelmia tämän seurauksena.

56. Sitä paitsi, muutos Amerikan rajaseudun yhteiskunnassa oli hyvin nopea ja syvä. Ihminen saattoi syntyä ja

kasvaa hirsimökissä lain ja järjestyksen ulottumattomissa, syöden pääasiassa villieläinten lihaa; ja vanhuusikään mennessä hän saattoi tehdä säännöllistä päivätyötä ja elää järjestäytyneessä yhteisössä, jossa oli tehokas lainvalvonta. Tämä muutos oli syvempi kuin ne jotka esiintyvät nykyihmisen elämässä, mutta silti se ei näytä johtaneen psyykkisiin ongelmiin. Itse asiassa 19. vuosisadan amerikkalaisessa yhteiskunnassa vallitsi optimistinen ja itsevarma henki, varsin erilainen kuin nykyään.

57. Väitämme eron olevan siinä, että modernilla ihmisellä on (hyvin oikeutettu) tunne, että hänet *pakotetaan* muutokseen, kun taas 19. vuosisadan rajaseudun ihmisellä oli tunne, että hän loi muutoksen itse, omasta tahdostaan. Uudisraivaaja valitsi itse maatilkun ja rakensi sille maatilalan omin voimin. Niihin aikoihin kokonaisuudessaan piirikunnassa saattoi olla vain parisataa asukasta ja se oli paljon eristyneempi ja autonomisempi yksikkö kuin nykyinen piirikunta. Tämän takia uudisraivaaja-viljelijä osallistui suhteellisen pienen ryhmän jäsenenä uuden, järjestäytyneen yhteisön luomiseen. Voidaan hyvin kysyä, oliko tämän yhteisön rakentaminen hyväksi, mutta joka tapauksessa se tyydytti uudisraivaajan tarvetta vallan prosessiin.

58. Olisi mahdollista antaa muitakin esimerkkejä yhteiskunnista, joissa on tapahtunut nopea muutos ja/tai lähiyhteisöjen hajoaminen ilman sellaista harhaan joutumista, joka vallitsee tämän päivän teollisessa yhteiskunnassa. Mielestämme tärkein syy modernin yhteiskunnan sosiaaliin ja psykologisiin ongelmiin on se, että ihmisillä on puutteelliset mahdollisuudet käydä vallan prosessi läpi normaalilla tavalla. Emme tarkoita, että vallan prosessi on häiriintynyt ainoastaan modernissa yhteiskunnassa. Luultavasti useimmat elleivät kaikki sivistyneet yhteiskunnat ovat enemmän tai vähemmän sekaantuneet vallan prosessiin. Mutta modernissa teollisessa yhteiskunnassa tästä ongelmasta on tullut erityisen polttava. Vasemmistolaisuus, ainakin nykyisessä (1900-luvun jälkipuoliskon) muodossaan, on osittain oire vallan prosessin riistosta.

Vallan prosessin riisto modernissa yhteiskunnassa

59. Jaamme inhimilliset tarpeet kolmeen ryhmään: 1) tarpeet, jotka voidaan tyydyttää minimaalisin ponnistuksin; 2) tarpeet, jotka voidaan tyydyttää, mutta vain kovin ponnistuksin; 3) tarpeet, joita ei voida riittävästi tyydyttää, vaikka ponnistukset olisivat miten kovia. Vallan prosessi pyrkii tyydyttämään toisen ryhmän tarpeita. Mitä enemmän tarpeita on kolmannessa ryhmässä, sitä enemmän esiintyy turhautumista, vihaa, lopulta tappiomielialaa, masenusta, jne.

60. Modernissa teollisessa yhteiskunnassa ihmisen luonnolliset tarpeet on tapana työntää ensimmäiseen ja kolmannen ryhmään, ja toinen ryhmä koostuu yhä enemmän keinotekoisesti luoduista tarpeista.

61. Primitiivisissä yhteiskunnissa fyysiset välttämättömyydet sijoittuvat yleensä toiseen ryhmään: ne voidaan saavuttaa, mutta vain ankarin ponnistuksin. Mutta modernissa yhteiskunnassa fyysiset välttämättömyydet tataan yleensä kaikille vain vähäisiä ponnistuksia vastaan, eli fyysiset välttämättömyydet työnnetään ensimmäiseen ryhmään. (Voidaan olla montaa eri mieltä siitä, onko työpaikan pitämiseen vaadittu ponnistus ”vähäinen”, mutta yleensä, alemman tai keskitason työpaikoissa vaaditaan vain tottelevaisuutta. Työntekijä istuu tai seisoo siinä missä hänen käsketään istua tai seistä ja tekee mitä käsketään sillä tavalla kuin käsketään.

Hänen täytyy harvoin rasittaa itseään vakavasti, eikä hänellä kuitenkaan ole juuri lainkaan itsenäisyyttä työssään, joten tarve vallan prosessiin ei tule tyydytetyksi.)

62. Sosiaaliset tarpeet, kuten seksi, rakkaus ja asema, pyyvät modernissa yhteiskunnassa usein toisessa ryhmässä, riippuen yksilön tilanteesta. Mutta, lukuunottamatta niitä joilla on voimakas tarve aseman saavuttamiseen, sosiaalisten tarpeiden tyydyttämiseen vaadittava ponnistus on puutteellinen tyydyttääkseen riittävällä tavalla tarvetta vallan prosessiin.

63. Niinpä on kehitetty tiettyjä keinotekoisia tarpeita, jotka sijoittuvat toiseen ryhmään, tyydyttämään tarvetta val-

lan prosessiin. On kehitelty mainostus- ja markkinointiteknikoita, jotka saavat ihmiset tuntemaan että he tarvitsevat asioita joita heidän isovanhempansa eivät koskaan hirmoinneet ja joista he eivät edes uneksineet. Tarvitaan kovia ponnistuksia ansaitakseen tarpeeksi rahaa näiden keinokeinoisten tarpeiden tyydyttämiseen, joten ne kuuluvat toiseen ryhmään. Modernin ihmisen täytyy tyydyttää tarpeensa vallan prosessiin paljolti tavoittelemalla keinokeinoisia tarpeita, jotka mainos- ja markkinointiteollisuus on luonut, ja korviketoimintojen kautta.

64. Näyttää siltä, että monille ihmisille, ehkä enemmistölle, nämä keinokeinoiset vallan prosessin muodot ovat riittämättömiä. Eräs teema, joka esiintyy toistuvasti 1900-luvun jälkipuoliskon sosiaalikkriitikoiden kirjoituksissa, on tarkoituksettomuus joka vaivaa monia ihmisiä modernissa yhteiskunnassa. (Tätä tarkoituksettomuutta kutsutaan usein toisilla nimillä, kuten "rappio" tai "keskiluokan ahdistus".) Oletamme, että niinsanottu "identiteettikriisi" on todellisuudessa tarkoituksen, usein sitoutumisen tai sopivan korviketoiminnon etsimistä. Voi olla, että eksistentiaalisismi on suurelta osin vastalause modernin elämän tarkoituksettomuudelle. Modernissa yhteiskunnassa "täyttymyksen" etsintä on hyvin laajalle levinnyttä. Mutta mielestämme ihmisten enemmistölle aktiviteetti, jonka päämäärä on täyttymys (eli siis korviketoiminto), ei tuo tyydyttävää täyttymystä. Toisin sanoen, se ei tyydytä täydellisesti tarvetta vallan prosessiin. Tuo tarve voidaan tyydyttää täydellisesti vain jonkin ulkoisen päämäärän, kuten fyysisten välttämättömyyksien, seksin, rakkauden, statuksen, koston jne. avulla.

65. Lisäksi, kun päämääriä tavoitellaan rahan ansaitsemisen, arvoasteikolla etenemisen tai vastaavan järjestelmän osana toimimisen avulla, useimmat ihmiset eivät voi tavoitella päämääriään *itsenäisesti*. Useimmat työntekijät ovat jonkun toisen alaisia, ja kuten osoitimme kappaleessa 61, joutuvat tekemään mitä käsketään sillä tavalla kuin käsketään. Jopa useimmilla niistä, jotka tekevät työtä itselleen, on vain rajoitettu autonomia. Pienyritykset valittavat jatkuvasti, että valtiovalta sitoo heidän kätensä erilaisin rajoituksin. Jotkut näistä rajoituksista ovat selvästi

tarpeettomia, mutta suurimmaksi osaksi valtiovallan säädökset ovat olennaisia ja välttämättömiä osia erittäin monimutkaisessa yhteiskunnassamme. Suuri osa pienyrityksistä toimii äänioikeusjärjestelmän mukaan. Joitakin vuosia sitten Wall Street Journal kirjoitti, että monet äänioikeuksia myöntävät yhtiöt vaativat anojia tekemään persoonallisuustestin, että ne voisivat *karsia* luovat ja aloitteelliset yksilöt, koska he eivät ole riittävän säyseitä sopeutuakseen tottelevaisesti äänioikeusjärjestelmään. Tällä tavalla monet niistä, jotka kaikkein eniten tarvitsevat itsenäisyyttä, suljetaan pois liikemaailmasta.

66. Nykyään ihmiset elävät enemmän sen avulla mitä järjestelmä tekee *heidän vuokseen* tai *heille* kuin sen avulla mitä he tekevät itsensä vuoksi. Ja se mitä he tekevät itsensä vuoksi tehdään yhä enemmän yhteiskunnan määräämien raiteiden mukaan. Mahdollisuudet ovat ne, jotka järjestelmä sallii, tilaisuudet käytetään sääntöjen ja rajoitusten mukaisesti ja jos aikoo onnistua, on käytettävä asiantuntijoiden suunnittelemlia tekniikoita.

67. Näin vallan prosessi on hajotettu yhteiskunnassamme todellisten päämäärien ja niiden tavoittelussa tarvittavan autonomian puuttumisen takia. Mutta se on hajotettu myös niiden inhimillisten tarpeiden takia, jotka kuuluvat ryhmään 3: tarpeiden joita ei voi riittävästi tyydyttää vaikka miten ponnistelisi. Eräs näistä on turvallisuuden tarve. Elämämme riippuu muiden ihmisten tekemistä päätöksistä; emme voi vaikuttaa näihin päätöksiin emmekä yleensä edes tunne ihmisiä, jotka tekevät niitä. ("Elämme maailmassa, jossa suhteellisen harvat ihmiset – ehkä 500 tai 1000 ihmistä – tekevät tärkeitä päätökset." – Harvardin oikeustieteellisen Philip B. Heymann; lainaus Anthony Lewis, New York Times 21.4.1995.) Elämämme riippuu siitä, noudatetaanko ydinvoimalan turvallisuusmääräyksiä tarkasti; siitä, kuinka paljon tuholaismyrkkyyä ruuassamme on ja kuinka paljon saasteita pääsee ilmakehään; siitä, kuinka taitava (tai taitamaton) lääkärimme on; työn saaminen voi riippua hallituksen talousmiesten tai yritysjohtajien päätöksistä; ja niin edelleen. Useimmat eivät voi suojautua näiltä uhkilta kuin hyvin rajoitetusti. Näin yksilön turvallisuuden tavoittelu turhautuu, mikä johtaa voimattomuuden tunteeseen.

68. Voidaan huomauttaa, että primitiivinen ihminen on vähemmän turvallisessa asemassa kuin moderni ihminen, kuten käy ilmi hänen lyhyemmästä oletetusta elinikästään; tästä johtuen moderni ihminen kärsii suuremman, ei pienemmästä turvallisuudesta kuin ihmisille on normaalia saavuttaa. Mutta psykologinen turvallisuus ei vastaa fyysistä turvallisuutta. Se mikä saa meidät *tuntemaan* olomme turvallisiksi ei ole niinkään todellinen turvallisuus kuin luottamus kykyyn huolehtia itsestämme. Primitiivinen ihminen voi villieläimen tai nälän uhatessa puolustaa itseään tai etsiä ruokaa. Hänellä ei ole varmuutta onnistumisesta, mutta hän ei mitenkään ole avuton uhkien edessä. Toisaalta moderni yksilö on avuton monien häntä uhkaavien asioiden edessä; ydinvoimalaonnettomuuksien, ruuan karsinogeenien, ympäristön saastumisen, sodan, nousevien verojen, yksityisyyden rajoittamisen, maanlaajuisten sosiaalis-taloudellisten ilmiöiden, jotka voivat tuhota hänen elämäntapansa.

69. On totta, että primitiivinen ihminen on avuton joitakin uhkia vastaan; esimerkiksi sairauksia. Mutta hän voi hyväksyä sairastumisen riskin stoalaisen tyynesti. Se on elämään kuuluvaa, se ei ole kenenkään vika, ellei sitten jonkin kuvitteellisen, persoonattoman henkiolennon. Mutta moderniin yksilöön kohdistuvat uhkat ovat yleensä *ihmisen itsensä aiheuttamia*. Ne eivät ole sattuman aikaansaannosta, vaan toisten ihmisten, joiden päätöksiin moderni ihminen ei voi yksilönä vaikuttaa. Niinpä hän tuntee itsensä turhautuneeksi, nöyryytetyksi ja vihaiseksi.

70. Niinpä primitiivisen ihmisen turvallisuus on suurelta osin hänen itsensä käsissä (joko yksilönä tai *pienen* ryhmän jäsenenä), kun taas moderni ihminen on sellaisten organisaatioiden armoilla, jotka ovat joko liian suuria tai kaukaisia, että hän voisi vaikuttaa niihin henkilökohtaisesti. Joten modernin ihmisen turvallisuuden tarve kuuluu yleensä ryhmään 1 tai 3; joillakin alueilla (ruoka, asunto, jne.) hän saavuttaa turvallisuuden vain mitättömin ponnistuksin, kun taas joillakin alueilla hän *ei voi* saavuttaa turvallisuutta. (Edellämainittu yksinkertaistaa suuresti todellista tilannetta, mutta osoittaa kyllä karkeasti ja yleisellä tasolla, miten modernin ihmisen olosuhteet eroavat primitiivisen ihmisen vastaavista.)

71. Ihmisillä on monia välttämättömiä väliaikaisia tarpeita ja impulsseja, jotka turhautuvat modernissa elämässä ja kuuluvat näin ollen ryhmään 3. Ihminen voi suuttua, mutta moderni yhteiskunta ei voi sallia tappelemista. Monissa tapauksissa se ei suvaitse edes sanallista aggressiota. Ollessaan matkalla jonnekin ihmisellä voi olla kiire tai hän saattaa haluta kulkea hitaasti, mutta useimmiten hänellä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin kulkea virran mukana ja totella liikennesääntöjä. Joku haluaisi työskennellä toisella tavalla, mutta yleensä hän voi työskennellä vain työnantajan sääntöjä noudattaen. Monilla muillakin tavoilla moderni ihminen on sidottu ohjeiden ja sääntöjen (kirjoitettujen tai kirjoittamattomien) verkostoon, joka turhauttaa monet hänen impulssinsa ja näin riistää vallan prosessin. Useimpia näistä säädöksistä ei voi kiertää, koska ne ovat välttämättömiä teollisessa yhteiskunnassa toimimisen kannalta.

72. Moderni yhteiskunta on monessa suhteessa hyvin suvaitsevainen. Niissä asioissa, jotka ovat merkityksellisiä järjestelmän kannalta, voimme yleensä tehdä mitä haluamme. Voimme tunnustaa mitä tahansa uskontoa (kunhan se ei rohkaise järjestelmälle vaaralliseen käytökseen). Voimme mennä sänkyyn kenen kanssa haluamme (kunhan harrastamme "turvaseksiä"). Voimme tehdä mitä vain niin kauan kuin se on *merkityksetöntä*. Mutta kaikissa *tärkeissä* seikoissa järjestelmä ohjailee käyttäytymistämme yhä enemmän.

73. Käyttäytymistä eivät ohjaile pelkästään kirjoitetut säännöt ja hallitus. Kontrollia harjoitetaan usein epäsuoran pakon tai psykologisen paineen tai manipulaation kautta, ja sitä harjoittavat muutkin organisaatiot kuin hallitus, tai järjestelmä kokonaisuudessaan. Useimmat laajat organisaatiot käyttävät jotakin propagandan muotoa manipuloidakseen yleisiä asenteita tai käyttäytymistä. Propaganda ei rajoitu "mainoksiin" tai ilmoituksiin, eivätkä sen tekijät aina edes tietoisesti tarkoita sitä propagandaksi. Esimerkiksi viihdeohjelmien sisältö on voimakas propagandan muoto. Esimerkki epäsuorasta pakosta: ei ole olemassa lakia, joka käskisi mennä töihin joka päivä ja noudattaa työnantajan määräyksiä. Mikään laki ei estä muuttamasta erämaahan elämään primitiivisten ihmisten tavoin tai ryhty-

mästä pienyrittäjäksi. Mutta käytännössä erämaata on hyvin vähän jäljellä, ja liikemaailmassa on tilaa vain tietylle määrälle pienyrittäjiä. Tämän takia useimpien täytyy pärjätä jonkun toisen työntekijänä.

74. Oletamme, että modernin ihmisen pakkomielle pitkäikäisyyteen ja kestäväan fyysiseen kuntoon ja seksuaaliseen viehättävyyteen on oire tyytymättömyydestä, joka seuraa vallan prosessin tukahduttamisesta. ”Keski-ian kriisi” on myös tällainen oire. Kuten myös haluttomuus hankkia lapsia, joka on melko yleistä modernissa yhteiskunnassa, mutta lähes tuntematonta primitiivisissä yhteiskunnissa.

75. Primitiivisissä yhteiskunnissa elämä on asteittain onnistumista. Kun yhden tason tarpeet ja tarkoitukset on täytetty, ei tule erityistä vastenmielisyyttä siirtyä seuraavalle tasolle. Nuori mies kulkee vallan prosessin läpi tulemalla metsästäjäksi, joka ei metsästä urheilun tai täyttymyksen vuoksi, vaan saadaksesen välttämättömän ravinnon. (Nuorten naisten kohdalla prosessi on monimutkaisempi ja liittyy enemmän sosiaaliseen valtaan; emme käsittele sitä tässä.) Kun tämä taso on onnistuneesti saavutettu, nuori mies ei tunne vastenmielisyyttä perheen perustamiseen liittyviä velvollisuuksia kohtaan. (Jotkut modernit ihmiset taas lykkäävät lasten hankkimista epämääräiseksi ajaksi, koska ovat liian kiireisiä etsiessään jonkinlaista ”täyttymystä”. Oletamme, että heidän etsimänsä täyttymys on riittävä kokemus vallan prosessista – todelliset päämäärät korviketoimintojen keinotekoisten päämäärien sijasta) Edelleen, kasvatettuaan lapsensa onnistuneesti ja varustettuaan heidät fyysisillä välttämättömyyksillä, primitiivinen ihminen tuntee että hänen työnsä on tehty ja valmistautuu vanhuuteen (jos hän elää niin kauan) ja kuolemaan. Monet modernit ihmiset taas ahdistuvat kuoleman ajatuksesta, kuten heidän valtavat ponnistuksensa fyysisen kunnon, ulkonäön ja terveyden säilyttämiseksi osoittavat. Väitämme, että tämä johtuu tyytymättömyydestä, mikä on seurausta siitä, ett eivät he koskaan ole käyttäneet fyysisiä voimiaan, eivätkä koskaan ole käyttäneet ruumistaan tosissaan. Ei primitiivinen ihminen, joka on käyttänyt ruumistaan päivittäin käytännön tehtäviin, pelkää iän mukanaan tuomaa heikentymistä, vaan moderni ihminen, joka ei ole koskaan käyttä-

nyt ruumistaan mihinkään käytännölliseen, paitsi kävelemiseen autoltaan kotiinsa. Ihminen, jonka tarve vallan prosessiin on tullut tyydytetyksi koko elämän ajan, on parhaiten valmistautunut elämän päättymiseen.

76. Tämän luvun väitteisiin voidaan vastata, että ”yhteiskunnan täytyy antaa ihmisille mahdollisuus kulkea vallan prosessin läpi.” Tämän mahdollisuuden arvo katoaa siihen, että yhteiskunta antaa sen. Ihmisten täytyy löytää tai tehdä itse omat mahdollisuutensa. Niin kauan kuin järjestelmä antaa heille heidän mahdollisuutensa, he ovat yhä sen talutushihnassa. Autonomian saavuttamiseksi heidän on päästävä irti tuosta lieasta.

Miten jotkut ihmiset sopeutuvat

77. Kaikki teollis-teknologisen yhteiskunnan jäsenet eivät kärsi psykologisista ongelmista. Jotkut jopa vakuuttavat olevansa melko tyytyväisiä yhteiskuntaan sellaisenaan. Pohdimme nyt, miksi ihmisten suhtautumisessa moderniin yhteiskuntaan on niin suuria eroja.

78. Ensinnäkin, vallanhalun voimakkuudessa on epäilemättä eroja. Yksilöiden, joilla vallanhalu on heikko, tarvitsee kenties ponnistella suhteellisen vähän suoriutuakseen vallan prosessista, tai ainakin heillä on suhteellisen pieni autonomian tarve vallan prosessissa. He ovat säyseitä tyypejä, jotka olisivat olleet onnellisia plantaasineekereinä Vanhassa Etelässä. (Emme halua pilkata Vanhan Etelän ”plantaasineekereitä”. Useimmat orjista eivät olleet tyytyväisiä asemaansa. Pilkkaamme niitä jotka ovat tyytyväisiä orjuuteensa.)

79. Joillakin ihmisillä on jokin poikkeuksellinen päämäärä, jota tavoitellessaan he tyydyttävät taarpeensa vallan prosessiin. Esimerkiksi ne, joilla on tavattoman voimakas sosiaalisen statuksen tarve, saattavat kiivetä arvoasteikossa koko elämänsä koskaan kyllästymättä.

80. Ihmisten alttius mainos- ja markkinointiteknikoille vaihtelee. Jotkut ovat niin vastaanottavaisia, että vaikka he ansaitsevat tukuittain rahaa, he eivät saa tyydytettyä haluaan uusiin kiiltäviin leluihin, joita markkinointiteollisuus heille tarjoilee. Niinpä he tuntevat aina olevansa talo-

udellisesti ahtaalla, vaikka heidän tulonsa olisivatkin suuret, ja heidän halunsa turhautuu.

81. Jotkut ovat vähän alttiita mainostus- ja markkinointiteknikoille. Näitä ihmisiä ei kiinnosta raha. Materian hankkiminen ei tyydytä heidän tarvettaan vallan prosessiin.

82. Näiden ryhmien välissä olevat ihmiset pystyvät ansaitsemaan tarpeeksi rahaa tyydyttääkseen tuotteiden ja palveluiden tarpeensa, mutta vain kovin ponnistuksin (tekemällä ylitöitä, ottamalla sivutyön, ansaitsemalla ylennyksen, jne.) Näin materian hankkiminen tyydyttää heidän tarvettaan vallan prosessiin. Mutta tämä ei välttämättä tarkoita, että heidän tarpeensa tulevat täysin tyydytetyiksi. Heillä saattaa olla liian vähän autonomiaa vallan prosessissa (heidän työnsä voi olla pelkkää määräysten noudattamista) ja jotkut heidän tarpeistaan voivat olla turhautuneita (esim. turvallisuus, aggressio). (Syyllistymme liialliseen yleistämiseen kappaleissa 80-82, kun väitimme, että halu materian hankkimiseen on kokonaan mainos- ja markkinointiteollisuuden aikaansaannosta. Tietenkään asia ei ole niin yksinkertainen.)

83. Jotkut tyydyttävät osittain vallanhalunsa samaistumalla johonkin voimakkaaseen organisaatioon tai massaliikkeeseen. Yksilö, jolta puuttuu päämääriä tai valtaa, liittyy järjestöön tai liikkeeseen, omaksuu sen päämäärät ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Kun osa päämääristä saavutetaan, yksilö tuntee (samaistuessaan liikkeeseen tai järjestöön) suoriutuneensa vallan prosessista, vaikka hänen henkilökohtaiset ponnistuksensa ovat näytelleet vain mitätöntä osaa päämäärien saavuttamisessa. Tätä ilmiötä hyödynsivät natsit, fasistit ja kommunistit. Myös meidän yhteiskuntamme käyttää sitä, vaikkakin hienovaraisemmin. Esimerkki: Manuel Noriega ärsytti USA:ta (päämäärä: Noriegan rankaiseminen). USA hyökkäsi Panamaan (ponnistus) ja rankaisi Noriegaa (päämäärän saavuttaminen). USA suoriutui vallan prosessista ja monet amerikkalaiset kokivat vallan prosessin sijaisen kautta, koska olivat samaistuneet USA:han. Tästä johtui Panaman-hyökkäyksen laaja julkinen hyväksyntä; se antoi ihmisille vallantunteen. Saman ilmiön näkee armeijoissa, liikeyrityksissä, poliittisissa puolueissa, uskonnollisissa tai ideologisissa liik-

keissä. Erityisesti vasemmistolaisilla liikkeillä on tapana vetää puoleensa ihmisiä, jotka etsivät tyydytystä vallantarpeeseensa. Mutta samastuminen suuriin organisaatioihin tai massaliikkeisiin ei täysin tyydytä useimpien ihmisten vallantarvetta.

84. Ihmiset tyydyttävät vallantarpeensa myös korviketoimintojen kautta. Kuten selitimme kappaleissa 38-40, korviketoiminto kohdistuu keinotekoiseen päämäärään, jota yksilö tavoittelee tavoittelemisesta saadun "täyttymyksen" vuoksi, ei siksi että hänen tarvitsisi saavuttaa itse päämäärä. Ei esimerkiksi ole käytännöllistä syytä valtavien lihasten kasvattamiselle, pienen pallon lyömiselle reikään, tai täydellisten postimerkkisarjojen keräämiselle. Kuitenkin monet ihmiset yhteiskunnassamme omistautuvat intohimoisesti kehonrakennukselle, golfinpeluulle tai postimerkkien keräämiselle. Jotkut ovat enemmän "toisten ohjaamia" kuin toiset, ja he ovat valmiimpia pitämään korviketoimintoja tärkeämpinä, koska ympäröivät ihmiset tai yhteiskunta pitävät niitä tärkeinä. Tämän vuoksi jotkut ovat hyvin vakavissaan triviaalien asioiden, kuten urheilun, bridgen tai shakin pelaamisen tai tieteellisten harrastusten suhteen, kun taas selvänäköisemmät eivät näe niitä muuna kuin korviketoimintoina joita ne ovatkin, eivätkä koskaan viitsi tyydyttää vallantarvettaan niiden avulla. Enää tarvitsee vain osoittaa, että monissa tapauksissa henkilön tapa hankkia elantonsa on myös korviketoiminto. Ei *puhdas* korviketoiminto, sillä osittain se tähtää fyysisten välttämättömyyksien saavuttamiseen ja (joillakin ihmisillä) sosiaaliseen statukseen ja ylellisyystuotteisiin, joita mainonta saa heidät haluamaan. Mutta monet ponnistelevat työssään paljon enemmän kuin heidän haluamansa rahan ja statuksen saavuttamiseen tarvitaan, ja tästä ylimääräisestä ponnistuksesta muodostuu korviketoiminto. Tämä ylimääräinen ponnistus, yhdessä siihen liittyvän emotionaalisen panoksen kanssa, on tehokkaimpia järjestelmää kehittäviä ja parantavia voimia, ja sillä on kielteisiä seurauksia inhimillisen vapauden kannalta. Erityisesti useimmille luoville tiedemiehille ja insinööreille työ on yleensä suurelta osin korviketoiminto. Tämä huomio on niin tärkeä, että se ansaitsee erityistä tarkastelua, johon ryhdymme pian.

85. Tässä luvussa olemme selittäneet, miten monet ihmiset modernissa yhteiskunnassa kyllä tyydyttävät tarpeensa vallan prosessiin jossakin määrin. Mutta uskomme, että ihmisten enemmistön tarve vallan prosessiin ei tule tyydyttyksi. Ensinnäkin, ne joilla on kyltymätön statuksen tarve, tai jotka jäävät koukkuun johonkin korviketoimintoon, tai jotka samaistuvat voimakkaasti johonkin liikkeeseen tai järjestöön tyydyttääkseen vallantarpeensa, ovat poikkeusyksilöitä. Toiset eivät ole täysin tyytyväisiä korviketoimintoihin tai organisaatioihin samaistumiseen. Toisekseen, järjestelmä käyttää liikaa valtaa sääntöjen tai sosiaalistamisen kautta. Tämä johtaa autonomian puutteeseen ja turhautumiseen, kun välttämättömiä päämääriä ei voida saavuttaa ja liian monet impulssit on pakko tukahduttaa.

86. Mutta vaikka useimmat ihmiset teollis-teknologisessa yhteiskunnassa olisivat hyvin tyytyväisiä, olisimme silti tällaista yhteiskuntaa vastaan, koska se (muun muassa) tyydyttää ihmisen tarpeen vallan prosessiin korviketoimintojen tai samaistumisen, eikä todellisten päämäärien taivottelun kautta.

Tiedemiesten motiivit

82. Tiede ja teknologia ovat tärkeimmät esimerkit korviketoiminnoista. Jotkut tiedemiehet väittävät, että heitä motivoi ”uteliaisuus”, mikä on yksinkertaisesti absurdia. Useimmat tiedemiehet työskentelevät tarkkaan rajattujen erikoisongelmien parissa, jotka eivät ole minkään normaalin uteliaisuuden kohteita. Esimerkiksi, ovatko astronomi, matemaatikko tai hyönteistutkija uteliaita isopropyylitrimetylmetaanin ominaisuuksien suhteen? Eivät tietenkään. Vain kemisti on kiinnostunut sellaisesta, ja hän on kiinnostunut siitä vain koska kemia on hänen korviketoimintonsa. Onko kemisti kiinnostunut uuden mehiläislajin luokittelemisesta? Ei. Tämä kysymys kiinnostaa vain hyönteistutkijaa, ja hän on kiinnostunut siitä vain koska entomologia on hänen korviketoimintonsa. Jos kemisti ja hyönteistutkija joutuisivat ponnistelemaan ankarasti fyysisten välttämättömyyksien eteen, ja jos tämä ponnistus harjoittaisi heidän

kykyjään kiinnostavalla mutta ei-tieteellisellä tavalla, he eivät piittäisi pätkeäkään isopropyylitrimetylmetaanista tai mehiläisten luokittelemisesta.

Oletetaan, että opintorahojen puute olisi pakottanut kemistin ryhtymään vakuutusasiamieheksi. Siinä tapauksessa hän olisi hyvin kiinnostunut

vakuutusasioista, mutta ei piittäisi isopropyylitrimetylmetaanista. Missään tapauksessa ei ole normaalia uhrata pelkän uteliaisuuden takia niin paljon aikaa ja ponnistuksia, kuin mitä tiedemiehet käyttävät työhönsä. ”Uteliaisuus” ei yksinkertaisesti kelpaa selitykseksi.

88. ”Ihmiskunnan auttaminen” ei myöskään kelpaa selitykseksi. Kaikella tieteellisellä työllä ei ole selvää yhteyttä ihmislajin hyvinvointiin – esimerkiksi arkeologialla tai vertailevalla kielitieteellä. Jotkut toiset tieteenalat tarjoavat ilmeisen vaarallisia mahdollisuuksia. Silti näillä aloilla työskentelevät tiedemiehet ovat yhtä innostuneita työstään kuin nekin, jotka kehittävät rokotteita tai tutkivat ilmansaasteita. Tarkastellaan tri Edward Telleriä, joka oli täydellä sydämellä mukana ydinvoimaloiden kehittämisessä. Lähtikö tämä innostus halusta auttaa ihmiskuntaa? Jos, niin miksei tri Teller innostunut muista ”humanitaarisista” asioista? Jos hän oli niin suuri humanisti, miksi hän auttoi kehittämään vetypommin? Kuten monista muistakin tieteen saavutuksista, ydinvoimaloista voidaan kysyä, auttavatko ne todellakin ihmiskuntaa. Korvaako halpa sähkö lisääntyvän tuhlauksen ja onnettomuusriskit? Tri Teller näki vain yhden puolen asiasta. Selvästikään hänen innostuksensa ei lähtenyt halusta ”auttaa ihmiskuntaa” vaan henkilökohtaisesta täyttymyksestä, jonka hän sai tehdessään tutkimusta ja nähdessään miten sitä sovellettiin käytäntöön.

89. Sama pätee tiedemiehiin yleisesti. Ehkä harvoja poikkeuksia lukuunottamatta heidän motiivinsa ei ole uteliaisuus eikä ihmiskunnan auttaminen, vaan tarve suoriutua vallan prosessista: valita päämäärä (ratkaistava tieteellinen pulma), tehdä ponnistus (tutkimus) ja saavuttaa päämäärä (pulman ratkaisu). Tiede on korviketoiminto, koska tiedemiehet työskentelevät pääasiassa täyttymyksen vuoksi, jonka he saavat itse työstä.

90. Tietenkään asia ei ole näin yksinkertainen. Tiedemiehillä on muitakin motiiveja. Esimerkiksi raha ja arvovalta. Jotkut tiedemiehet ovat kenties sellaisia persoonallisuuksia, joilla on kyltymätön arvovallan tarve, ja tämä voi motiivoida heidän työtään suuresti. Ei ole epäilystäkään, etteikö tiedemiesten enemmistö, kuten muunkin väestön enemmistö, olisi enemmän tai vähemmän vastaanottavainen mainos- ja markkinointiteknikoille ja tarvitsisi rahaa tuotteisiin ja palveluihin. Näin ollen tiede ei ole *puhtaasti* korviketoiminto. Mutta se on suurelta osin korviketoiminto.

91. Lisäksi tiede ja teknologia muodostavat voimakkaan massaliikkeen, ja monet tiedemiehet tyydyttävät vallan prosessin tarpeensa samaistumalla tähän massaliikkeeseen.

92. Niinpä tiede marssii sokeasti eteenpäin, tuottamatta todellista hyvinvointia ihmislaajalle tai mitään muutakaan, totellen ainoastaan tiedemiesten ja tutkijain apurahoja ja myöntävien hallituksen virkamiesten ja yritysjohtajien psykologisia tarpeita.

Vapauden luonne

93. Aiomme osoittaa, ettei teollis-teknologista yhteiskuntaa voi uudistaa estämällä sitä kaventamasta inhimillistä vapautta. Mutta koska ”vapaus” on sana, joka voidaan tulkita monin tavoin, on ensin tehtävä selväksi, millaista vapautta tarkoitamme.

94. ”Vapaudella” tarkoitamme mahdollisuutta suoriutua vallan prosessista, tavoitella todellisia päämääriä korviketoimintojen keinotekoisien päämäärien asemesta, ilman kenenkään, etenkin minkään laajan organisaation väliintuloa, manipulaatiota tai valvontaa. Vapaus tarkoittaa olemassaolon, elämän ja kuoleman kysymysten hallintaa (joko yksilönä tai *pienen* ryhmän jäsenenä); ruuan, vaatetuksen, suojan ja puolustautumisen mitä tahansa ympäristön tuomaa uhkaa vastaan. Vapaus tarkoittaa valtaa: ei toisten ihmisten, vaan omien elinolosuhteiden yli. Vapautta ei ole, jos kaikilla muilla (etenkin jollakin laajalla organisaatiolla) on valta yksilön yli, riippumatta siitä, kuinka hyvántah-

toisesti, suvaitsevaisesti tai sallivasti tätä valtaa harjoitetaan. On tärkeää, ettei vapautta sekoiteta pelkkään sallivuuteen.

95. Sanotaan, että yhteiskuntamme on vapaa, koska meillä on tietty määrä perustuslaissa taattuja oikeuksia. Mutta ne eivät ole niin tärkeitä kuin miltä näyttävät. Henkilökohtaisen vapauden astetta säätelevät enemmän yhteiskunnan taloudelliset ja teknologiset rakenteet kuin sen lait ja hallitusmuoto. Useimmat Uuden Englannin intiaaniheimot olivat monarkioita, ja monia Italian renessanssikaupunkia hallitsivat diktaattorit. Mutta kun lukee kirjallisuutta näistä yhteiskunnista, saa vaikutelman että ne sallivat paljon suuremman henkilökohtaisen vapauden kuin meidän yhteiskuntamme. Osaksi tämä johtui siitä, että niillä ei ollut tehokkaita mekanismeja hallitsijan tahdon toteuttamiseksi. Niillä ei ollut nykyaikaisia, hyvin organisoituja poliisivoimia, nopeaa pitkän matkan kommunikatioverkostoa, valvontakameroita, kansiokaupalla tietoa tavallisten kansalaisten elämästä. Näin valtaa oli suhteellisen helppo vältellä.

96. Esimerkiksi lehdistönvapautta pidetään yhtenä perustuslaillisista oikeuksistaamme. Emme todellakaan halua tyrmätä sitä suoraan: se on erittäin tärkeä vallan keskittymistä rajoittava väline, joka estää poliittisen vallan käyttäjiä toimimasta julkisuudessa törkeästi. Mutta tavallisella kansalaisella on yksilötasolla hyvin vähän käyttöä lehdistönvapaudelle. Joukkotiedotusvälineitä kontrolloivat suurelta osin laajat organisaatiot, jotka ovat osa järjestelmää. Kuka tahansa jolla on hiukan rahaa, voi painattaa jotakin, tai julkaista sen internetissä tai jossakin muualla, mutta hänen sanottavansa hukkuu median syyttämään materiaalitulvaan, eikä sillä ole käytännön merkitystä. Yhteiskuntaan vaikuttaminen sanallisesti on siis lähes mahdotonta useimmille yksilöille ja pienryhmille. Otetaan itsemme esimerkiksi. Jos emme olisi ikinä tehneet mitään väkivaltaista ja luovuttaneet tämän kirjoituksen kustantajalle, sitä ei todennäköisesti olisi julkaistu. Jos se olisi julkaistu, se ei todennäköisesti olisi kiinnittänyt kovin monen lukijan huomiota, koska on paljon kivempaa katsoa viihdettä televisioista kuin lukea kuivakkaa esseitä. Vaikka tämä kirjoi-

tus olisi saanut paljon lukijoita, useimmat heistä olisivat pian unohtaneet lukemansa median syytämään materiaalitulvaan. Saadaksemme äänemme yleisön kuuluviin ja jättääksemme ehkä pysyvän vaikutuksen, meidän on täytynyt tappa ihmisiä.

97. Perustuslailliset oikeudet ovat käyttökelpoisia tiettyyn pisteeseen saakka, mutta ne eivät takaa juuri muuta kuin sen, mitä voisi kutsua porvarilliseksi vapauskäsitykseksi. Porvarillisen käsityksen mukaan ”vapaa” ihminen on lähinnä sosiaalisen koneiston osa, ja hänellä on vain tietty määrä säädettyjä ja rajoitettuja vapauksia: vapauksia, joiden on tarkoitus palvella pikemminkin sosiaalisen koneiston kuin yksilön tarpeita. Niinpä porvariston ”vapaalla” ihmisellä on taloudellinen vapaus, koska se tukee kasvua ja edistystä; hänellä on sananvapaus, koska julkinen kritiikki hillitsee poliittisten johtajien väärinkäytöksiä; hänellä on oikeus puolueettomaan oikeudenkäyntiin, koska hänen vangitsemisensä vallanpitäjien päähänpistosta olisi pahaksi järjestelmälle. Tämä oli Simon Bolivarin käsitys. Hänen mielestään ihmiset ansaitsivat vapauden vain jos he käyttivät sitä (porvariston käsitysten mukaisen) edistymisen ajamiseen. Muut porvarilliset ajattelijat ovat omaksuneet samanlaisen käsityksen vapaudesta pelkkänä keinona kollektiivisten päämäärien ajamiseen. Chester C. Tannin ”Chinese Political Thought in the Twentieth Century”, sivu 202, selittää Kuomintang-johtaja Hu Han-minin filosofiaa: ”Yksilölle annetaan oikeuksia, koska hän on yhteiskunnan jäsen ja hänen yhteisöelämänsä vaatii sellaisia oikeuksia.” Yhteisöllä Hu tarkoitti koko kansallista yhteiskuntaa. Ja sivulla 259 Tan kertoo, että Carsum Changin (Chang Chun-mai, Kiinan Valtiososialistisen Puolueen johtaja) mukaan vapautta tulisi käyttää valtion ja koko kansakunnan etujen mukaisesti. Mutta mitä vapautta on sellainen, jota voi käyttää vain jonkun toisen määrittelemällä tavalla? Meidän käsityksemme vapaudesta ei ole sama kuin Bolivarin, Hun, Changin tai muiden porvarillisten teoreetikoiden. Näiden teoreetikoiden ongelma on, että he ovat ottaneet sosiaalisten teorioiden kehittämisen ja soveltamisen korviketoiminnokseen. Siksi teoriat palvelevat enemmän teoreetikoiden tarpeita kuin kenenkään, joka on tarpeek-

si huono-onninen elääkseen näiden teorioiden mukaisessa yhteiskunnassa.

98. On tehtävä vielä yksi huomio tässä kappaleessa: ei pitäisi olettaa, että ihmisellä on tarpeeksi vapautta vain siksi, että hän *sanoo* niin. Osaksi vapautta rajoittaa psykologinen kontrolli, jota ihmiset eivät tiedosta, ja sitäpaitsi monien ihmisten käsityksiä vapaudesta hallitsevat pikemminkin sosiaaliset tottumukset kuin heidän todelliset tarpeensa. On esimerkiksi luultavaa, että monet läpisisoalistuneet vasemmistolaiset sanoisivat, että useimmat ihmiset, myös he itse, ovat pikemminkin liian vähän kuin liikaa sosiaalistuneita. Kuitenkin läpisisoalistunut vasemmistolainen maksaa kovan psykologisen hinnan korkeasta sosiaalistumisestaan.

Joitakin historian periaatteita

99. Ajatellaan historiaa kahden muuttujan summana: säännötön muuttuja koostuu ennustamattomista tekijöistä jotka eivät noudata mitään selkeää kaavaa, ja säännönmukainen muuttuja koostuu pitkestä historiallisista suuntalinjoista. Keskitymme tässä pitkiin linjoihin.

100. *Ensimmäinen periaate.* Jos tapahtuu *pieni* muutos, joka vaikuttaa pitkään historialliseen suuntalinjaan, muutoksen vaikutus on lähes aina väliaikainen – suuntalinja palaa pian alkuperäiseen tilaansa. (Esimerkki: poliittisella uudistusliikkeellä, jonka päämääränä on kitkeä poliittinen korruptio, on harvoin muuta kuin lyhytaikainen vaikutus; ennemmin tai myöhemmin uudistajat rauhoittuvat ja korruptio hiipii takaisin. Poliittisen korruption määrä yhteiskunnassa pysyy yleensä samana, tai muuttuu vain hitaasti yhteiskunnan kehittyessä. Tavallisesti poliittinen suursiivous on pysyvä vain, jos sen myötä tapahtuu laajoja sosiaalisia uudistuksia; *pieni* yhteiskunnallinen muutos ei riitä.) Jos pieni muutos pitkässä historiallisessa suuntalinjassa osoittautuu pysyväksi, tämä johtuu vain siitä, että muutos tapahtuu siihen suuntaan mihin suuntalinja on jo valmiiksi menossa. Niinpä itse suuntalinja ei muutu, vaan sitä vain tönäistään vähän eteenpäin.

101. Ensimmäinen periaate on lähes tautologinen. Jos suuntalinja ei olisi vakaa pieniin muutoksiin nähden, se heilahtelisi satunnaisesti pikemmin kuin seuraisi määrättyä suuntaa; toisin sanoen se ei olisi lainkaan pitkä suuntalinja.

102. *Toinen periaate.* Jos muutos on tarpeeksi suuri muutakseen pitkää historiallista suuntalinjaa pysyvästi, se muuttaa yhteiskuntaa kokonaisuudessaan. Toisin sanoen, yhteiskunta on järjestelmä, jonka kaikki osat ovat keskinäisessä suhteessa, ja mitään tärkeää osaa ei voida muuttaa pysyvästi muuttamatta samalla kaikkia muita osia.

103. *Kolmas periaate.* Jos muutos on tarpeeksi suuri muutakseen pitkää historiallista suuntalinjaa pysyvästi, sen seurauksia koko yhteiskunnalle ei voida etukäteen ennustaa. (Ennen kuin lukuisat muut yhteiskunnat ovat käyneet läpi saman muutoksen ja kohdanneet samat seuraukset, jolloin voidaan empiirisesti ennustaa, että yhteiskunta jolle tapahtuu sama muutos, tulee kokemaan samanlaiset seuraukset.)

104. *Neljäs periaate.* Uudenlaista yhteiskuntaa ei voi suunnitella paperilla. Tämä tarkoittaa, ettei uutta yhteiskuntamuotoa voi suunnitella etukäteen ja sitten toteuttaa sitä ja odottaa sen toimivan niin kuin piti.

105. Kolmas ja neljäs periaate johtuvat ihmisyyhteiskuntien monimutkaisuudesta. Ihmisten käyttäytymisessä tapahtuva muutos vaikuttaa yhteiskunnan talouteen ja sen fyysiseen ympäristöön; talous vaikuttaa ympäristöön ja toisinpäin, ja muutokset taloudessa ja ympäristössä vaikuttavat ihmisten käyttäytymiseen monimutkaisella, ennustamattomalla tavalla; ja niin edelleen. Syiden ja seurausten verkko on liian monisäikeinen, että sen voisi selvittää ja ymmärtää.

106. *Viides periaate.* Ihmiset eivät tietoisesti ja rationaalisesti valitse yhteiskuntansa muotoa. Yhteiskunnat kehittyvät sosiaalisen evoluution prosessien kautta, jotka eivät ole ihmisjärjen kontrolloitavissa.

107. Viides periaate seuraa neljästä aiemmasta.

108. Valaistakseni edellistä: ensimmäisen periaatteen mukaan pyrkimys sosiaaliseen reformiin joko vie yhteiskuntaa siihen suuntaan mihin se oli jo aiemmin menossa (jolloin

se vain kiihdyttää muutosta, joka olisi muutenkin tapahtunut), tai sitten sillä on vain väliaikainen vaikutus, ja yhteiskunta luisuu pian takaisin vanhalle uralleen. Jotta saataisiin aikaan pysyvä muutos minkään tärkeän osan kehityksessä, reformi on riittämätön ja vallankumous välttämätön. (Vallankumous ei välttämättä sisällä aseellista kansannousua tai hallituksen kaatamista.) Toisen periaatteen mukaan vallankumous ei koskaan muuta vain yhtä aluetta yhteiskunnassa; ja kolmannen periaatteen mukaan muutokset ovat sellaisia, mitä vallankumoukselliset eivät odottaneet tai tahtoneet. Neljännen periaatteen mukaan uusi yhteiskunta ei koskaan toimi sillä tavoin kuin vallankumoukselliset tai utopistit suunnittelivat.

109. Amerikan vallankumous ei todista päinvastaista. Amerikan "vallankumous" ei ollut vallankumous tarkoittamassamme merkityksessä, vaan itsenäisyysota, jota seurasi melko kauaskantoinen poliittinen reformi. Kantaisät eivät muuttaneet amerikkalaisen yhteiskunnan kehityskulkua, eivätkä he sellaista halunneetkaan. He vain vapauttivat kehityksen sitä hidastavasta brittivallasta. Heidän poliittinen reforminsa ei muuttanut mitään peruslinjaa, vaan ainoastaan työnsi Amerikan poliittista kulttuuria eteenpäin sen luonnollisella kehityslinjalla. Brittiläinen yhteiskunta, jonka vesa amerikkalainen yhteiskunta oli, oli jo kauan kulkenut kohti edustuksellista demokrati-aa. Ja ennen itsenäisyysotaa amerikkalaiset olivat jo harjoitelleet edustuksellista demokrati-aa siirtokuntien kokouksissa. Ei ole epäilystäkään, etteivätkö kantaisät olisi ottaneet hyvin merkittävää askelta. Mutta se oli askel tiellä, jota englanninkielinen maailma oli jo kulkemassa. Tämän todistaa se, että Britannia ja kaikki sen siirtokunnat, joissa asui pääasiassa brittiläissyntyisiä ihmisiä, päätyivät oleellisesti samanlaisiin edustuksellisen demokratian muotoihin kuin Yhdysvallat. Jos kantaisät olisivat jänistäneet ja kieltäytyneet allekirjoittamasta itsenäisyysjulistusta, elämämme ei nykypäivänä olisi kovin erilaista. Meillä olisi ehkä läheisemmät siteet Britanniaan, ja ehkä parlamentti ja pääministeri kongressin ja presidentin sijasta. Ei paljon eroa. Niinpä Amerikan vallankumous ei toimi vastaesimerkkinä teorioillemme, vaan valaisee niitä hyvin.

110. Silti, on käytettävä tervettä järkeä periaatteiden soveltamisessa. Ne on ilmaistu epätasällisellä kielellä, mikä sallii erilaisia tulkintoja, ja poikkeuksia voidaan löytää. Eli emme esitä näitä periaatteita loukkaamattomina lakeina, vaan peukalosääntöinä tai ajattelun ohjeina, jotka ehkä toimivat vastalääkkeenä naiiveille ideoille tulevaisuuden yhteiskunnasta. Niiden pitäisi pysyä jatkuvasti mielessä, ja aina kun vastaan tulee niiden vastainen tosiseikka, omaa ajattelua pitäisi huolellisesti tarkistaa ja pysyä säännössä vain pätevistä syistä.

Teollis-teknologista järjestelmää ei voi uudistaa

111. Edellämäinitut periaatteet auttavat ymmärtämään, miten toivottoman vaikeaa on estää uudistuksilla teollista järjestelmää jatkuvasti rajoittamasta vapauttamme. Viimeistään teollisen vallankumouksen ajoista lähtien on ollut vallalla johdonmukainen tendenssi, jossa teknologia vahvistaa järjestelmää yksilönvapauden ja paikallisen autonomian kustannuksella. Niinpä jokainen muutos, joka tähtää vapautemme suojaamiseen teknologialta on vastakkainen yhteiskuntamme tärkeimmälle kehityslinjalle. Siksi sellaiset muutokset olisivat väliaikaisia – historian nousu- ja laskevien jaksojen hukuttaisi ne pian – tai, ollessaan tarpeeksi suuria pysyviksi, ne muuttaisivat koko yhteiskuntamme luonnetta. Näin ensimmäisen ja toisen periaatteen mukaan. Sitäpaitsi, kun yhteiskunta muuttuisi tavalla jota ei voi etukäteen ennustaa (kolmas periaate), siihen sisältyisi suuri riski. Muutoksia, jotka ovat tarpeeksi suuria aiheuttaakseen pysyvän muutoksen vapauden hyväksi, ei pantaisi alulle koska ne hajottaisivat järjestelmää vakavasti. Vaikka sellaiset muutokset pantaisiinkin alulle, ne pysäytettäisiin kun niiden hajottava vaikutus kävisi ilmi. Niinpä, pysyvät muutokset vapauden hyväksi voidaan panna alulle vain sellaisten henkilöiden toimesta, jotka ovat valmiita radikaaliin, vaaralliseen ja ennustamattomaan, koko järjestelmän kattavaan muutokseen. Toisin sanoen, ei uudistajien vaan vallankumouksellisten toimesta.

112. Ihmiset, jotka haluavat kiihkeästi pelastaa vapauden uhraamatta teknologian tuomia oletettuja etuja, haaveilevat naiivisti jostakin uudenlaisesta yhteiskunnasta, joka yhdistäisi vapauden ja teknologian. Paitsi että nämä haaveilijat harvoin esittävät mitään käytännön suunnitelmaa tällaisen yhteiskunnan toiminnasta, neljännen periaatteen mukaan sellainen yhteiskunta tulisi joko romahtamaan tai kehittymään hyvin toisenlaiseen suuntaan kuin odotettiin.

113. Eli jopa hyvin yleisellä tasolla näyttää varsin epätoennäköiseltä että olisi jokin tapa muuttaa yhteiskuntaa siten, että yhdistettäisiin vapaus ja moderni teknologia. Seuraavassa osiossa annetaan täsmällisempiä syitä, miksi vapaus ja teknologinen edistys ovat yhteensovittamattomat.

Vapauden rajoittamista ei voida välttää teollisessa yhteiskunnassa

114. Kuten kappaleissa 65-67 ja 70-73 selitetään, moderni ihminen on takertunut sääntöjen ja normien verkkoon, ja hänen kohtalonsa riippuu sellaisten ihmisten toimista, jotka ovat hänestä etäällä ja joiden päätöksiin hän ei voi vaikuttaa. Tämä ei ole tapaturmaista eikä seuraus ylimielisten byrokraattien mielivallasta. Se on välttämätöntä ja luonnollista missä tahansa teknologisesti edistyneessä yhteiskunnassa. Järjestelmän *täytyy* säädellä tarkasti ihmisen käyttäytymistä toimiakseen. Työpaikalla ihmisten *täytyy* noudattaa määräyksiä, muuten tuotanto suistuu kaaokseen. Byrokratian *täytyy* toimia tiukkojen sääntöjen mukaan. Jos alemman tason byrokraateille annettaisiin merkittäviä henkilökohtaisia harkinnanvapauksia, järjestelmä hajoaisi ja sitä syytettäisiin epäreilusta toiminnasta, kun yksittäiset byrokraatit käyttäisivät vapauksiaan eri tavoin. Tietenkin joitakin vapauden rajoituksia voidaan poistaa, mutta *yleisesti ottaen* suurten organisaatioiden harjoittama säätely on välttämätöntä teollis-teknologisen järjestelmän toiminnalle. Tavallisen ihmisen tapauksessa seurauksena on voimattomuuden tunne. Saattaa kuitenkin olla, että kirjaimelliset säädökset tullaan yhä enemmän korvaamaan psykologisilla keinoilla, jotka saavat meidät haluaan tehdä sen mitä järjestelmä meiltä vaatii. (Propaganda, koulutusmenetelmät, ”mielenterveys”ohjelmat, jne.)

115. Järjestelmän *täytyy* pakottaa ihmiset käyttäytymään tavoilla, jotka eroavat yhä enemmän ihmisen luonnollisista käyttäytymismalleista. Esimerkiksi, järjestelmä tarvitsee tiedemiehiä, matemaatikkoja ja insinöörejä. Se ei voi toimia ilman heitä. Joten lapsia painostetaan huippusavutuksiin näillä aloilla. Nuorelle ihmiselle ei ole luonnollista istua suurinta osaa ajastaan koulun penkillä opiskelemassa. Normaali nuori haluaa käyttää aikansa olemalla aktiivisesti tekemisissä todellisen maailman kanssa. Primitiivisten kansojen keskuudessa asiat, joihin lapsia koulutetaan, ovat sopusoinnussa ihmisen luontaisten impulssien kanssa. Esimerkiksi Amerikan intiaanit opettivat pojille aktiivisia ulkoilmaharrastuksia – asioita joista pojat pitävät. Mutta meidän yhteiskunnassamme lapset pakotetaan opiskelemaan teknisiä aineita, joihin useimmat suhtautuvat vastahakoisesti.

117. Jokaisessa teknologisesti kehittyneessä yhteiskunnassa yksilön kohtalon *on pakko* riippua päätöksistä, joihin hän ei voi henkilökohtaisesti paljoakaan vaikuttaa. Teknologista yhteiskuntaa ei voi hajottaa pieniin, autonomisiin yksiköihin, koska tuotanto on riippuvainen hyvin monien ihmisten yhteistyöstä. Kun päätös koskee vaikkapa miljoonaa ihmistä, jokaisella yksilöllä on keskimäärin vain yhden miljoonasosan verran vaikutusvaltaa päätökseen. Käytännössä päätökset tekevät yleensä virkamiehet ja yritysjohtajat tai tekniset specialistit, mutta silloinkin kun kansa äänestää päätöksestä, äänestäjien määrä on useimmiten niin suuri, että yksilön äänellä olisi merkitystä. Niinpä useimmat yksilöt ovat kyvyttömiä vaikuttamaan tyydyttävällä tavalla päätöksiin, jotka vaikuttavat heidän elämäänsä. Ei ole kuviteltavissa olevaa keinoa korjata tätä asiaa teknologisesti kehittyneessä yhteiskunnassa. Järjestelmä yrittää ”ratkaista” tämän kysymyksen käyttämällä propagandaa, joka saa ihmiset *haluamaan* päätöksiä jotka tehdään heidän puolestaan, mutta vaikka tämä ”ratkaisu” todella saisikin ihmiset tuntemaan olonsa paremmaksi, se olisi alentavaa.

118. Konservatiivit ja jotkut muutkin vaativat lisää ”paikallista autonomiaa”. Paikallisyhteisöillä oli joskus autonomia, mutta sellainen autonomia käy yhä vähemmän mahdolliseksi, kun paikallisyhteisöt kietoutuvat ja tulevat riip-

puvaiseemmiksi laajoista järjestelmistä kuten julkisista palveluista, tietokoneverkoista, valtatieverkostoista, joukkotiedotusvälineistä ja nykyaikaisesta terveydenhuollosta. Lisäksi teknologia, jota sovelletaan yhdellä alueella vaikuttaa toisten, paljon kaukaisempien alueiden alueiden väestöön ja rajoittaa heidän autonomiaansa. Niinpä kemiallisten hyönteismyrkkujen käyttö joen lähellä saastuttaa vesivarat satojen kilometrien säteellä, ja kasvihuoneilmiö vaikuttaa koko maailmaan.

119. Järjestelmä ei ole eikä voi olla olemassa ihmisten tarpeita varten. Päinvastoin ihmisten käyttäytymistä on muokattava, että ne sopisivat järjestelmän tarpeisiin. Tällä ei ole mitään tekemistä sosiaalisen tai poliittisen ideologian kanssa, joka saattaa teeskennellä ohjaavansa teknologista järjestelmää. On teknologian syytä, että järjestelmää ei ohjaile ideologia vaan tekniset välttämättömyydet. Tietenkin järjestelmä tyydyttää monet inhimilliset tarpeet, mutta yleisesti ottaen se tekee niin vain siinä määrin kuin sille itselleen on eduksi. Järjestelmän tarpeet ovat ensisijaiset ihmisolennon tarpeisiin nähden. Esimerkiksi, järjestelmä hankkii ihmisille ruokaa, koska järjestelmä ei voisi toimia jos kaikki näkisivät nälkää; se huolehtii ihmisten psykologisista tarpeista aina kun se käy *sopivan helposti*, koska se ei voisi toimia jos liian monet alkaisivat masentua tai kapinoida. Mutta järjestelmän on hyvistä, pätevistä, käytännöllisistä syistä pakko pitää yllä jatkuvaa painetta muokatakseen ihmisten käyttäytymisen tarpeitaan vastaavaksi. Kertyykö jätettä liikaa? Hallitus, media, koulutusjärjestelmä, ympäristönsuojelijat, kaikki syytävät päällemme massapropagandaa kierrättämisestä. Tarvitaanko teknistä henkilökuntaa lisää? Valtava kuoro kehottaa lapsia opiskelemaan tieteitä. Kukaan ei kysy, että eikö ole epäinhimillistä pakottaa nuoret kuluttamaan valtavasti aikaa sellaisten aineiden opiskeluun, joita useimmat heistä inhoavat. Kun taitavia työntekijöitä siirretään pois tehtävistään teknisten edistysaskelten takia ja pakotetaan ”uudelleen koulutukseen”, kukaan ei kysy, että eikö tällainen ihmisten palloittelu ole nöyryyttävää. On itsestäänselvyys, että jokaisen täytyy taipua teknisten välttämättömyyksiensä edessä: jos ihmisten tarpeet asetettaisiin teknisten välttämättömyyksi-

en edelle, seurauksena olisi taloudellisia ongelmia, työttömyyttä, kurjuutta tai jotakin vielä pahempaa. ”Henkisen terveyden” käsite tarkoittaa yhteiskunnassamme sitä, missä määrin yksilö pystyy sovittamaan käyttäytymisensä järjestelmän tarpeisiin osoittamatta merkkejä stressistä.

120. Yritykset luoda tarkoituksenmukaisuutta ja autonomiaa järjestelmän sisällä ovat pelkkä vitsi. Esimerkiksi eräs yhtiö, sen sijaan että laittaisi kunkin työntekijänsä laatimaan vain yhden osan katalogista, laittaa jokaisen työntekijän laatimaan kokonaisen katalogin, ja tämän on tarkoitus antaa heille tarkoituksenmukaisuutta ja onnistumisen iloa. Jotkut yritykset ovat yrittäneet antaa työntekijöilleen enemmän itsenäisyyttä työssään, mutta käytännön syistä tämä voidaan tehdä vain vähäisessä määrin, ja missään tapauksessa työntekijöille ei anneta itsenäisyyttä tavoitteiden valinnassa – heidän ”itsenäiset” ponnistuksensa eivät koskaan voi kohdistua heidän itsensä valitsemiin tavoitteisiin, vaan ainoastaan työnantajien tavoitteisiin, kuten yrityksen pystyessä pysymiseen ja kasvuun. Mikä tahansa yritys menisi pian konkurssiin, jos se sallisi työntekijöidensä toimia toisin. Myöskin sosialistisessa järjestelmässä, mikäli mitään yritteliäisyyttä esiintyy, työntekijöiden on suunnattava ponnistuksensa yrityksen tavoitteisiin, sillä muutoin yritteliäisyys ei täytä tarkoitustaan järjestelmän osana. Jälleen kerran, useimpien yksilöiden tai pienryhmien on puhtaasti teknisistä syistä mahdotonta saavuttaa kovin suurta autonomiaa teollisessa yhteiskunnassa. Jopa pienyrittäjällä on yleensä vain rajoitettu autonomia. Hallituksen välttämättömien säädösten lisäksi hänen on sovitettava itsensä taloudelliseen järjestelmään ja mukautettava sen vaatimuksiin. Esimerkiksi, jos joku kehittää uutta teknologiaa, pienyrittäjän on usein käytettävä sitä pysyäkseen kilpailukykyisenä, halusipa hän tai ei.

Teknologian ”huonoja” ja ”hyviä” osia ei voi erottaa toisistaan

121. Toinen syy siihen, miksei vapautta voi lisätä teollisessa yhteiskunnassa reformein on, että moderni teknolo-

gia on kokonaisjärjestelmä, jonka kaikki osat ovat toisistaan riippuvaisia. Ei ole mahdollista päästä eroon teknologian "pahoista" osista ja säilyttää vain "hyvät" osat. Oetaan moderni lääketiede esimerkiksi. Lääketieteen kehitys on riippuvainen kemian, fysiikan, biologian, tietojenkäsittelyn ja muiden alojen kehityksestä. Kehittyneet hoitomuodot tarvitsevat kallista, huipputeknologista laitteistoa, joka on saatavilla vain teknologisesti edistyvässä, taloudellisesti vauraassa yhteiskunnassa. Selvästikään lääketieteessä ei voi tapahtua paljon kehitystä ilman koko teknologista järjestelmää ja kaikkea siihen liittyvää.

122. Vaikka lääketieteellistä kehitystä voitaisiinkin ylläpitää ilman muuta teknologista järjestelmää, se synnyttäisi itse ilmeisiä uhkia. Oletetaan, että esimerkiksi lääke diabetekseen keksittäisiin. Ihmiset, joilla on geneettinen taipumus diabetekseen, voisivat silloin selviytyä hengissä ja lisääntyä yhtä hyvin kuin kaikki muutkin. Diabetes-geenin vastainen luonnonvalinta katoaisi ja sellaiset geenit leviäisivät koko väestöön. (Tämä saattaa jo olla jossakin määrin tapahtumassa, sillä vaikei diabetestä voida parantaa, sitä voidaan kontrolloida insuliinin avulla.) Sama tulee tapahtumaan monien muiden sairauksien kohdalla, joiden levinneisyyteen vaikuttaa väestön geneettinen huonontuminen. Ainoa ratkaisu on jonkinlainen eugeniikkaohjelma tai laajamittainen ihmisten geneettinen suunnittelu, joten tulevaisuuden ihminen ei enää ole luonnon, sattuman tai Jumalan (uskonnollisista tai filosofisista mielipiteistä riippuen) luomus, vaan valmistettu tuote.

123. Jos kuvittelette, että hallitus puuttuu hänen elämänsä liian paljon *nyt*, odottakaa vain kunhan hallitus alkaa säädellä lastenne geneettistä rakennetta. Sellainen säätely käy välttämättömäksi kun ihmisten geneettinen suunnittelu on aloitettu, sillä kontrolloimattoman geenimanipulaation seuraukset olisivat tuhoisat.

124. Tavallisesti tällaisiin huoliin vastataan puhumalla "lääketieteellisestä etiikasta". Mutta etiikan säännöt eivät palvelisi vapautta lääketieteellisen kehityksen edessä; ne vain pahentaisivat asioita. Etiikan säännöt, jotka olisivat sovellettavissa geneettiseen muunteluun olisivat itse asiaansa keinoja ihmisten geneettisen rakenteen säätelemiseksi.

Jotkut (todennäköisesti ylempi keskiluokka) päättäisivät, että nämä ja nämä geenimanipulaation sovellukset olisivat "eettisiä" ja toiset eivät, joten itse asiassa he toisivat omat arvonsa väestön geneettiseen rakenteeseen. Vaikka etiikan säännöistä päätettäisiin täysin demokraattisesti, enemmistön arvot määräisivät, vaikka jollakin vähemmistöllä olisi erilainen käsitys siitä, millainen geenimanipulaatio on "eettistä". Ainoat etiikan säännöt, jotka todella suojelisivat vapautta, kieltäisivät *kaiken* ihmisten geneettisen muuntelun, ja on varmaa, ettei sellaisia ikinä säädetä teknologisesa yhteiskunnassa. Mikään laki, joka rajoittaisi geenimanipulaation roolin minimiin ei olisi voimassa pitkään, koska biotekniikan valtavan voiman aikaansaama kiusaus olisi liian suuri, varsinkin kun ihmisten enemmistö näkee sen ilmeisen hyvänä asiana (se eliminoi fyysiset ja henkiset sairaudet ja antaa ihmisille kyvyt, joilla pärjää nykymaailmassa). Epäilemättä geenimanipulaatiota tullaan käyttämään laajalti, mutta vain tavoilla, jotka palvelevat teollis-teknologisen järjestelmän tarpeita.

Teknologia on vahvempi yhteiskunnallinen voima kuin pyrkimys vapauteen

125. Ei ole mahdollista tehdä *kestävää* kompromissia teknologian ja vapauden välillä, koska teknologia on paljon vahvempi yhteiskunnallinen voima ja se loukkaa jatkuvasti vapautta toistuvilla kompromisseilla. Kuvitellaan kaksi naapurusta, joista kumpikin omistaa aluksi saman verran maata, mutta joista toinen on vahvempi. Vahvempi vaatii palaa toisen maasta. Heikompi kieltäytyy. Vahvempi sanoo: "Hyvä on, tehdään kompromissi. Anna puolet siitä mitä pyysin." Heikommalla ei ole juuri muita vaihtoehtoja kuin antaa periksi. Vähän myöhemmin vahvempi naapuri vaatii uutta maapalaa, jälleen tehdään kompromissi, ja niin edelleen. Pakottamalla heikomman lukuisiin kompromisseihin, vahvempi saa lopulta kaiken maan. Näin tapahtuu teknologian ja vapauden välisessä konfliktissa.

126. Selittäkäämme, miksi teknologia on vahvempi yhteiskunnallinen voima kuin pyrkimys vapauteen.

127. Teknologinen edistysaskel, joka ei näytä uhkaavan vapautta, osoittautuu usein hyvin vakavaksi uhkaksi sille myöhemmin. Käytetään esimerkkinä moottoroitua kuljetusta. Aikaisemmin jalankulkija saattoi mennä minne ikinä tahtoi, omaa tahtiaan, seuraamatta liikennesääntöjä, ja oli vapaa teknologisista tukijärjestelmistä. Kun moottoriajoneuvot keksittiin, ne näyttivät lisäävän ihmisen vapautta. Ne eivät vähentäneet jalankulkijan vapautta, kenenkään ei tarvinnut hankkia autoa tahtomattaan, ja se joka valitsi auton hankkimisen, pystyi matkustamaan paljon nopeammin kuin jalankulkija. Mutta moottoroidun kuljetuksen keksiminen muutti pian yhteiskuntaa suuntaan, joka rajoitti suuresti ihmisen liikkumavapautta. Kun autojen määrä lisääntyi, kävi välttämättömäksi säädellä niiden käyttöä laajalti. Etenkään tiheästi asutuilla alueilla autoilija ei voi ajaa omaa tahtiaan, vaan hänen nopeuttaan säätelee muu liikenne ja lukuisat liikennesäännöt. Monet velvollisuudet sitovat häntä: ajokorttivaatimukset, ajokokeet, rekisteröinnin uusimiset, vakuutukset, kunnossapito, autovero. Sitäpaitsi moottoroidun kuljetuksen käyttö ei ole enää vapaaehtoista. Moottoroidun kuljetuksen keksimisestä lähtien kaupunkisuunnittelu on muuttunut siten, että ihmisten enemmistö ei enää asu kävelymatkan päässä työpaikoistaan, kaupoista ja virkistäytymismahdollisuuksista, joten heidän *täytyy* hankkia auto liikkumista varten. Tai siten heidän on käytettävä julkista liikennettä, jolloin heillä on vielä vähemmän mahdollisuuksia vaikuttaa omaan liikkumiseensa kuin henkilöautoa ajaessa. Jopa jalankulkijan vapaus on nyt hyvin rajoitettu. Kaupungissa hänen täytyy jatkuvasti pysähtyä liikennevaloihin, jotka on suunniteltu pääasiassa palvelemaan autoliikennettä. Maaseudulla moottoroitu liikenne tekee valtatie reunalla kävelemisen vaaralliseksi ja epämiellyttäväksi. (Tässä on tärkeää huomata: kun uusi tekninen keksintö esitellään vaihtoehtona, jonka yksilö voi joko hyväksyä tai hylätä, sen käyttö ei välttämättä *pysy* vapaaehtoisena. Monessa tapauksessa uusi tekniikka muuttaa yhteiskuntaa siten, että ihmiset lopulta *pakotetaan* käyttämään sitä.)

128. Kun teknologinen kehitys *kokonaisuudessaan* jatkuvasti rajoittaa vapautemme piiriä, jokainen uusi tekninen

edistysaskel osoittautuu haluttavaksi. Sähkö, vesijohtojärjestelmä, nopeat pitkänmatkan kommunikaatioyhteydet... kuinka kukaan voisi moittia mitään näistä asioista, tai mitään lukemattomista tekniikan edistysaskelista, jotka ovat luoneet modernin yhteiskunnan? Olisi esimerkiksi ollut järjestöntä vastustaa puhelimen keksimistä. Se tarjosi monia etuja eikä mitään haittoja. Kuitenkin, niin kuin selitimme kappaleissa 59-76, kaikki nämä tekniset keksinnöt yhdessä ovat luoneet maailman, jossa keskivertoihmisen kohtalo ei enää ole hänen käsissään tai hänen naapuriensa ja ystäviensä käsissä, vaan poliitikkojen, yritysjohtajien ja kaukaisien, nimettömien teknikkojen ja byrokraattien, joihin hän ei yksilönä voi vaikuttaa. Sama kehitys tulee jatkumaan tulevaisuudessa. Otetaan geneettinen muuntelu esimerkiksi. Harvat ihmiset vastustavat sellaisen geneettisen hoidon keksimistä, joka hävittää perinnöllisen sairauden. Se ei tuo silmännähtävää haittaa ja ehkäisee paljon kärsimystä. Kuitenkin monet geneettiset kehitelmät yhdessä muuttavat ihmisen sattuman (tai Jumalan tai minkä tahansa, uskonnollisista näkemyksistä riippuen) vapaasta luomuksesta suunnitelluksi tuotteeksi.

129. Toinen syy siihen, miksi teknologia on niin voimakas sosiaalinen vaikuttaja, on se, että tietyn yhteiskunnan kontekstissa teknologinen edistys marssii vain yhteen suuntaan; sitä ei koskaan voida kääntää. Kun jokin tekninen innovaatio on esitelty, ihmiset tulevat yleensä riippuvaisiksi siitä, kunnes se korvataan jollakin vielä edistyneemmällä innovaatiolla. Eivätkä vain ihmiset yksilöinä tule riippuvaisiksi uudesta teknologian laitteesta, vaan jopa järjestelmä kokonaisuudessaan tulee riippuvaiseksi siitä. (Ajatella mitä tapahtuisi järjestelmälle tänään, jos esimerkiksi tietokoneet hävitettäisiin.) Niinpä järjestelmä voi kulkea vain yhteen suuntaan, kohti suurempaa teknistymistä. Teknologia pakottaa toistuvasti vapauden ottamaan askeleen taaksepäin – ennen kuin koko teknologinen järjestelmä kukistetaan.

130. Teknologia etenee valtavalla vauhdilla ja uhkaa vapautta monelta suunnalta samanaikaisesti (tungos, säännöt ja rajoitukset, yksilöiden kasvava riippuvuus suurista organisaatioista, propaganda ja muut psykologiset tekni-

kat, geneettinen muuntelu, yksityisyyden loukkaukset valvontalaitteilla ja tietokoneilla, jne.). *Yhdenkin* vapautteen kohdistuvan uhan pidättelemisen vaatisi pitkää, erillistä yhteiskunnallista kamppailua. Ne, jotka haluavat puolustaa vapautta muserretaan pelkällä uusien hyökkäysten määrällä ja niiden kehityksen nopeudella, kunnes heistä tulee säälittäviä eivätkä he enää pyristele vastaan. Ollisi joutavaa taistella kutakin uhkaa vastaan erikseen. Voittoa voidaan toivoa vain, jos taistellaan teknologista järjestelmää vastaan kokonaisuudessaan; mutta tämä tarkoittaa vallankumousta, ei reformeja.

131. Teknikot (käytämme tätä termiä sen laajassa merkityksessä kuvaamaan kaikkia niitä, jotka suorittavat erikoistuneita tehtäviä, joihin vaaditaan koulutusta) ovat yleensä niin kiinni työssään (korviketoiminnoissaan), että kun heidän teknisen työnsä ja vapauden välille syntyy konflikti, he melkein aina päättävät teknisen työnsä eduksi. Tämä on ilmeistä tiedemiesten tapauksessa, mutta ilmenee muuallakin: kasvattajat, humanitaariset ryhmät ja ympäristöjärjestöt eivät epäröi käyttää propagandaa tai muita psykologisia tekniikoita saavuttaakseen tärkeät päämääränsä. Korporaatiot ja hallituksen virastot eivät epäröi kerätä tietoa yksilöistä heidän yksityisyyttään kunnioittamatta, havaitessaan sen hyödylliseksi. Lainvalvontaelimille epäiltyjen ja usein täysin syyttömien ihmisten perustuslailliset oikeudet ovat jatkuvasti haitaksi, ja ne tekevät kaiken voitavansa rajoittaakseen tai kiertääkseen laillisesti (tai joskus laittomasti) näitä oikeuksia. Useimmat näistä kasvattajista, hallituksen virkamiehistä ja poliisiupseereista uskovat vapautteen, yksityisyyteen ja perustuslaillisiin oikeuksiin, mutta silloin kun ne joutuvat ristiriitaan heidän työnsä kanssa, he yleensä kokevat työnsä tärkeämmäksi.

132. On hyvin tunnettu tosiasia, että yleisesti ottaen ihmiset työskentelevät paremmin ja tiiviimmin kilpaillessaan palkinnosta kuin vältellessään rangaistusta tai negatiivista palautetta. Tiedemiehet ja muut teknikot ovat motivoituneita pääasiassa työnsä kautta saamiensa palkintojen takia. Mutta ne, jotka vastustavat teknologisia vapauden loukkauksia työskentelevät välttääkseen negatiivista lop-

putulosta, minkä takia vain harvat työskentelevät hellittämättä ja tehokkaasti tämän laihan lohdun eteen. Jos uudistajat joskus saavuttaisivat merkittävän voiton, joka näyttäisi estävän tehokkaasti tulevat teknologisen edistyksen aikaansaamat vapauden riistot, useimmat rentoutuisivat ja kääntäisivät huomionsa miellyttävämpiin päämääriin. Mutta tiedemiehet häärisivät yhä laboratorioissaan, ja kaikista esteistä huolimatta teknologia löytäisi edistyessään tapoja rajoittaa yhä suuremmassa määrin yksilöiden valtaa ja tehdä heidät yhä riippuvaisemmiksi järjestelmästä.

133. Mitkään yhteiset sopimukset, lait, instituutiot, tavat tai eettiset koodit eivät voi tarjota pysyvää suojaa teknologiaa vastaan. Historia osoittaa, että kaikki yhteiset sopimukset ovat väliaikaisia; ne kaikki muuttuvat tai purkautuvat lopulta. Mutta teknologian edistysaskeleet ovat pysyviä tietyn sivilisaation kontekstissa. Oletetaan, että olisi esimerkiksi mahdollista solmia sellaisia yhteisiä sopimuksia, jotka estäisivät ihmisten geneettisen muuntelun, tai estäisivät käyttämästä sitä vapautta tai ihmisarvoa vastaan. Kuitenkin, teknologia olisi yhä odottamassa. Ennemmin tai myöhemmin tämä sopimus purkautuisi. Todennäköisesti ennemmin, ottaen huomioon muutoksen tahdin yhteiskunnassamme. Sitten geneettinen muuntelu alkaisi tunkeutua vapautemme alueelle, ja tämä invaasio olisi peruuttamaton (ellei itse teknologinen sivilisaatio romahtaisi). Kaikki haaveet minkään pysyvän saavuttamisesta yhteisten sopimusten kautta haihtuvat kun katsoo, mitä ympäristölainsäädännössä parhaillaan tapahtuu. Muutama vuosi sitten näytti siltä, että oli turvattuja laillisia rajoituksia, jotka estivät edes *joitakin* pahimpia ympäristön turmeltumisen muotoja. Muutos poliittisessa ilmastossa, ja nuo rajoitukset alkavat murentua.

134. Kaikista edellämainituista syistä johtuen teknologia on voimakkaampi yhteiskunnallinen mahti kuin pyrkimys vapauteen. Mutta tähän väitteeseen liittyy eräs tärkeä rajoitus. Näyttää siltä, että useiden seuraavien vuosikymmenten kuluessa teollis-teknologinen järjestelmä tulee joutumaan vakaviin paineisiin, jotka johtuvat taloudellisista ja ympäristöllisistä, ja etenkin inhimillisessä käyttäytymisessä ilmenevistä ongelmista (vieraantuminen, kapinointi,

vihamielisyys, lukuisat sosiaaliset ja psykologiset vaikeudet). Toivomme, että nämä paineet, joista järjestelmä tulee luultavasti kärsimään, aiheuttavat sen romahtamisen tai ainakin heikentävät sitä riittävästi, että vallankumous alkaa ja onnistuu. Sillä nimenomaisella hetkellä pyrkimys vapautteen on osoittautunut teknologiaa vahvemmaksi.

135. Kappaleessa 125 käytimme vertausta heikosta naapurista, jolta vahvempi naapuri vie kaikki maat pakottamalla hänet jatkuviin kompromisseihin. Mutta oletetaan nyt, että vahvempi naapuri sairastuu, eikä enää kykene puolustamaan itseään. Heikko naapuri voi pakottaa vahvemman antamaan maat takaisin, tai tappaa hänet. Jos hän jättää vahvemman eloon ja pakottaa tämän vain antamaan maat takaisin, hän on hölmö, koska kun vahvempi paranee, hän ottaa jälleen maat itselleen. Ainoa järkevä vaihtoehto on tappaa vahvempi mies kun siihen on vielä tilaisuus. Samalla tavoin meidän on tuhottava teollinen järjestelmä sen ollessa sairaana. Jos sovimme sen kanssa ja annamme sen toipua, se vie lopulta kaiken vapautemme.

Yksinkertaisemmat yhteiskunnalliset ongelmat ovat osoittautuneet vaikeiksi

136. Jos vielä joku kuvittelee, että on mahdollista uudistaa järjestelmää vapauden suojelemiseksi teknologialta, näytäkäämme hänelle miten kömpelösti ja pääosin epäonnistuneesti yhteiskuntamme on hoitanut eräitä muita, paljon yksinkertaisempia ja mutkattomampia sosiaalisia ongelmia. Järjestelmä on epäonnistunut muun muassa ympäristön turmeltumisen, poliittisen korruption, huumekaupan ja perheväkivallan lopettamisessa.

137. Otetaan esimerkiksi ympäristöongelmat. Tässä arvojen konflikti on suoraviivainen: taloudellinen voitontavoittelu nyt tai joidenkin luonnonvarojen säästäminen lapsenlapsillemme. Mutta tästä aiheesta saamme kuulla vain paljon lupailua ja hämäystä vallanpitäjien suusta, ilman mitään selkeää toimintasuunnitelmaa, ja ympäristöongelmat vain kasaantuvat lastenlastemme harteille. Ympäristöky-symyksen ratkaisuyritykset koostuvat kädenväännoistä ja

kompromisseista eri ryhmittymien välillä, joista eräät ovat vallassa yhtenä, eräät toisena hetkenä. Kamppailun suunta muuttuu yleisen mielipiteen vaihtuessa. Tämä prosessi ei ole rationaalinen, eikä se johda sopivaan tai onnistuneeseen ratkaisuun. Suurimpia sosiaalisia ongelmia, mikäli niitä ylipäätään ”ratkaistaan”, ei juuri koskaan ratkaista minkään rationaalisen, laajan suunnitelman avulla. Ne vain ratkeavat prosessissa, jossa lukuisat kilpailevat, omia (usein lyhyen tähtäimen) etujaan ajavat ryhmittymät päätyvät (useimmiten sattumalta) johonkin enemmän tai vähemmän pysyvään modus vivendiin. Itse asiassa periaatteet, jotka muotoilimme kappaleissa 100-106 asettavat kyseenalaiseksi, voiko pitkän tähtäimen rationaalinen suunnittelu *koskaan* toimia.

138. Näin ollen on selvää, että ihmislaajalla on parhaimmillaankin hyvin rajoitettu kyky ratkaista edes kohtuullisen mutkattomia yhteiskunnallisia ongelmia. Kuinka se sitten aikoo ratkaista paljon vaikeamman ja monimutkaisemman ongelman, teknologian yhteensovittamisen vapauden kanssa? Teknologia antaa selkeitä materiaalisia etuja, kun vapaus taas on abstraktio, joka merkitsee eri ihmisille eri asioita, ja sen menetys voidaan helposti hämärtää propagandalla ja kaunopuheisuudella.

139. Ja huomatkkaa tämä tärkeä ero: on kuviteltavissa, että ympäristöongelmamme (esimerkiksi) voidaan jonakin päivänä ratkaista laajan, rationaalisen suunnitelman avulla, mutta mikäli näin tapahtuu, näin tapahtuu vain siksi, että näiden ongelmien ratkaisu on järjestelmän pitkän tähtäimen intresseissä. Mutta järjestelmän intresseissä *ei ole* vapauden tai tai pienryhmäautonomian säilyttäminen. Päinvastoin, järjestelmän intresseissä on kontrolloida ihmisten käyttäytymistä niin paljon kuin mahdollista. Niinpä, kun käytännön syyt lopulta pakottavat järjestelmän valitsemaan rationaalisen, varovaisen lähestymistavan ympäristöongelmiin, samanlaiset käytännön syyt pakottavat järjestelmän säätelemään ihmisten käyttäytymistä vielä tarkemmin (mielummin epäsuorin keinoin, jotka naamioivat vapauden loukkaamisen). Tämä ei ole vain meidän mielipiteemme. Merkittävät yhteiskuntatieteilijät (mm. James Q. Wilson) ovat painottaneet ihmisten tehokkaamman ”sosi-alistamisen” tärkeyttä.

Vallankumous on helpompaa kuin uudistaminen

140. Toivomme vakuuttaneemme lukijan siitä, ettei järjestelmää voi uudistaa siten, että vapaus sovitettaisiin yhteen teknologian kanssa. Ainoa reitti ulos on vapautua koko teollis-teknologisesta järjestelmästä. Tämä edellyttää vallankumousta, ei välttämättä aseellista kansannousua, mutta varmasti radikaalia ja perustavanlaatuista muutosta yhteiskuntamme luonteessa.

141. Ihmiset olettavat, että koska vallankumous merkitsee paljon suurempaa muutosta kuin reformi, se on paljon vaikeampi toteuttaa. Itse asiassa, tietyissä olosuhteissa vallankumous on paljon helpompaa kuin uudistaminen. Syy on siinä, että vallankumouksellinen liike pystyy nostattamaan intensiivisen sitoutumishalun, jota uudistusliike ei voi nostattaa. Uudistusliike pyrkii vain ratkaisemaan tietyn sosiaalisen ongelman. Vallankumouksellinen liike pyrkii ratkaisemaan kaikki ongelmat kertaheitolla ja luomaan kokonaan uuden maailman: sillä on ihanne, jonka puolesta ihmiset ottavat suuria riskejä ja tekevät suuria uhrauksia. Näiden syiden takia olisi paljon helpompaa kumota koko teknologinen järjestelmä kuin asettaa tehokkaita, kestäviä rajoituksia minkään teknologian osa-alueen käytölle, kuten geneettiselle muuntelulle. Sopivissa olosuhteissa laajat ihmisjoukot voisivat omistautua intohimoisesti teollis-teknologisen järjestelmän vastaiselle vallankumoukselle. Kuten huomautimme kappaleessa 132, uudistajat, jotka pyrkivät rajoittamaan teknologian tiettyjä аспектеja, työskentelisivät välttääkseen negatiivista lopputulosta. Mutta vallankumoukselliset työskentelevät saavuttaakseen mahtavan palkinnon – vallankumouksellisen visionsa toteutumisen – ja siksi he uurastavat kovemmin ja itsepintaisemmin kuin uudistajat.

142. Uudistamista hillitsee aina pelko tuskallisista seurauksista jos muutokset menevät liian pitkälle. Mutta kun vallankumouksellinen kuume on kerran saanut otteen yhteiskunnasta, ihmiset ovat valmiita rajattomiin koettele-

muksiin vallankumouksensa vuoksi. Tämä näkyi selvästi Ranskan ja Venäjän vallankumouksissa. Tällaisissa tapauksissa saattaa olla, että vain ihmisten vähemmistö on todella sitoutunut vallankumoukseen, mutta tämä vähemmistö on riittävän laaja ja aktiivinen tullakseen yhteiskunnan hallitsevaksi voimatekijäksi. Puhumme vallankumouksesta enemmän kappaleissa 180-205.

Ihmisten käyttäytymisen kontrollointi

143. Sivilisaation alusta saakka järjestäytyneiden yhteiskuntien on täytynyt asettaa ihmisille pakotteita sosiaalisen organismin toiminnan vuoksi. Pakotteiden muodot vaihtelevat suuresti yhteiskunnasta toiseen. Jotkut pakotteista ovat fyysisiä (huono ruokavalio, raskas työ, ympäristön saastuminen), jotkut psykologisia (meteli, tungos, ihmisten käyttäytymisen pakottaminen yhteiskunnan haluamaan muottiin). Menneisyydessä ihmisluonto on pysynyt lähes muuttumattomana, tai kaikenlainen vaihtelu on tapahtunut ainoastaan tiettyjen rajojen sisällä. Tästä johtuen yhteiskunnat ovat voineet työntää ihmisiä vain tiettyyn pisteeseen saakka. Kun inhimillisen sietokyvyn raja on ylitetty, asiat alkavat sujua huonosti: kapinointia, rikollisuutta, lahjontaa, työnteon välttelyä, masennusta ja muita henkisiä ongelmia, kasvavat kuolintilastot, laskevat syntymätilastot tai jotakin muuta, niin että yhteiskunta romahtaa tai sen toiminta käy liian tehottomaksi ja se (nopeasti tai asteittain, valloituksen, nääntymisen tai kehityksen kautta) korvataan jollakin tehokkaammalla yhteiskuntamuodolla.

144. Niinpä ihmisluonto on menneisyydessä asettanut tiettyt rajat yhteiskuntien kehittymiselle. Mutta nyt tämä asia saattaa olla muuttumassa, koska moderni teknologia on kehittävässä tapaa muokata ihmisolentoja.

145. Kuvitellaan yhteiskunta, joka pakottaa ihmiset olosuhteisiin, jotka tekevät heidät hirivittävän onnettomiksi, ja sitten antaa heille lääkkeitä poistaakseen onnettomuuden. Science fictionia? Se on jo jossakin määrin käynnissä yhteiskunnassamme. On hyvin tunnettu tosiasia, että kliininen depressio on lisääntynyt huimasti viime vuosikym-

meninä. Uskomme, että tämä johtuu vallan prosessin riistosta, jota selitettiin kappaleissa 59-76. Mutta vaikka olisimme väärässä, masennuksen yleistymisen johtuu varmasti *joistakin* nyky-yhteiskunnassa vallitsevista olosuhteista. Sen sijaan, että poistaisi depressiota aiheuttavat olosuhteet, moderni yhteiskunta antaa masentuneille ihmisille masennuslääkkeitä. Itse asiassa masennuslääkkeitä käytetään muokkaamaan yksilön sisäistä tilaa siten, että hän sopeutuisi olosuhteisiin, jotka hän muuten kokisi siedämmättömiksi. (Kyllä, tiedämme että depressiolla on usein puhtaasti geneettinen alkuperä. Viittaamme niihin tapauksiin, joissa ympäristö on ratkaisevassa roolissa.)

146. Mielialaan vaikuttavat lääkkeet ovat vain yksi esimerkki ihmisten käyttäytymisen säätelymetodeista, joita moderni yhteiskunta kehittää. Tarkastellaanpa eräitä toisia metodeja.

147. Aluksi, on olemassa valvontatekniikoita. Piilotettuja videokameroita käytetään useimmissa kaupoissa ja monissa muissa paikoissa, tietokoneita käytetään keräämään ja käsittelemään valtavasti tietoa yksilöistä. Näin saatu informaatio lisää suuresti fyysisten pakotteiden (so. lainvalvonnan) tehokkuutta. Sitten on propagandan metodeja, joille joukkotiedotusvälineet ovat osoittautuneet tehokkaiksi apuvälineiksi. Äänestysten voittamiseen, tuotteiden myymiseen ja julkisen mielipiteen muokkaamiseen on kehitetty tehokkaita tekniikoita. Viihdeteollisuus on tärkeä psykologinen työkalu järjestelmälle, ehkä silloinkin kun se suoltaa valtavat määrät seksiä ja väkivaltaa. Viihde tarjoaa modernille ihmiselle välttämättömiä pakokeinoja. Television ääressä hän voi unohtaa stressin, ahdistuksen, turhautumisen, tyytymättömyyden. Silloin kuin heillä ei ole työtä tehtävänä, monet primitiivisten kansojen edustajat tyytyvät istumaan tuntikausia kerrallaan tekemättä mitään, koska he ovat tasapainossa itsensä ja maailman kanssa. Mutta useimpia nykyihmisiä täytyy jatkuvasti huvittaa ja viihdyttää, muuten he "ikäyvystyvät", so. tulevat hermostuneiksi, levottomiksi, ärtyisiksi.

148. Jotkut tekniikat porautuvat syvemmälle kuin edellään mainitut. Kasvatus ei enää tarkoita yksinkertaisesti lasten takamuksen piiskaamista kun hän ei osaa läksyjään ja pää-

hän taputtamista kun hän osaa ne. Siitä on kehittymässä tieteellinen tekniikka lapsen kehityksen kontrolloimiseksi. Esimerkiksi Sylvanin oppimiskeskukissa on onnistuttu erinomaisesti motivoimaan lapsia opiskelemaan, ja psykologisia tekniikoita käytetään enemmän tai vähemmän onnistuneesti monissa tavallisissa kouluissa. Vanhemmille opetetut "vanhemmuus"tekniikat on suunniteltu saamaan lapset kunnioittamaan järjestelmän tärkeimpiä arvoja ja käyttäytymään siten kuin järjestelmä katsoo parhaaksi. "Mielenterveys"ohjelmia, "väliintulo"tekniikoita, psykoterapiaa tms. käytetään näennäisesti tukemaan yksilöitä, mutta käytännössä ne yleensä pyrkivät taivuttamaan yksilöt ajattelemaan ja toimimaan niin kuin järjestelmä vaatii. (Tässä ei ole ristiriitaa; yksilö, jonka asenteet tai käyttäytymisen vievät hänet konfliktiin järjestelmän kanssa, taistelee sellaista voimaa vastaan, joka on liian vahva lyötäväksi tai paettavaksi, ja siksi hän todennäköisesti tulee kärsimään stressistä, turhautumisesta, tappiosta. Hänen tiensä on paljon helpompi jos hän ajattelee ja toimii niin kuin järjestelmä vaatii. Tässä mielessä järjestelmä tukee yksilöä aivopestessään hänet ruotuun.) Lasten pahoinpitelemisen räikeimpiä ja vastenmielisimpiä muotoja paheksutaan useimmissa ellei kaikissa kulttuureissa. Lapsen räökkääminen vähäisestä tai olemattomasta syystä inhottaa melkein kaikkia. Mutta monet psykologit määrittelevät pahoinpitelyn käsitteen paljon laajemmin. Onko piiskaaminen pahoinpitelyä, kun sitä käytetään apuna järkevässä ja johdonmukaisessa kurinpidossa? Kysymys ratkaistaan lopullisesti sen perusteella, tuottaako piiskaaminen sellaista käytöstä, joka sopeuttaa yksilön hyvin vallitsevaan yhteiskuntajärjestelmään. Käytännössä "pahoinpitelemisellä" tarkoitetaan mitä tahansa kasvatustekniikkaa, joka tuottaa järjestelmälle sopimatonta käyttäytymistä. Niinpä, mennessään räikeän, järjettömän julmuuden kieltämisen tuolle puolel, "lasten pahoinpitelyn" rajoittamiseen tähtäävät ohjelmat palvelevat ihmisten käyttäytymisen kontrollointia.

149. Luultavasti tutkimus tulee edelleen lisäämään psykologisten tekniikoiden tehoa ihmisten käyttäytymisen kontrolloimisessa. Mutta mielestämme on epätodennäköistä, että psykologiset tekniikat olisivat yksinään riittäviä

sopeuttamaan ihmiset sellaiseen yhteiskuntaan, jota teknologia parhaillaan luo. Todennäköisesti joudutaan käyttämään biologisia metodeja. Olemme jo maininneet lääkkeiden käytön tässä yhteydessä. Neurologia saattaa keksiä uusia tapoja muokata ihmismieltä. Ihmisten geneettistä muuntelua on jo alkanut esiintyä ”geeniterapian” muodossa, eikä ole mitään syytä olettaa, ettei noita metodeja lopulta käytettäisi muokkaamaan niitä ruumiin alueita, jotka vaikuttavat mielen toimintaan.

150. Kuten mainitsimme kappaleessa 134, teollinen yhteiskunta on astumassa vakavien paineiden ajanjaksoon, mikä johtuu osittain ongelmista ihmisten käyttäytymisessä ja osittain taloudellisista ja ympäristöongelmista. Ja huomattava osa järjestelmän taloudellisista ja ympäristöongelmista johtuvat ihmisten käyttäytymistavoista. Vieraantumisen, huono itsetunto, masennus, vihamielisyys, kapiointi; lapset, jotka eivät käy koulua, nuorisojengit, huumeiden käyttö, raiskaukset, lasten hyväksikäyttö, muut rikokset, suojaamaton seksi, teiniraskaudet, väestönkasvu, korruptio, rotuviha, etninen kilpailu, katkerat ideologiset konfliktit (esim. abortin kannattajat ja vastustajat), poliittiset ääriliikkeet, terrorismi, sabotaasi, hallituksenvastaiset ryhmät, viharyhmät. Kaikki nämä uhkaavat itse järjestelmän säilymistä. Järjestelmän on *pakko* käyttää jokaisesta käytännön keinoa ihmisten käyttäytymisen kontrolloimiseksi.

151. Nykyinen sosiaalinen hajaannus ei varmasti ole pelkän sattuman tulosta. Se voi johtua ainoastaan elinolosuhteista, joihin järjestelmä ihmiset pakottaa. (Olemme väittäneet, että tärkein näistä tekijöistä on vallan prosessin estäminen.) Jos järjestelmä onnistuu kontrolloimaan ihmisten käyttäytymistä riittävästi selviytyäkseen itse, uusi vedenjakaja ihmiskunnan historiassa on ohitettu. Kun aiemmin ihmisluonto asetti rajat yhteiskuntien kehittymiselle (kuten selitimme kappaleissa 143 ja 144), teollis-teknologinen järjestelmä pystyy ylittämään nuo rajat muokkaamalla ihmisiä joko psykologisin tai biologisin metodein tai molemmilla. Tulevaisuudessa yhteiskuntajärjestelmät eivät sopeudu ihmisten tarpeisiin. Sen sijaan ihminen sopeutetaan järjestelmän tarpeisiin.

152. Yleisesti ottaen, ihmisten käyttäytymisen teknologista kontrollointia ei ehkä panna alulle totalitaarisin keinoin tai edes jatkuvien vapauden rajoituksin. Jokainen uusi askel ihmismielen hallinnan tehostamisessa tullaan ottamaan rationaalisena vastauksena yhteiskunnan kohtamaan ongelmaan, esimerkiksi alkoholismin hoitamisenä, rikollisuuden vähentämisenä tai nuorten taivuttamisena opiskelemaan tieteitä ja tekniikkaa. Monissa tapauksissa tällä tulee olemaan humanitaarinen oikeutus. Kun esimerkiksi psykiatri määrää masennuslääkettä depressiosta kärsivälle potilaalle, hän selvästikin tekee tälle yksilölle palveluksen. Olisi epäinhimillistä kieltää lääke joltakulta, joka tarvitsee sitä. Kun vanhemmat lähettävät lapsensa Sylvaniaan oppimiskeskukseen saadakseen heidät innostumaan koulunkäynnistä, he tekevät sen lastensa hyvinvoinnin takia. Ehkä jotkut vanhemmat toivovat, ettei työnsaantiin vaadittaisi erikoiskoulutusta ja ettei heidän lastaan tarvitsisi aivopestä tietokonenörtiksi. Mutta minkä he asialle voivat? He eivät voi muuttaa yhteiskuntaa, ja heidän lapsensa jää ehkä työttömäksi, jos hänellä ei ole tiettyjä taitoja. Niinpä he lähettävät hänet Sylvaniaan.

153. Näin ollen ihmisten käyttäytymisen kontrollointia ei panna alulle viranomaisten laskelmoidusta päätöksestä, vaan sosiaalisen kehityksen (kuitenkin *nopean* kehityksen) kautta. Prosessia on mahdoton vastustaa, koska jokainen itseoikeutettu edistysaskel osoittautuu hyödylliseksi, tai ainakin jokainen paha asia siinä osoittautuu hyödylliseksi, tai ainakin pahat asiat tuntuvat vähäisemmiltä kuin se mitä tapahtuisi, jos askel jätettäisiin ottamatta (katso kappale 127). Esimerkiksi propagandaa käytetään moniin hyviin tarkoituksiin, kuten lasten pahoinpitelemisen tai rotuvihan ehkäisemiseen. Seksivalistus on ilmeisen hyödyllistä, vaikkakin seksivalistus (onnistuessaan) vie seksuaalikäyttäytymisen ohjailun pois vanhempien vastuulta ja siirtää sen valtion ja julkisen koululaitoksen käsiin.

154. Oletetaan, että löytyy biologinen piirre, joka lisää todennäköisyyttä, että lapsesta tulee rikollinen, ja oletetaan että tämä piirre voidaan poistaa jonkinlaisella geeniterapialla. Tietenkin useimmat vanhemmat, joiden lapsella on tämä piirre, laittavat heidät tähän terapiaan. Olisi epäin-

himillistä tehdä toisin, sillä lapsella tulisi olemaan kurja elämä jos hänestä kasvaisi rikollinen. Mutta monissa tai useimmissa primitiivisissä yhteiskunnissa rikollisuus on vähäistä omaan yhteiskuntaamme verrattuna, vaikka heillä ei ole huipputeknologisia lastenkasvatusmetodeja eikä kovia rangaistuksia. Koska ei ole mitään syytä olettaa, että modernilla ihmisellä olisi luontainen taipumus rikollisuuteen, yhteiskuntamme korkeiden rikostilastojen täytyy johtua paineista, joita nykyiset olosuhteet aiheuttavat ihmisille ja joihin monet eivät pysty sopeutumaan. Näin ollen hoidot, jotka on suunniteltu poistamaan potentiaalisia rikollisia taipumuksia, ovat ainakin osittain tapa uudelleenmuokata ihmisiä soveltuviksi järjestelmän vaatimuksiin.

155. Yhteiskunnallamme on tapana pitää "sairautena" mitä tahansa ajattelua tai toimintaa, joka on epämiellyttävää järjestelmälle, ja tämä on ymmärrettävää, koska kun yksilö ei sovi järjestelmään, aiheutuu yhtä hyvin kärsimystä yksilölle kuin ongelmia järjestelmällekin. Niinpä yksilön manipuloiminen järjestelmään sopeutuvaksi nähdään "lääkkeenä sairauteen" ja näin ollen hyvänä asiana.

156. Kappaleessa 127 osoitimme, että mikäli uuden teknologisen keksinnön käyttäminen on *aluksi* vapaaehtoista, se ei välttämättä säily vapaaehtoisena, koska uudella teknologialla on tapana muuttaa yhteiskuntaa niin, että yksilön on vaikeaa tai mahdotonta toimia käyttämättä tätä teknologiaa. Tämä pätee myös ihmisen käyttäytymisen teknologiaan. Maailmassa, jossa useimmat lapset käyvät läpi ohjelman, joka innostaa heitä koulunkäyntiin, vanhempi melkein pakotetaan laittamaan lapsensa tällaiseen ohjelmaan, sillä jos hän ei tee niin, lapsesta tulee verraten oppimaton ja tätä kautta työtön. Tai oletetaan, että keksitään biologinen käsittely, joka ilman ei-toivottuja sivuvaikutuksia vähentää suuresti psykologista stressiä, josta niin monet kärsivät yhteiskunnassamme. Jos lukuisat ihmiset päättävät mennä tähän käsittelyyn, stressin yleinen määrä yhteiskunnassa vähenee, ja näin järjestelmä kykenee lisäämään stressiä tuottavia paineita. Itse asiassa jotakin tällaista näyttää jo tapahtuneen eräässä yhteiskuntamme tärkeimmistä välineistä, joka auttaa ihmisiä vähentämään (tai ainakin väliaikaisesti pakenemaan) stressiä, nimittäin massavihteessä (katso kappale 147). Käytäm-

me massaviihdettä ”vapaaehtoisesti”: mikään laki ei vaa-
di meitä katsomaan televisiota, kuuntelemaan radiota, lu-
kemaan lehtiä. Kuitenkin massaviihde on stressin vähen-
tämisen- ja pakenemismuoto, josta useimmat meistä ovat tul-
leet riippuvaisiksi. Kaikki valittavat roskasta, jota televi-
siosta tulee, mutta lähes kaikki katsovat sitä. Muutamat
ovat vieroittautuneet TV:sta, mutta ne, jotka tulevat toi-
meen ilman *mitään* massaviihteen muotoa, ovat harvassa.
(Kuitenkin aivan viime aikoihin asti ihmiskunnan histori-
assa useimmat tulivat toimeen varsin hyvin ilman mitään
muuta viihdettä kuin sitä, mitä paikallisyhteisö itselleen
tuotti.) Ilman viihdeteollisuutta järjestelmä ei ehkä olisi
voinut tuottaa meille niin paljon stressiä aiheuttavia pai-
neita kuin se tekee.

157. Olettaen, että teollinen yhteiskunta selviytyy, se tu-
lee luultavasti saavuttamaan lähes täydellisen ihmisten
käyttäytymisen hallinnan. Ei ole mitään järjellistä epäilystä
siitä, että inhimillinen ajattelu ja käyttäytyminen on pit-
kästi biologisesta. Kuten kokeet ovat osoittaneet, sel-
laiset tuntemukset kuten nälkä, nautinto, viha ja pelko voi-
daan aktivoida tai sammuttaa ärsyttämällä sähköisesti
tiettyjä aivojen osia. Muistot voidaan tuhota vaurioittamal-
la aivoja, tai ne voidaan nostaa pintaan sähköisellä stimu-
laatiolla. Lääkkeillä voidaan synnyttää hallusinaatioita tai
vaihtaa mielialoja. Aineeton ihmissielu saattaa olla olemas-
sa, mutta jos sellainen on, se on selvästi heikompi kuin in-
himillisen käyttäytymisen biologiset mekanismit. Sillä jos
näin ei olisi, tutkijoiden ei olisi niin helppo manipuloida in-
himillisiä tunteita lääkkeillä ja sähkövirroilla.

158. Olisi luultavasti epäkäytännöllistä asentaa elektro-
deja kaikkien ihmisten päihin, että viranomaiset voisivat
kontrolloida heitä. Mutta se tosiasia, että ihmisen ajatukset
ja tunteet ovat niin avoimia biologiselle väliintulolle osoit-
taa, että ihmisen käyttäytymisen kontrollointi on pääasi-
assa tekninen ongelma; neuroneihin, hormoneihin ja mo-
nimutkaisiin molekyyliin liittyvä ongelma, joka on altis
tieteelliselle hyökkäykselle. Ottaen huomioon yhteiskun-
tamme teknisten ongelmien erinomaisen ratkaisukyvyn, on
musertavan todennäköistä, että ihmisten käyttäytymisen
kontrolloimisessa tullaan edistymään suuresti.

159. Tuleeko julkinen vastustus estämään ihmisten käyttäytymisen teknologisen kontrollin alkuunsaattamisen? Varmasti niin tapahtuisi, jos yritys saattaa tällainen kontrolli alkuun tapahtuisi yhdellä kertaa. Mutta koska teknologinen kontrolli pannaan alulle pitkän, pienten edistysaskelten periodin kautta, rationaalista ja tehokasta julkista vastarintaa ei tule esiintymään. (Katso kappaleet 127, 132, 153)

160. Niille, joiden mielestä tämä kaikki kuulostaa tieteiskirjallisuudelta sanomme, että eilisen science fiction on tämän päivän faktaa. Teollinen vallankumous on radikaalisti muuttanut ihmisen ympäristöä ja elämäntapaa, ja on vain odotettavissa, että kun teknologiaa yhä enemmän sovelletaan ihmisruumiiseen ja –mieleen, ihminen itse muuttuu yhtä paljon kuin hänen ympäristönsä ja elämäntapansa ovat muuttuneet.

Ihmislaji tienristeyksessä

161. Mutta olemme ennättäneet asioiden edelle. Psykologien ja biologisten hallintamenetelmien kehittäminen laboratorioissa on yksi asia, ja niiden soveltaminen toimivaan yhteiskuntajärjestelmään toinen. Jälkimmäinen on ongelmista vaikeampi. Esimerkiksi, vaikka kasvatopsykologian tekniikat epäilemättä toimivat varsin hyvin ”laboratorioskouluissa”, joissa ne kehitetään, ei ole välttämättä helppoa soveltaa niitä tehokkaasti koulutusjärjestelmäämme. Me kaikki tiedämme millaisia monet kouluistamme ovat. Opettajilla on liian kiire takavarikoida veitsiä ja tuliaseita lapsilta kuin tehdä heistä tietokonenörttejä uusimpien menetelmien avulla. Niinpä, huolimatta kaikista ihmisen käyttäytymiseen liittyvistä teknisistä edistysaskeleistaan, järjestelmä ei ole tähän päivään mennessä onnistunut kovin hyvin kontrolloimaan ihmisolentoja. Ihmiset, joiden käyttäytyminen on varsin hyvin järjestelmän hallinnassa ovat sitä tyyppiä, jota voisi kutsua ”porvarilliseksi”. Mutta niiden määrä, jotka tavalla tai toisella kapinoivat järjestelmää vastaan, lisääntyy jatkuvasti: sosiaalipummit, nuorisojengit, uskonnolliset kultit, saatananpalvojat, natsit,

radikaalit ympäristönsuojelijat, puolisotilaalliset ryhmät, jne.

162. Järjestelmä kamppailee epätoivoisesti ratkaistakseen tietyt sen säilymistä uhkaavat ongelmat, joista ihmisen käyttäytymiseen liittyvät ongelmat ovat kaikkein tärkeimpiä. Jos järjestelmän onnistuu saavuttaa riittävä kontrolli ihmisen käyttäytymisen yli tarpeeksi nopeasti, se todennäköisesti selviytyy. Muuten se romahtaa. Mielestämme kysymys mitä luultavimmin ratkeaa muutaman seuraavan vuosikymmenen, noin 40-100 vuoden aikana.

163. Oletetaan, että järjestelmä selviytyy kriisistä seuraavien muutaman vuosikymmenen aikana. Siinä ajassa sen on täytynyt ratkaista, tai ainakin saada hallintaan tärkeimmät kohtaamistaan ongelmista, erityisesti ne, jotka liittyvät ihmisten "sosiaalistamiseen"; so. ihmisten tekemiseen riittävän tottelevaisiksi niin, ettei heidän käyttäytymisensä enää uhkaa järjestelmää. Kun tämä on suoritettu, teknologian kehittymiselle ei näyttäisi enää olevan mitään esteitä, ja se voisi luultavasti edetä loogiseen päätökseensä saakka, mikä on täydellinen kontrolli kaiken yli, mukaan lukien ihmiset ja kaikki muut tärkeät organismit. Järjestelmästä voi tulla yhtenäinen, monoliittinen organisaatio, tai se saattaa olla enemmän tai vähemmän pirstaloitunut ja sisältää lukuisia organisaatioita, jotka eläisivät rinnakkain sekä yhteistyön että kilpailun merkeissä, aivan kuten nykyäänkin hallitus, korporaatiot ja muut laajat organisaatiot sekä toimivat yhdessä että kilpailevat keskenään. Ihmisten vapaus on suurimmaksi osaksi kadonnut, koska yksilöt ja pienryhmät ovat avuttomia laajojen organisaatioiden edessä, jotka ovat varustautuneet huipputeknologialla ja kehittyneiden psykologisten ja biologisten apuvälineiden arsenaalilla, puhumattakaan valvonnan ja fyysisen pakottamisen välineistä. Vain pienellä joukolla on mitään todellista valtaa, ja jopa heidän vapautensa on hyvin rajoitettua, koska heidänkin käyttäytymistään rajoitetaan; aivan kuten nykyäänkin poliitikkomme ja yritysjohtajamme voivat pitää asemansa vain niin kauan kuin heidän käyttäytymisensä pysyy tiettyjen, varsin ahtaitten rajojen sisäpuolella.

164. Älkää kuvitelko, että järjestelmät lakkaavat kehittämästä uusia tekniikoita ihmisten ja luonnon kontrolloimi-

seen kun seuraavien vuosikymmenten kriisi on ohi, eikä lisääntyvä kontrolli enää ole välttämätöntä järjestelmän säilymisen kannalta. Päinvastoin, kunhan kovat ajat ovat ohitse, järjestelmä tulee lisäämään kontrollia ihmisten ja luonnon yli nopeasti, koska sitä eivät enää hidasta nykyisenkaltaiset vaikeudet. Selviytyminen ei ole tärkein motiivi laajenevalle kontrollille. Kuten selitimme kappaleissa 87-90, teknikot ja tiedemiehet tekevät työtään pitkälti korviketoimintona; so. he tyydyttävät vallantahtonsä ratkomalla teknisiä ongelmia. He tulevat jatkamaan tätä hellittämättömällä innolla, ja eräs kiinnostavimmista ja haastavimmista heidän ratkaistavistaan ongelmista tulee olemaan ihmisruumiin ja -mielen ymmärtäminen ja niiden kehitykseen puuttuminen. "Ihmiskunnan hyväksi", tietenkin.

165. Mutta oletetaan toisaalta, että tulevien vuosikymmenten paineet osoittautuvat liian koviksi järjestelmälle. Jos järjestelmä kaatuu, sitä seuraa kaaoksen ajanjakso, "ankara aika", sellainen kuin mitä historiassa on esiintynyt menneisyyden käännekohdissa. On mahdotonta ennustaa, mitä sellaisen periodin jälkeen ilmaantuu, mutta joka tapauksessa ihmiskunta on saanut uuden mahdollisuuden. Pahin vaara on, että teollinen yhteiskunta alkaa jälleenrakentaa itseään muutaman vuoden kuluttua romahduksesta. Varmasti tulee olemaan paljon niitä (etenkin vallanhiimoisia tyyppisiä), jotka haluavat kiihkeästi käynnistää tehtaat uudelleen.

166. Näin ollen ne, jotka vihaavat orjuutta, johon teollinen järjestelmä on ihmiset alistanut, kohtaavat kaksi haastetta. Ensinnäkin, meidän on lisättävä sosiaalisia paineita järjestelmän sisällä, jotta sen romahdus olisi todennäköisempi tai se heikentyisi riittävästi, niin että sen vastainen valankumous tulisi mahdolliseksi. Toiseksi, on välttämätöntä kehittää ja propagoida ideologiaa, joka vastustaa teknologiaa ja teollista yhteiskuntaa jos ja kun järjestelmä heikentyy tarpeeksi. Ja tällainen ideologia auttaa varmistamaan, että jos ja kun teollinen yhteiskunta romahtaa, sen jäänteet murskataan korjauskelvottomiksi, niin ettei järjestelmää voida pystyttää uudelleen. Tehtaat on tuhottava, tekniset opaskirjat poltettava, jne.

Inhimillinen kärsimys

167. Teollinen järjestelmä ei tule romahtamaan pelkääntään vallankumouksellisen toiminnan seurauksena. Se ei tule olemaan haavoittuvainen vallankumouksellisille hyökkäyksille ennen kuin sen omat sisäiset kehitysongelmat johtavat sen hyvin vakaviin vaikeuksiin. Eli mikäli järjestelmä romahtaa, niin tulee tapahtumaan joko spontaanisti tai sellaisen prosessin kautta, joka on osin spontaani ja osin vallankumouksellisten vauhdittama. Jos romahdus on äkillinen, monet tulevat kuolemaan, sillä maapallon väestö on niin ylisuuri, ettei se pysty edes ruokkimaan itseään ilman kehittynyttä teknologiaa. Vaikka romahdus olisi tarpeeksi asteittainen, että väestön supistaminen voisi tapahtua pikemminkin syntyvyyttä laskemalla kuin kuolleisuutta nostamalla, teollisuuden purkamisprosessi tulee todennäköisesti olemaan hyvin kaoottinen ja sisältämään paljon kärsimystä. On naiivia ajatella, että teknologia voidaan häivyttää pehmeästi ja siististi, varsinkin kun teknofilit tulevat taistelemaan fanaattisesti joka tuumasta. Onko näin ollen julmaa auttaa järjestelmän romahdusta? Ehkä, mutta ehkä ei. Ensinnäkin, vallankumoukselliset eivät kykene murskaamaan järjestelmää ennen kuin se on valmiiksi niin pahoissa vaikeuksissa, että se hyvin mahdollisesti romahtaa itsestäänkin; ja mitä suuremmaksi järjestelmä kasvaa, sitä kauheampia ovat sen romahtamisen seuraamukset; joten voi olla, että vallankumoukselliset vähentävät katastrofin laajuutta jouduttamalla romahdusta.

168. Toiseksi, on verrattava kamppailua ja kuolemaa vapauden ja arvokkuuden menettämiseen. Monille meistä vapaus ja arvokkuus ovat tärkeämpiä kuin pitkä elämä tai fyysisen kivun välttäminen. Sitä paitsi, meidän kaikkien on kuoltava joskus, ja on ehkä parempi kuolla taistellen hengissäpysymisestä tai jonkin asian puolesta kuin elää pitkä, mutta tyhjä ja tarkoitukseton elämä.

169. Kolmanneksi, ei ole ollenkaan varmaa, että järjestelmän selviytyminen johtaisi pienempään kärsimykseen kuin järjestelmän romahtaminen. Järjestelmä on jo aiheuttanut, ja tulee aiheuttamaan, suunnatonta kärsimystä kaikkial-

la maailmassa. Muinaiset kulttuurit, jotka satojen vuosien ajan tarjosivat ihmisille tyydyttävän suhteen toisiinsa ja ympäristöönsä, ovat pirstoutuneet kohdattuaan teollisen yhteiskunnan, ja tuloksena on ollut pitkä lista taloudellisia, ympäristöllisiä, sosiaalisia ja psykologisia ongelmia. Eräs teollisen yhteiskunnan tungettujen seurauksista on ollut, että monet maailman perinteisistä väestömäärän rajoittamistavoista ovat joutuneet epätasapainoon. Tästä johtuu väestöräjähdyksen ja kaikki sen seuraamukset. Sitten on psykologinen kärsimys, joka on levinnyt laajalle niin sanotussa onnekaissa länsimaissa (katso kappaleet 44 ja 45). Kukaan ei tiedä mitä tulee tapahtumaan otsonikadon, kasvihuoneilmion ja muiden vielä aavistamattomien ympäristöongelmien seurauksena. Ja, kuten ydinaseiden leviäminen on osoittanut, uutta teknologiaa ei voida pitää diktaattorien ja vastuuttomien Kolmannen Maailman valtioiden ulottumattomissa. Haluaisitteko spekuloida, mitä Irak tai Pohjois-Korea tekisivät geenimanipulaatiolla?

170. "Oi!" sanovat teknofiilit, "Tiede tulee korjaamaan tuon kaiken! Me poistamme nälänhädän, hävitämme psykologisen kärsimyksen, teemme kaikista terveitä ja onnellisia!" Niin varmasti. Samaa he sanoivat 200 vuotta sitten. Teollisen vallankumouksen piti poistaa köyhyys, tehdä kaikista onnellisia, jne. Todelliset seuraamukset ovat olleet melko erilaiset. Teknofiilit ovat toivottoman naiiveja (tai pettävät itseään) sosiaalisten ongelmien ymmärtämisessä. He eivät ole huomanneet (tai ovat päättäneet jättää huomiotta), että kun laajat muutokset, jopa näennäisen hyödylliset, pannaan alulle yhteiskunnassa, ne aiheuttavat valtavasti muita muutoksia, joista useimpia on mahdoton ennustaa (kappale 103). Seurauksena on yhteiskunnan hajoaminen. Joten on hyvin todennäköistä, että pyrkessään poistamaan köyhyyden ja sairaudet, muokkaamaan tottelevaisia ja onnellisia persoonallisuuksia ja niin edelleen, teknofiilit tulevat luomaan yhteiskuntajärjestelmiä, jotka ovat hirvittävän tasapainottomia, jopa tasapainottomampia kuin nykyinen. Esimerkiksi, tiedemiehet uhoavat poistavansa nälänhädän luomalla uusia, geneettisesti muunneltuja ravintokasveja. Mutta tämä mahdollistaa rajattoman väestönkasvun, ja on hyvin tunnettu tosiasia, että

tungos lisää stressiä ja aggressiota. Tämä on vain yksi esimerkki *ennustettavista* ongelmista, joita tulee esiintymään. Korostamme, että kuten aiempi kokemus on osoittanut, tekninen edistys aiheuttaa uusia ongelmia paljon nopeammin kuin se ratkaisee vanhoja. Näin ollen teknofiilit tarvitsevat pitkän ja vaikean yritysten ja erehdysten ajanjakson, ennen kuin he ovat poistaneet virheet Uljaasta Uudesta Maailmastaan (jos he koskaan pystyvät siihen). Sillä välin kärsimystä tulee olemaan paljon. Joten ei ole lainkaan selvää, että teollisen yhteiskunnan säilyminen tulisi aiheuttamaan vähemmän kärsimystä kuin sen romahdus. Teknologia on saanut ihmislajin satimeen, josta ei näytä olevan mitään helppoa ulospääsyä.

Tulevaisuus

171. Mutta oletetaan nyt, että teollinen yhteiskunta selviää seuraavista vuosikymmenistä ja järjestelmän virheet korjataan lopulta, niin että se toimii jouhevasti. Millainen järjestelmä siitä tulee? Tarkastelemme muutamia vaihtoehtoja.

172. Edellyttäkäämme aluksi, että tietokonetutkijat onnistuvat kehittämään älykkäitä koneita, jotka osaavat tehdä kaiken paremmin kuin ihmiset. Siinä tapauksessa luultavasti kaiken työn tulevat tekemään laajat, huippusuunnitellut koneistot, eivätkä ihmisten ponnistukset ole välttämättömiä. Voi käydä kahdella tavalla. Koneiden voi antaa tehdä kaikki päätöksensä ihmisten valvomatta, tai sitten ihmiset saattavat yhä kontrolloida koneita.

173. Jos koneiden annetaan tehdä päätöksensä itse, emme voi arvata seurauksia, koska on mahdotonta ennustaa, miten koneet saattavat käyttäytyä. Toteamme vain, että ihmislajin kohtalo tulisi olemaan koneiden armoilla. Voidaan väittää, ettei ihmiskunta ikinä olisi niin typerä, että luovuttaisi koneille kaiken vallan. Mutta emme usko, että ihmiskunta vapaaehtoisesti antaisi vallan koneille, emmekä myöskään, että koneet itse kaappaisivat vallan. Arvelemme, että ihmislaji saattaa helposti antaa itsensä ajautua niin suureen riippuvuuteen koneista, ettei sillä olisi käy-

tännössä muuta vaihtoehtoa kuin hyväksyä kaikki koneiden päätökset. Kun yhteiskunta ja sen kohtaamat ongelmat tulevat yhä monimutkaisemmiksi ja koneista tulee yhä älykkäämpiä, ihmiset antavat koneiden tehdä useampia päätöksiä puolestaan, yksinkertaisesti siitä syystä, että koneiden tekemät ratkaisut johtavat parempiin lopputuloksiin kuin ihmisten tekemät. Lopulta voidaan päätyä siihen, että järjestelmän pyörittämiseen vaadittavat päätökset ovat niin monimutkaisia, etteivät ihmiset pysty tekemään niitä järkevällä tavalla. Siinä vaiheessa koneilla on suuri valta. Ihmiset eivät voi vain sammuttaa niitä, koska he ovat niin riippuvaisia niistä, että se olisi yhtä kuin itsemurha.

174. Toisaalta on mahdollista, että koneet pysyvät ihmisten kontrollissa. Siinä tapauksessa keskivertoihmisellä on hallinnassaan tiettyjä omia, yksityisiä koneita kuten henkilöauto tai kotitietokone, mutta laajat koneistot ovat pienen eliitin hallinnassa – aivan kuten nykyäänkin, mutta kahdella erotuksella. Kehittyneiden tekniikoiden ansiosta eliitillä tulee olemaan suurempi valta massojen yli; ja koska ihmistyö ei enää ole välttämätöntä, massat ovat tarpeeton, hyödytön taakka järjestelmälle. Jos eliittiin kuuluvat ovat armottomia, he päättävät yksinkertaisesti hävittää ihmismassat. Jos he ovat humaaneja, he saattavat käyttää propagandaa tai muita psykologisia tai biologisia tekniikoita syntyvyyden vähentämiseen, kunnes ihmismassat kuolevat sukupuuttoon ja jättävät maailman eliitille. Tai, jos eliitti koostuu helläsydämisistä liberaaleista, he saattavat ottaa hyvän paimenen roolin suhteessa muuhun ihmiskuntaan. He varmistavat, että kaikkien fyysiset tarpeet tulevat täytetyiksi, että kaikki lapset kasvatetaan psyykkisesti hygieenisissä oloissa, että jokaisella on aikaavievä harrastus, joka pitää kiireisenä, ja että jokainen tyytymätön menee ”hoitoon” ratkaisemaan ”ongelmansa”. Tietenkin elämä tulee olemaan niin tarkoituksetonta, että ihmisiä täytyy muunnella biologisesti tai psykologisesti niin, että joko heidän tarpeensa vallan prosessiin poistetaan tai sitä ”sublimoidaan” jonkin harmittoman harrastuksen kautta. Nämä muunnellut ihmisolennot saattavat olla onnellisia tällaisessa yhteiskunnassa, mutta vapaita he ei-

vät varmasti ole. Heidät on alennettu kotieläinten tasolle.

175. Mutta oletetaan nyt, etteivät tietokonetutkijat onnistu kehittämään tekoälyä, ja ihmistyö pysyy välttämättömänä. Silloinkin koneet tulevat huolehtimaan yhä useammista yksinkertaisista tehtävistä, niin että syntyy yhä enemmän ylimääräistä työvoimaa alemmissa ammattikunnissa. (Tätä tapahtuu jo nyt. Monien ihmisten on vaikeaa tai mahdotonta saada töitä, koska älyllisten tai psykologisten syiden takia he eivät saavuta vaadittavaa koulutustasoa.) Työssäkäyviltä tullaan vaatimaan koko ajan enemmän: he tarvitsevat yhä enemmän koulutusta, yhä useampia kykyjä, ja heidän on oltava yhä luotettavampia, yhteistyökykyisempiä ja tottelevaisempia, koska he alkavat yhä enemmän muistuttaa valtavan organismin soluja. Heidän tehtävänsä erikoistuvat jatkuvasti niin, ettei heidän työnsä tavallaan enää kosketa todellista maailmaa, vaan keskittyy yhteen pieneen todellisuuden alueeseen. Järjestelmän on käytettävä mitä tahansa keinoja, joko psykologisia tai biologisia, muokatakseen ihmiset tottelevaisiksi, hankkimaan heille järjestelmän vaatimat taidot ja ”sublimoidakseen” heidän vallanhalunsa jollakin erikoistuneella tehtävällä. Mutta väite, että tällaisessa yhteiskunnassa ihmisten täytyy olla tottelevaisia, vaatinee perusteluja. Yhteiskunta saattaa huomata kilpailun hyödylliseksi, edellyttäen että löydetään keinoja ohjailla sitä niin, että se palvelee järjestelmän tarpeita. Voidaan kuvitella tulevaisuuden yhteiskunta, jossa vallitsee loputon kilpailu maineesta ja valta-asemista. Mutta vain hyvin harvat koskaan saavuttavat huipua, missä ainoa todellinen valta sijaitsee (katso kappaleen 163 loppu). Sellainen yhteiskunta, jossa yksilö voi tyydyttää vallantarpeensa vain työntämällä lukuisat muut pois tieltään ja riistämällä *heidän* mahdollisuutensa valtaan, on hyvin vastenmielinen.

176. Voidaan kuvitella tilanteita, joissa useat juuri tarkastelemamme vaihtoehdot yhdistyvät. Voi esimerkiksi käydä niin, että koneet hoitavat suurimman osan työstä, jolla on todellista käytännön merkitystä, mutta ihmiset pidentään työn touhussa antamalla heille suhteellisen hyödyttömiä töitä. On esimerkiksi arveltu, että valtava kehitys palvelusektorilla saattaisi tarjota työtä ihmisille. Niinpä ihmi-

set käyttäisivät aikansa kiillottaen toistensa kenkiä, kuljettaen toisiaan taksilla, tehden käsitöitä tai tarjoillen. Tämä vaikuttaa läpeensä halveksittavalta päätepiisteeltä ihmislajille, ja epäilemme etteivät monetkaan ihmiset löytäisi sisältöä elämälleen tällaisista järjettömistä ammateista. He etisisivät muita, vaarallisia purkautumiskeinoja (huumeet, rikollisuus, kultit, viharyhmät), kunnes heidät muunneltiin biologisesti tai psykologisesti sopiviksi tällaiseen elämäntapaan.

177. On tarpeetonta sanoakaan, etteivät edellämainitut skenaariot sisällä kaikkia mahdollisuuksia. Ne vain ilmaisevat sellaiset lopputulokset, jotka näyttävät meistä kaikkein todennäköisimmiltä. Mutta emme voi ennustaa yhtään edellämainittuja miellyttävämpiä skenaarioita. On äärettömän todennäköistä, että mikäli teollis-teknologinen järjestelmä säilyy seuraavat 40-100 vuotta, se kehittää siinä ajassa tiettyjä yleisiä ominaispiirteitä: yksilöt (vähintäänkin "porvarilliseen" tyyppiin kuuluvat, jotka ovat integroituneet järjestelmään ja pyörittävät sitä, ja joilla sen vuoksi on kaikki valta) tulevat olemaan riippuvaisempia kuin koskaan laajoista organisaatioista; heistä tulee "sosiaalistuneempia" kuin koskaan ja heidän fyysiset ja henkiset ominaisuutensa tulevat huomattavissa määrin (mahdollisesti hyvin suuressa määrin) olemaan ennemmin muokattuja kuin sattumanvaraisia (tai Jumalan luomia tai mitä vain); ja se mitä sitten jääkin jäljelle villistä luonnosta, tulee rajoittumaan jäänteisiin, jotka säilytetään tieteellistä tutkimusta varten ja pidetään tiedemiesten valvonnassa ja käsittelyssä (jolloin se ei enää ole todella villiä). Pitkällä tähtäimellä (noin muutaman vuosisadan kuluttua) on todennäköistä, ettei ihmislajia tai mitään muutakaan merkittävää organismia ole olemassa siinä muodossa kuin nykyään, sillä kun organismien geneettinen muuntelu on kerran aloitettu, ei ole mitään syytä pysähtyä mihinkään tiettyyn pisteeseen, joten muuntelu todennäköisesti jatkuu, kunnes ihmisen ja muut organismit ovat läpikotaisin muuttuneet.

178. Mitä muuta sitten tapahtuukaan, on varmaa, että teknologia luo ihmisille uuden fyysisen ja sosiaalisen ympäristön, joka eroaa radikaalisti siitä olosuhteiden kirjosta, johon luonnonvalinta on ihmisen fyysisesti ja psyykkises-

ti sopeuttanut. Jos ihmistä ei sopeuteta tähän ympäristöön keinoitekoisella muokkaamisella, hän sopeutuu siihen luonnonvalinnan pitkän ja tuskallisen prosessin kautta. Edellinen on paljon todennäköisempää kuin jälkimmäinen.

179. Olisi parempi hylätä koko löyhkäävä järjestelmä ja kohdata seuraukset.

Strategia

180. Teknofiilit vetävät meidät kaikki mukaansa täysin holtittomaan syöksyyn kohti tuntematonta. Monet niistä, jotka ymmärtävät jotakin siitä, mitä teknologinen edistys tekee meille, asennoituvat siihen passiivisesti, koska uskovat sen olevan väistämätöntä. Mutta me (FC) emme usko, että se on väistämätöntä. Uskomme, että se voidaan pysäyttää, ja annamme joitakin ehdotuksia siitä, miten.

181. Kuten väitimme kappaleessa 166, tärkeimmät tehtävät ovat tällä hetkellä teollisen yhteiskunnan sosiaalisten paineiden kasvattaminen ja sellaisen ideologian kehittäminen ja levittäminen, joka vastustaa teknologiaa ja teollista järjestelmää. Kun järjestelmä on tarpeeksi suurissa paineissa ja epävakaa, teknologian vastainen vallankumous saattaa olla mahdollinen. Sen kaava voisi olla samankaltainen kuin Ranskan ja Venäjän vallankumouksissa. Ranskalainen ja venäläinen yhteiskunta osoittivat useita vuosikymmeniä ennen suuria vallankumouksiaan lisääntyviä merkkejä paineista ja heikkoudesta. Sillä välin kehitettiin ideologioita, jotka tarjosivat uutta maailmankatsomusta, joka erosi melko paljon vanhasta. Venäjän tapauksessa vallankumoukselliset jäytivät aktiivisesti vanhan vallan perustuksia. Sitten, kun vanha järjestelmä sai riittävästi ylimääräisiä paineita (finanssikriisi Ranskassa, sotilaallinen tappio Venäjällä), vallankumous pyyhkäisi sen pois. Ehdotamme jotakin samansuuntaista.

182. Tullaan huomauttamaan, että Ranskan ja Venäjän vallankumoukset epäonnistuivat. Mutta useimmilla vallankumouksilla on kaksi päämäärää. Ensimmäinen on tuhota vanha yhteiskuntamuoto ja toinen on pystyttää uusi, vallankumouksellisten ideoima yhteiskunta. Ranskan ja

Venäjän vallankumoukset eivät onnistuneet (onneksi!) luomaan uneksimaansa uutta yhteiskuntaa, mutta ne onnistuivat melko hyvin vanhan tuhoamisessa.

183. Mutta saadaksean innokkaita kannattajia ideologiaa on oltava positiivisia ihanteita siinä missä negatiivisia-kin; sen täytyy *kannattaa* jotain yhtä hyvin kuin *vastustaa-kin* jotain. Positiivinen ihanne, jota korostamme on Luonto. So. *villi* luonto; ne maapallon toiminnan ja elämän muodot, jotka ovat riippumattomia ihmisen käsittelystä, sekaantumisesta ja kontrollista. Ja villiin luontoon me sisällytämme ihmisluonnon, jolla tarkoitamme niitä ihmisyyksilön toiminnan muotoja, jotka eivät synny järjestäytyneen yhteiskunnan säätelyn, vaan sattuman, vapaan tahdon tai Jumalan (uskonnollisista tai filosofisista näkemyksistänne riippuen) tuotoksina.

184. Luonto on täydellinen vastaihanne teknologialle monestakin syystä. Luonto (joka on järjestelmän vallan ulottumattomissa) on vastakohta teknologialle (joka yrittää laajentaa järjestelmän vallan rajattomiin). Useimmat ihmiset ovat yhtä mieltä siitä, että luonto on kaunis; sillä on epäilemättä valtava yleinen viehätysvoima. Radikaaleilla ympäristönsuojelijoilla on *jo* ideologia, joka ylistää luontoa ja vastustaa teknologiaa. Ei ole luonnon kannalta välttämätöntä pystyttää jotakin houreista utopiaa tai uudenlaista yhteiskuntajärjestelmää. Luonto pitää huolen itsestään: se on spontaani luomus, joka on ollut olemassa kauan ennen ihmisyhteiskuntia, ja lukemattomien vuosisatojen ajan erilaiset ihmisyhteiskunnat elivät rinnakkain luonnon kanssa vaurioittamatta sitä merkittävästi. Vasta teollisen vallankumouksen myötä ihmisyhteiskunnan vaikutus luontoon kävi todella tuhoisaksi. Helpottaakseen luontoon kohdistuvia paineita ei ole välttämätöntä luoda tietynlaista yhteiskuntajärjestelmää, on vain välttämätöntä päästä eroon teollisesta yhteiskunnasta. Varmastikaan tämä ei tule ratkaisemaan kaikkia ongelmia. Teollinen yhteiskunta on jo tehnyt valtavaa vahinkoa luonnolle, ja arpien paraneminen tulee kestämään kauan. Sitä paitsi, jopa esiteolliset yhteiskunnat voivat tehdä huomattavaa vahinkoa luonnolle. Kuitenkin teollisesta yhteiskunnasta luopuminen tulee auttamaan paljon. Se vie järjestäytyneeltä yhteiskunnalta kyvyn lisätä valtaansa luonnon (myös ihmisluonnon) yli. Millai-

nen yhteiskunta teollista järjestelmää sitten seuraakaan, on varmaa, että useimmat ihmiset tulevat elämään luonnon läheisyydessä, sillä kehittyneen teknologian puuttessa *ei ole* muuta tapaa elää. Elättääkseen itseään heidän on oltava talonpoikia tai karjapaimenia tai kalastajia tai metsästäjiä tms., ja yleisesti ottaen paikallisen autonomian pitäisi lisääntyä, koska kehittyneen teknologian ja nopeiden kommunikaatioyhteyksien puute rajoittaa hallitusten tai muiden laajojen organisaatioiden valtaa paikallisyhteisöistä.

185. Teollisen yhteiskunnan hävittämisen negatiivisista seuraamuksista puheenollen – no, munakasta ei saa tehtyä rikkomatta munia. Saavuttaakseen jonkin asian on uhrattava jokin toinen.

186. Useimmat ihmiset inhoavat psykologisia ristiriitoja. Tämän vuoksi he välttävät ajattelemasta vakavasti vaikeita yhteiskunnallisia kysymyksiä, ja haluavat, että nämä kysymykset esitellään heille yksinkertaisin, mustavalkoisin termein: kaikki *tämä* on hyvää ja kaikki *tuo* on pahaa. Vallankumouksellista ideologiaa täytyy tämän vuoksi kehittää kahdella tasolla.

187. Sofistikoituneemmalla tasolla ideologian pitäisi kohdistua niihin, jotka ovat älykkäitä, ajattelevia ja rationaalisia. Tarkoituksena on luoda ydinryhmä, joka koostuu ihmisistä, jotka vastustavat teollista järjestelmää rationaaliselta, älylliseltä pohjalta, ja ovat täysin tietoisia asiaan liittyvistä ongelmista ja moniselitteisyyksistä sekä hinnasta, joka joudutaan maksamaan järjestelmän kumoamisesta. On erityisen tärkeää houkutella mukaan tällaisia ihmisiä, koska he ovat kyvykkäitä ja tehokkaita vaikuttamaan muihin. Näitä ihmisiä tulisi lähestyä niin rationaalisella tasolla kuin mahdollista. Tosiasioita ei pitäisi tarkoituksellisesti hämärtää eikä kärkevää kieltä tulisi käyttää. Tämä ei tarkoita, ettei tunteisiin pitäisi lainkaan vedota, mutta tunteisiin vedotessa pitäisi välttää väärintulkitemasta totuutta tai tekemästä mitään muutakaan, joka tuhoaisi ideologian älyllisen uskottavuuden.

188. Toisella tasolla ideologiaa tulisi levittää yksinkertais-
tetussa muodossa, joka antaisi epä-älylliselle enemmistölle mahdollisuuden nähdä teknologian ja luonnon konflikti yksinkertaistetussa muodossa. Mutta tälläkään tasolla ideolo-

giaa ei pitäisi ilmaista niin halvalla, kärkevällä tai irratio-naalisella tavalla, että se vieraannuttaa ajattelevat ja ratio-naaliset ihmiset. Halpa, kärkevä propaganda saavuttaa joskus vaikuttavia lyhyen tähtäimen tuloksia, mutta pitkälä tähtäimellä on edullisempaa säilyttää pienen, älyllisesti suuntautuneen joukon uskollisuus kuin nostattaa intohimoja ajattelemattomassa, häilyväisessä rahvaassa, joka muuttaa asennoitumistaan heti kun jollakulla on parempi propagandatemppu. Joka tapauksessa, karkeamman tyylin propaganda voi olla tarpeen, kun järjestelmä on lähellä romahdusta ja alkaa viimeinen taistelu, joka ratkaisee, mikä kilpailevista ideologioista saa vallan vanhan maailmankuvan haihduttua unohdukseen.

189. Ennen tätä viimeistä taistelua vallankumouksellisten ei pidä odottaa enemmistön tukea taakseen. Historiaa tekevät aktiiviset, päättäväiset vähemmistöt, ei enemmistö, jolla harvemmin on selkeää ja johdonmukaista käsitystä siitä, mitä se todella tahtoo. Ennen kuin tulee aika viimeiselle ponnistukselle kohti vallankumousta, vallankumouksellisten tehtävä ei ole niinkään voittaa enemmistön pin-tapuolista kannatusta kuin rakentaa lujasti sitoutuneiden ihmisten ydinryhmä. Enemmistön suhteen riittää, että saa sen tietoiseksi uuden ideologian olemassaolosta ja muistuttaa heitä siitä jatkuvasti; vaikka tietenkin on suotavaa saada enemmistön tuki siinä määrin kuin se ei heikennä sitoutunutta ydinryhmää.

190. Kaikenlaiset sosiaaliset konfliktit auttavat saattamaan järjestelmän epätasapainoon, mutta on oltava varovainen sen suhteen, millaista konfliktia lietsoo. Konfliktin raja on piirrettävä ihmisjoukkojen ja teollisen yhteiskunnan valtaapitävän eliitin (poliitikkojen, tiedemiesten, suur-yritysten johtajien, hallituksen virkamiesten jne.) välille. Sitä ei tule piirtää vallankumouksellisten ja ihmisjoukkojen välille. Olisi esimerkiksi huono strategia syyllistää amerikkalaisia heidän kulutustottumuksistaan. Sen sijaan keskivertoamerikkalainen tulisi kuvata mainos- ja markkinointiteollisuuden uhrina, jotka ovat narranneet hänet ostamaan paljon tarpeetonta rojua, mikä on huono korvike menetetyille vapaudelle. Kumpikin lähestymistapa on johdonmukainen. On vain asennekysymys, syyttääkö mainos-

teollisuutta yleisön manipuloimisesta vai yleisöä siitä, että se antaa itsensä tulla manipuloituksi. Strategian suhteen kannattaisi yleensä olla syyttämättä yleisöä.

191. Tulisi harkita tarkkaan ennen kuin rohkaisee mitään muuta sosiaalista konfliktia kuin sitä, joka vallitsee valtaapitävän eliitin (joka pitää teknologiaa hallussaan) ja yleisön (jota kohtaan teknologia harjoittaa valtaansa) välillä. Ensinnäkin, konflikteilla on tapana vetää huomio pois tärkeistä konflikteista (valtaeliitin ja tavallisten ihmisten, teknologian ja luonnon välillä); toiseksi, muut konfliktit saattavat itse asiassa kiihdyttää teknologisaatiota, koska kumpikin konfliktin osapuoli tahtoo käyttää teknologiaa saavuttaakseen etulyöntiaseman. Tämä näkyy selvästi kansojen välisissä kilpailuissa. Se ilmenee myös etnisissä konflikteissa. Esimerkiksi Yhdysvalloissa monet mustien johtajat pyrkivät kiihkeästi saamaan valtaa afrikkalais-amerikkalaisille nostamalla mustia teknologiseen valtaeliittiin. He haluavat paljon mustia hallituksen virkamiehiä, tiedemiehiä, yritysjohtajia, ja niin edelleen. Tällä tavoin he auttavat sulauttamaan afrikkalais-amerikkalaisen alakulttuurin teknologiseen järjestelmään. Yleisesti ottaen tulisi rohkaista vain niitä sosiaalisia konflikteja, jotka voidaan sovittaa valtakonfliktien raameihin – eliitti vastaan tavalliset ihmiset, teknologia vastaan luonto.

192. Mutta etnisten konfliktien vähentämisen *ei* tule tapahtua militantin vähemmistöjen oikeuksien puolustamisen kautta (katso kappaleet 21 ja 29). Sen sijaan vallankumouksellisten tulisi painottaa, että vaikka vähemmistöt kohtaavat enemmän tai vähemmän syrjintää, tällä syrjinnällä on vain marginaalinen merkitys. Todellinen vihollisemme on teollis-teknologinen järjestelmä, ja tämän järjestelmän vastaisessa taistelussa etniset eroavaisuudet eivät ole tärkeitä.

193. Se vallankumous, joka meillä on mielessämme, ei välttämättä sisällä aseellista kansannousua mitään hallitusta vastaan. Se voi sisältää tai olla sisältämättä fyysistä väkivaltaa, mutta se ei ole *poliittinen* vallankumous. Se keskittyy teknologiaan ja talouteen, ei politiikkaan.

194. Kenties vallankumouksellisten tulisi jopa *välttää* poliittisen vallan hankkimista laillisin tai laittomin keinoin,

ennen kuin teollinen järjestelmä on vaarallisissa vaikeuksissa ja on osoittautunut epäonnistuneeksi useimpien ihmisten silmissä. Oletetaan esimerkiksi, että jokin "vihreä" puolue saisi vaaleissa enemmistön Yhdysvaltain kongressiin. Ollakseen vesittämättä tai pettämättä omaa ideologiaansa, heidän tulisi käyttää kovia otteita kääntääkseen talouskasvun talouslaskuksi. Keski-vertoisuudelle seuraukset olisivat katastrofaaliset: syntyisi massiivinen työttömyys, tavarapula, jne. Vaikka pahimmat sivuvaikutukset voitaisiinkin välttää yli-inhimillisen taitavan säätelyn avulla, ihmisten täytyisi silti luopua ylellisyyksistä, joista he ovat tulleet riippuvaisiksi. Tyytymättömyys kasvaisi, "vihreä" puolue äänestettäisiin ulos ja vallankumoukselliset kärsisivät vakavan takaiskun. Tämän takia vallankumouksellisten ei pitäisi tavoitella poliittista valtaa ennen kuin järjestelmä on joutunut niin pahaan sotkuun, että kaikki koettelemukset nähdään itse teollisen järjestelmän epäonnistumisen eikä vallankumouksellisten politiikan tuloksina. Teknologian vastaisen vallankumouksen on todennäköisesti oltava sivullisten vallankumous, joka tulee alhaalta eikä ylhäältä.

195. Vallankumouksen tulee olla kansainvälinen ja maailmanlaajuinen. Sitä ei voi toteuttaa kansakunta kerrallaan. Aina kun ehdotetaan, että esimerkiksi Yhdysvallat keskeyttäisi teknologisen edistyksen ja talouskasvun, ihmiset tulevat hysteerisiksi ja alkavat kirkua, että mikäli jäämme jälkeen teknologiassa, japanilaiset pääsevät edellemme. Pyhät pyssyt! Maailma suistuu radaltaan jos japanilaiset myyvät enemmän autoja kuin me! (Nationalismi edistää suuresti teknologiaa.) On esitetty järkevämpi väite, että mikäli suhteellisen demokraattiset valtiot jäävät jälkeen teknologiassa ja häijyt diktatuurit kuten Kiina, Vietnam ja Pohjois-Korea jatkavat edistymistä, lopulta diktaattorit hallitsevat maailmaa. Tämän takia teollista järjestelmää vastaan tulisi hyökätä kaikissa maissa yhtä aikaa, siinä määrin kuin tämä vain on mahdollista. Totta, ei ole varmuutta siitä, että teollinen järjestelmä voidaan tuhota suunnilleen samoihin aikoihin kaikkialla maailmassa, ja on myös ajateltavissa, että yritys kaataa järjestelmä johtaakin siihen, että diktaattorit saavat järjestelmän hallintaansa. Tämä riski täytyy ottaa. Ja se on ottamisen arvoi-

nen, sillä ero ”demokraattisen” ja diktaattorien hallitseman teollisen järjestelmän välillä on pieni verrattuna eroon teollisen ja ei-teollisen järjestelmän välillä. Voidaan jopa väittää, että diktatorinen teollinen järjestelmä olisi parempi, koska diktatuurit ovat usein osoittautuneet tehottomiksi, ja ne ovat siksi herkempiä romahtamaan. Katsokaa vaikka Kuubaa.

196. Vallankumoukselliset saattavat suosia pyrkimyksiä kietoa maailmantalous yhtenäiseksi järjestelmäksi. Vapaa-kauppasopimukset kuten NAFTA ja GATT ovat ehkä haitallisia ympäristölle lyhyellä tähtäimellä, mutta pitkällä tähtäimellä ne kenties ovat edullisia, koska ne vaalivat kansojen taloudellista riippuvuutta toisistaan. On helpompaa tuhota teollinen järjestelmä maailmanlaajuisesti, jos maailmantalous on niin yhtenäinen, että sen romahtaminen missä tahansa tärkeässä maassa tulee johtamaan sen romahdukseen kaikissa teollistuneissa maissa.

197. Jotkut ovat sitä mieltä, että nykyihmisellä on liikaa valtaa luonnon ylitse; he kannattavat passiivisempaa asennoitumista ihmislajin suhteen. Parhaimmillaankin nämä ihmiset ilmaisevat ajatuksensa epäselvästi, koska he eivät osaa erottaa *laajojen organisaatioiden ja yksilöiden ja pienryhmien* valtaa toisistaan. On virhe vaatia vallan rajoittamista ja passiivisuutta, koska ihmiset *tarvitsevat* valtaa. Nykyihmisellä kollektiivisena entiteettinä – so. teollisena järjestelmänä – on suunnaton valta luonnon yli, ja me (FC) pidämme tätä pahana asiana. Mutta moderneilla *yksilöillä ja pienryhmillä* on paljon vähemmän valtaa kuin primitiivisellä ihmisellä koskaan oli. Yleisesti ottaen, ”nykyihmisen” laaja valta luonnon yli ei ole yksilöiden tai pienryhmien, vaan laajojen organisaatioiden hallussa. Siinä määrin kuin keskiverto moderni *yksilö* voi käyttää teknologian valtaa, hän voi tehdä niin vain hyvin rajoitetusti ja järjestelmän valvonnan ja kontrollin alaisena. (Kaikkeen tarvitaan lupa ja luvan mukana tulee sääntöjä ja rajoituksia.) Yksilöllä on vain ne teknologiset valtakeinot, jotka järjestelmä hänelle sallii. Hänen *henkilökohtainen* valtansa luonnon yli on vähäinen.

198. Primitiivisillä *yksilöillä ja pienryhmillä* oli itse asiassa huomattava valta luonnon yli; tai voisi paremminkin sanoa valta *luonnossa*. Kun primitiivinen ihminen tarvitsi

ruokaa, hän tiesi miten löytää ja valmistaa syötäviä juuria, miten jäljittää saalis ja tappaa se itse tehdyillä aseilla. Hän tiesi miten suojautua helteeltä, kylmältä, sateelta, vaarallisilta eläimiltä, jne. Mutta primitiivinen ihminen aiheutti suhteellisen vähän vahinkoa luonnolle, koska primitiivisen yhteisön *kollektiivinen* valta oli mitätön verrattuna teollisen yhteiskunnan *kollektiiviseen* valtaan.

199. Sen sijaan että vaaditaan vallan rajoittamista ja passiivisuutta, pitäisi vaatia *teollisen järjestelmän* vallan murskaamista, ja tämä *lisäisi* suuresti *yksilöiden ja pienryhmien* vapautta.

200. Siihen asti kun teollinen järjestelmä on kokonaan romutettu, tämän järjestelmän tuhoamisen tulisi olla vallankumouksellisten *ainoa* päämäärä. Muut päämäärät vetäisivät huomiota ja energiaa tärkeimmästä. Mikä vielä tärkeämpää, jos vallankumoukselliset sallivat itselleen muita päämääriä kuin teknologian tuhoamisen, he joutuvat kiusaukseen käyttää teknologiaa näiden toisten päämäärien saavuttamiseen. Jos he antavat periksi kiusaukselle, he putoavat suoraan takaisin teknologiseen loukkuun, koska moderni teknologia on yhtenäinen, tiukasti organisoitu järjestelmä. Joten, mikäli päätetään säilyttää *jotakin* teknologiaa, joudutaan säilyttämään *suurin osa* teknologiasta, ja niin päädytään uhraamaan vain tietty määrä teknologiaa.

201. Oletetaan esimerkiksi, että vallankumoukselliset ottaisivat päämääräksi ”sosiaalisen oikeudenmukaisuuden”. Kun ihmisluonto on mitä on, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ei syntyisi itsestään; jouduttaisiin käyttämään pakkoa. Pakottaakseen ihmiset siihen vallankumouksellisten olisi säilytettävä keskusvalta ja kontrolli. Tähän he tarvitsisivat nopeita pitkän matkan kuljetus- ja viestintäyhteyksiä, ja näin ollen kaikkea teknologiaa, jota niihin vaadittaisiin. Ruokkiakseen ja vaatettaakseen köyhät he tarvitsisivat maatalous- ja teollisuustekniikkaa. Ja niin edelleen. Joten sosiaalisen oikeudenmukaisuuden varmistaminen pakottaisi heidät säilyttämään suurimman osan teknologisesta järjestelmästä. Ei niin, että meillä olisi mitään sosiaalista oikeudenmukaisuutta vastaan, mutta sitä ei saa sekoittaa pyrkimykseen tuhota teknologinen järjestelmä.

202. Olisi toivotonta, jos vallankumoukselliset yrittäisivät hyökätä järjestelmää vastaan käyttämättä *mitään* mo-

dernia teknologiaa. Jos ei muuta, niin heidän täytyisi käyttää kommunikaatioyhteyksiä levittääkseen sanomaansa. Mutta heidän tulisi käyttää modernia teknologiaa vain *yhteen* tarkoitukseen: hyökkäykseen teknologista järjestelmää vastaan.

203. Kuvitellaan, että alkoholistilla on edessään tynnyrillinen viiniä. Oletetaan, että hän sanoo itselleen: "Ei viini ole pahasta jos sitä käyttää kohtuudella. Sitähän sanotaan, että pieni määrä viiniä on jopa hyväksi! Ei haittaa mitään jos otan vain yhden pienen ryyppyn..." No, sehän tiedetään mitä tulee tapahtumaan. Ei pidä koskaan unohtaa, että ihmislaji suhtautuu teknologiaan niin kuin juoppo viinitynyriin.

204. Vallankumouksellisten tulisi hankkia niin paljon lapsia kuin mahdollista. On vahvaa tieteellistä näyttöä siitä, että yhteiskunnalliset näkemykset ovat merkittävässä määrin periytyviä. Kukaan ei väitä, että yhteiskunnallinen näkemys johtuisi suoraan yksilön geneettisestä rakenteesta, mutta näyttää siltä, että luonteenpiirteet saavat yhteiskuntamme kontekstissa yksilön omaksumaan tämän tai tuon yhteiskunnallisen näkemyksen. Näitä tuloksia kohtaan on esitetty vastaväitteitä, mutta ne ovat laimeita ja vaikuttavat ideologisesti motivoituilta. Missään tapauksessa kukaan ei kiistä sitä, että yleensä lapset omaksuvat vanhempiensa yhteiskunnalliset näkemykset. Meidän näkökulmastamme ei ole mitään väliä, siirtyvätkö näkemykset geneettisesti vai kasvatuksen myötä. Kummassakin tapauksessa ne *siirtyvät*.

205. Ongelma on siinä, että monet niistä, jotka ovat taipuvaisia kapinoimaan teollista järjestelmää vastaan, ovat myös huolissaan väestönkasvuongelmista, joten he hankkivat yleensä vähän tai ei ollenkaan lapsia. Näin toimimalla he luovuttavat maailman niiden käsiin, jotka kannattavat teollista järjestelmää tai ainakin hyväksyvät sen. Varmistaakseen seuraavan vallankumouksellisen sukupolven vahvuuden nykyisen sukupolven tulisi lisääntyä runsaasti. Niin tekemällä he pahentavat väestöongelmaa vain hiukan. Ja kaikkein tärkein ongelma on teollisen järjestelmän hävittäminen, sillä kun teollinen järjestelmä on kerran tuhottu, maapallon väestö vähenee välttämättä (katso kappaale 167); jos teollinen järjestelmä taas selviytyy, se kehittää

edelleen ravinnontuotantotekniikoita, jotka saattavat mahdollistaa lähes rajattoman väestönkasvun.

206. Ainoat asiat, joita ehdottomasti vaadimme vallankumoukselliselta strategialta ovat, että ensisijaisen päämäärän täytyy olla modernin teknologian hävittäminen, eikä mikään muu päämäärä saa kilpailla sen kanssa. Muun suhteen vallankumouksellisten pitäisi ottaa empiirinen lähestymistapa. Jos kokemus osoittaa, että jotkin edellä annetuista neuvoista eivät johda toivottuihin lopputuloksiin, ne on hylättävä.

Kahdenlaista teknologiaa

207. Todennäköisin argumentti vallankumoustamme vastaan on, että se tulee epäonnistumaan, koska (niin väitetään) teknologia on kautta historian aina edistynyt, ei koskaan taantunut, joten teknologinen regressio on mahdotonta. Mutta tämä väite ei pidä paikkaansa.

208. Erotamme kahdenlaista teknologiaa, jota kutsumme pienimuotoiseksi teknologiaksi ja organisaatioista riippuvaiseksi teknologiaksi. Pienimuotoista teknologiaa voidaan käyttää pienyhteisöissä ilman ulkopuolista apua. Organisaatioista riippuvainen teknologia edellyttää laajan mitatakaan sosiaalista organisaatiota. Tiedämme, ettei pienimuotoisessa teknologiassa ole tapahtunut merkittävää taantumista. Mutta organisaatioista riippuvainen teknologia *taantuu*, kun sitä kannatteleva sosiaalinen organisaatio romahtaa. Esimerkki: kun Rooman valtakunta hajosi, pienimuotoinen teknologia säilyi, koska jokainen älykäs kyläyhteisön käsityöläinen osasi rakentaa esimerkiksi vesipyörän, jokainen taitava seppä osasi valmistaa terästä roomalaisten metodein, ja niin edelleen. Mutta roomalaisten organisaatioista riippuvainen teknologia *taantui*. Heidän vesijohtojärjestelmänsä rapistui korjauskelvottomaksi, eikä sitä koskaan rakennettu uudelleen. Heidän tienrakennustekniikkansa katosivat. Heidän viemärijärjestelmänsä unohtuivat, niin että vasta melko vähän aikaa sitten Euroopan kaupunkien viemäriverkostot saavuttivat Antiikin Rooman tason.

209. Syy, miksi teknologia on aina näyttänyt edistyvän on, että kenties vielä pari vuosisataa ennen teollista vallankumousta suurin osa teknologiasta oli pienimuotoista. Mutta suurin osa teollisen vallankumouksen jälkeen kehitetystä teknologiasta on organisaatioista riippuvaista. Otetaan esimerkiksi jääkaappi. Ilman tehdasvalmisteisia osia tai jälkiteollisten konepajojen laitteita olisi kourallisen paikallisia käsityöläisiä ollut käytännössä mahdotonta rakentaa jääkaappia. Vaikka he olisivat jonkin ihmeen kaupalla onnistuneet rakentamaan sellaisen, se olisi ollut hyödytön ilman luotettavaa sähkövirran lähdettä. Joten heidän olisi pitänyt padota joki ja rakentaa generaattori. Generaattori tarvitsee suuren määrän kuparilankaa. Kuvitelkaa, millaista olisi yrittää valmistaa sitä ilman moderneja koneita. Ja mistä olisi saatu jäädyttämiseen soveltuvaa kaasua? Olsi paljon helpompaa rakentaa kellari tai säilöä ruokaa kuivaamalla tai perkaamalla, kuten tehtiin ennen jääkaapin keksimistä.

210. Joten on selvää, että mikäli teollinen järjestelmä joskus romahtaisi kokonaan, jäädytysteknologia katoaisi pian. Sama pätee muuhun organisaatioista riippuvaiseen teknologiaan. Ja kun sukupolvi on kerran kadottanut tämän teknologian, kestää vuosisatoja jälleenrakentaa se, aivan kuten ensimmäiselläkin kerralla. Jäljelle jääneitä teknisiä oppaita olisi vähän ja ne olisivat hajallaan. Jos teollinen yhteiskunta rakennetaan pohjalta ja ilman ulkopuolista apua, se voi tapahtua vain asteittain: työkalujen valmistamiseen tarvitaan työkaluja, joiden valmistamiseen tarvitaan työkaluja, joiden valmistamiseen tarvitaan työkaluja... Tarvitaan pitkä taloudellisen kehityksen ja sosiaalisen organisaation kehityksen jakso. Ja vaikkei olisikaan mitään teknologian vastaista ideologiaa, ei olisi mitään syytä uskoa, että kukaan olisi kiinnostunut jälleenrakentamaan teollista yhteiskuntaa. Into "edistykseen" on modernille yhteiskunnalle tyypillinen ilmiö, eikä sitä näytä esiintyneen ennen kuin 1600-luvun paikkeilla.

211. Myöhäiskeskiajalla neljä keskeistä sivilisaatiota olivat suunnilleen yhtä "edistyneitä": Eurooppa, islamilainen maailma, Intia ja Kaukoit (Kiina, Japani, Korea). Noista sivilisaatioista kolme pysyi enemmän tai vähemmän tasa-

painossa, ja ainoastaan Euroopasta tuli dynaaminen. Kukaan ei tiedä, miksi juuri Euroopalle kävi niin silloin; historioitsijoilla on omat teoriansa, mutta ne ovat vain spekulatiota. Joka tapauksessa on selvää, että nopea kehitys kohti teknologista yhteiskuntaa tapahtuu vain erityisissä olosuhteissa. Eli ei ole mitään syytä olettaa, ettei pitkäkestoista teknologista regressiota voisi saada aikaan.

212. Kehittyisikö yhteiskunta *lopulta* uudelleen teollisteknologiseksi? Ehkä, mutta on hyödytöntä huolehtia siitä, koska emme osaa ennustaa tai hallita 500 tai 1000 vuoden jälkeisiä tapahtumia. Nuo ongelmat jäävät sen ajan ihmisten käsiteltäviksi.

Vasemmistolaisuuden vaara

213. Johtuen heidän tarpeestaan kapinoida ja kuulua johonkin liikkeeseen, vasemmistolaiset tai samaa psykologista tyyppiä edustavat yksilöt eivät yleensä pidä sellaisista kapina- tai aktivistiliikkeistä, joiden päämäärät ja jäsenistö eivät ole aluksi vasemmistolaisia. Sen seurauksena tapahtuva vasemmistolaisten tulva voi helposti muuttaa ei-vasemmistolaisen liikkeen vasemmistolaiseksi, jolloin vasemmistolaiset päämäärät korvaavat tai vääristävät liikkeen alkuperäiset tavoitteet.

214. Välttääkseen tämän on luontoa ylistävän ja teknologiaa vastustavan liikkeen otettava päättäväisen antivassemmistolainen asenne ja vältettävä kaikkea yhteistyötä vasemmistolaisten kanssa. Vasemmistolaisuus on pitkällä tähtäimellä yhteensovittamaton villin luonnon, ihmisten vapauden ja modernin teknologian hävittämisen kanssa. Vasemmistolaisuus on kollektivistista; se pyrkii sitomaan koko maailman (sekä luonnon että ihmiskunnan) yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Mutta tämä edellyttää luonnon ja ihmiselämän säätelemistä järjestäytyneen yhteiskunnan kautta, ja se vaatii kehittynyttä teknologiaa. Yhtenäistä maailmaa ei voi olla ilman nopeaa kuljetusta ja kommunikaatiota, kaikkia ihmisiä ei saa rakastamaan toisiaan ilman sofistikoituneita psykologisia menetelmiä, ”suunnitelmallista yhteiskuntaa” ei voi olla ilman välttämätöntä teknologista pohjaa. Ennen kaikkea, vasemmistolaisuutta ajaa

vallantarve, ja vasemmistolainen etsii valtaa kollektiivisella tasolla, joukkoliikkeeseen tai järjestöön samaistumisen kautta. Vasemmistolaisuus ei todennäköisesti tule koskaan luopumaan teknologiasta, koska teknologia on liian arvokas kollektiivisen vallan lähde.

215. Myös anarkisti etsii valtaa, mutta hän etsii sitä yksilöllisellä tai pienryhmätasolla; hän haluaa yksilöiden ja pienryhmien voivan kontrolloida omia elämäntilanteitaan. Hän vastustaa teknologiaa, koska se tekee pienryhmät riippuvaisiksi laajoista organisaatioista.

216. Jotkut vasemmistolaiset kenties näyttävät vastustavan teknologiaa, mutta he vastustavat sitä vain niin kauan kuin he itse ovat sivullisia ja ei-vasemmistolaiset hallitsevat teknologista järjestelmää. Jos vasemmistolaisuus koskaan pääsee valtaan yhteiskunnassa, niin että teknologisesta järjestelmästä tulee heidän työkalunsa, he tulevat käyttämään sitä innokkaasti ja kannustamaan sen kasvua. Näin tekemällä he toistavat kaavaa, jonka mukaan vasemmistolaiset ovat toimineet uudelleen ja uudelleen menneisyudessa. Kun Venäjän bolshevikit olivat sivullisia, he vastustivat kiihkeästi sensuuria ja salaista poliisia, vaativat itsensä määräämisoikeutta etnisille vähemmistöille ja niin edelleen; mutta heti päästyään itse valtaan he saattoivat voimaan tiukemman sensuurin ja perustivat julmemman salaisen poliisin kuin millään tsaarilla oli ollut, ja he sortivat etnisiä vähemmistöjä vähintään yhtä paljon kuin tsaarit olivat tehneet. Pari vuosikymmentä sitten, kun vasemmistolaiset olivat vähemmistönä yliopistoissamme, vasemmistolaiset professorit puolustivat kiihkeästi akateemista vapautta, mutta nyt, niissä yliopistoissa joissa vasemmistolaiset ovat enemmistönä, he ovat osoittaneet olevansa valmiita viemään kaikkien muiden akateemisen vapauden. (Tämä on ”poliittista korrektiutta.”) Sama tulee tapahtumaan vasemmistolaisten ja teknologian suhteen: he käyttävät sitä sortamaan kaikkia muita, jos vain saavat sen haltuunsa.

217. Aiemmissa vallankumouksissa kaikkein vallanhimoisimmat vasemmistolaiset ovat toistuvasti ensin tehneet yhteistyötä ei-vasemmistolaisten vallankumouksellisten, kuten myös libertaarimpien vasemmistolaisten kanssa ja sitten pettäneet heidät saadakseen vallan itselleen. Robes-

pierre toimi näin Ranskan vallankumouksessa, bolshevikit Venäjän vallankumouksessa, kommunistit Espanjassa 1938 ja Castro kannattajineen Kuubassa. Ottaen huomioon vasemmiston historian, ei-vasemmistolaisten vallankumouksellisten kannalta olisi typerää toimia nykyään yhteistyössä vasemmistolaisten kanssa.

218. Monet ajattelijat ovat huomauttaneet, että vasemmistolaisuus on eräänlainen uskonto. Vasemmistolaisuus ei ole uskonto tiukassa mielessä, koska vasemmiston doktriini ei edellytä minkään yliluonnollisen olennon olemassaoloa. Mutta vasemmistolaiselle vasemmistolaisuus on samassa psykologisessa roolissa kuin uskonto joillekin ihmisille. Vasemmistolaisen *tarvitsee* uskoa vasemmistolaisuuteen; se esittää elintärkeää roolia hänen psyykkisessä taloudessaan. Hänen uskomuksiinsa ei ole helppo vaikuttaa loogikalla tai faktoilla. Hänellä on syvä vakaumus, että vasemmistolaisuus on moraalisesti Oikeaa isolla O:lla, ja hänellä ei ole vain oikeutta vaan myös velvollisuus tyrkyttää vasemmistolaista moraalialia kaikille. (Monet niistä, jotka määrittelemme "vasemmistolaisiksi" eivät kuitenkaan pidä itseään vasemmistolaisina eivätkä määrittäisi uskomusjärjestelmäänsä vasemmistolaiseksi. Käytämme termiä "vasemmistolaisuus", koska emme tiedä parempaakaan sanaa kuvaamaan samansuuntaisten uskomusten kirjoa, johon lukeutuvat feministiset, homojen oikeuksia puolustavat, poliittisesti korrektit ym. liikkeet, ja koska nämä liikkeet ovat läheistä sukua vanhalle vasemmistolle. Katso kappaleet 227-230.)

219. Vasemmistolaisuus on totalitaarinen voima. Missä vasemmistolaisuus sitten onkin vallassa, sillä on tapana tunkeutua jokaiseen yksityiseen nurkkaan ja pakottaa kaikki ajattelemaan vasemmistolaisesti. Osittain tämä johdetaan vasemmistolaisuuden puoliuskonnollisesta luonteesta; kaikki vasemmistolaisten uskomusten vastainen edustaa syntiä. Mutta ennen kaikkea vasemmistolaisuus on totalitaarinen voima vasemmistolaisten valtapyrkimysten takia. Vasemmistolainen pyrkii tyydyttämään vallantarpeensa indentifioitumalla yhteiskunnalliseen liikkeeseen ja hän yrittää suoriutua vallan prosessista auttamalla liikettä tavoittelemaan ja saavuttamaan päämääränsä (katso kappale 83). Mutta vaikka liike saavuttaisi tavoitteensa miten

hyvin tahansa, vasemmistolainen ei ole koskaan tyytyväinen, koska aktivismi on hänen korviketoimintonsa. So. vasemmistolaisen päämääränä ei ole saavuttaa vasemmistolaisuuden näennäiset tavoitteet; todellisuudessa häntä motivoi vallantunto, jota hän saa yhteiskunnallisten tavoitteiden puolesta kamppailemisesta ja niiden saavuttamisesta. Sen takia vasemmistolainen ei ikinä tyydy jo saavuttamiinsa tavoitteisiin; hänen tarpeensa vallan prosessiin johtaa hänet aina tavoittelemaan jotakin uutta päämäärää. Vasemmistolainen haluaa tasavertaiset mahdollisuudet vähemmistöille. Kun tämä on saavutettu, hän vaatii vähemmistöille tilastollista tasa-arvoa. Niin kauan kuin jollakulla on jossakin mielensä nurkassa negatiivisia asenteita jotakin vähemmistöä kohtaan, vasemmistolaisen täytyy uudelleenkouluuttaa häntä. Eivätkä etniset vähemmistöt riitä; kukaan ei saa suhtautua negatiivisesti homoseksuaaleihin, vammaisiin, lihaviin, vanhoihin, rumiin, ja niin edelleen, ja niin edelleen. Ei riitä, että yleisöä informoidaan tupakoinnin vaaroista; jokaisen savukeaskin kylkeen täytyy laittaa varoitusteksti. Sitten tupakan mainontaa on rajoitettava ellei kokonaan kiellettävä. Aktivistit eivät ikinä ole tyytyväisiä ennen kuin tupakka on laitonta; sen jälkeen on vuorossa alkoholi, sitten roskaruoka, jne. Aktivistit taistelivat räikeää lasten pahoinpitelyä vastaan, mikä on järkevää. Mutta nyt he haluavat lopettaa kaiken piiskaamisen. Sen jälkeen he haluavat kieltää jonkin muun asian jota pitivät epäterveenä, sitten jonkin muun ja taas jonkin muun. He eivät ole tyytyväisiä ennen kuin he kontrolloivat täydellisesti kaikkia lastenkasvatuksen menetelmiä. Ja sitten he siirtyvät jonkin toisen asian kimppuun.

220. Oletetaan, että vasemmistolaisia pyydetäisiin tekemään lista *kaikista* asioista, jotka ovat väärin yhteiskunnassa, ja sitten oletetaan että *jokainen* heidän vaatimansa yhteiskunnallinen uudistus toteutettaisiin. On luultavaa, että parissa vuodessa enemmistö vasemmistolaisista löytäisi jonkin uuden valittamisen aiheen, jonkin uuden yhteiskunnallisen ”pahan”, joka pitää korjata, koska, jälleen, vasemmistolaista ei niinkään motivoi yhteiskunnan vääryyksien vähentäminen kuin tarve tyydyttää oma vallanhalunsa pakottamalla yhteiskunnalliset ratkaisunsa voimaan.

221. Koska heidän korkea-asteinen sosiaalistumisensa rajoittaa heidän ajatteluaan ja käyttäytymistään, monet läpisosiaalistuneet vasemmistolaiset eivät voi tavoitella valtaa samalla tavoin kuin muut ihmiset. Heidän vallantavoittelullaan on vain yksi moraalisesti hyväksyttävä purkautumistie, ja se on kamppailu heidän moraalinsa pakottamiseksi kaikille.

222. Vasemmistolaiset, varsinkin läpisosiaalistuneet sellaiset, ovat tosiuskovaisia samassa mielessä kuin Eric Hoffer tarkoittaa teoksessaan "Tosiuskovainen". Mutta kaikki tosiuskovaiset eivät ole samaa psykologista tyyppiä kuin vasemmistolaiset. Esimerkiksi tosiuskovainen natsi poikkeaa luultavasti tosiuskovaisesta vasemmistolaisesta psykologisesti hyvinkin paljon. Johtuen heidän kyvystään yksimieliseen asialle omistautumiseen, tosiuskovaiset ovat hyödyllistä, kenties välttämätöntä ainesta mille tahansa vallankumoukselliselle liikkeelle. Tämä johtaa ongelmaan, jonka kanssa emme rehellisesti sanoen tiedä miten menettellä. Emme ole varmoja siitä, miten teknologian vastaisen vallankumouksen tosiuskovaisen energiat voidaan valjastaa. Tällä hetkellä voimme vain sanoa, että tosiuskovainen ei ole luotettava vallankumouksen sotilas, ellei hän ole sitoutunut ainoastaan teknologian tuhoamiseen. Jos hän on sitoutunut myös johonkin muuhun ihanteeseen, hän voi haluta käyttää teknologiaa välineenä sen saavuttamiseen (katso kappaleet 220 ja 221).

223. Jotkut lukijat saattavat sanoa: "Tuo puhe vasemmistolaisuudesta on roskaa. Minä tunnen Liisan ja Lassen, jotka ovat vasemmistolaisia, eikä heillä ole lainkaan tuollaisia totalitaarisia taipumuksia." On melko totta, että monet vasemmistolaiset, mahdollisesti jopa laaja enemmistö, ovat kunnan ihmisiä, jotka uskovat vilpittömästi suvaitsevaisuuteen toisten ihmisten arvoja kohtaan (tiettyyn rajaan saakka) eivätkä tahtoisi käyttää mielivaltaisia keinoja yhteiskunnallisten tavoitteidensa saavuttamiseen. Huomiointamme vasemmistolaisuudesta ei ole tarkoitettu sovellettaviksi jokaiseen yksittäiseen vasemmistolaiseen, vaan kuvaamaan vasemmistolaisuuden yleistä luonnetta liikkeenä. Eivätkä liikkeen yleistä luonnetta välttämättä määrää lukuisat erilaisten ihmisten ryhmät, jotka ovat mukana liikkeessä.

224. Ihmiset, jotka nousevat valta-asemiin vasemmistolaisissa liikkeissä ovat yleensä kaikkein vallanhimoisimpia vasemmistolaisia, koska juuri vallanhimoiset ihmiset tavoittelevat kiihkeimmin näitä paikkoja. Kun vallanhimoiset tyypit ovat ottaneet vallan liikkeessä, löytyy monia lempeämpiä vasemmistolaisia, jotka sisimmässään paheksuvat monia johtajien toimia, mutteivät kykene asettumaan heitä vastaan. He *tarvitsevat* uskoaan liikkeeseen, ja koska he eivät voi luopua tästä uskosta, he seuraavat johtajia. On totta, että *joillakin* vasemmistolaisilla on selkärankaa vastustaa ilmeneviä totalitaarisia tendenssejä, mutta he yleensä jäävät tappiolle, koska vallanhimoiset tyypit ovat paremmin järjestäytyneitä, armottomampia ja macchiavellilaisempia ja ovat varmistaneet itselleen vahvat valta-asetat.

225. Nämä ilmiöt näkyivät selvästi Venäjällä ja muissa maissa, joissa vasemmisto nousi valtaan. Samoin ennen kommunismin romahtamista Neuvostoliitossa lännen vasemmistolaiset harvoin kritisoivat kyseistä maata. Yllytetäessä he saattoivat myöntää, että Neuvostoliitto teki paljon virheitä, mutta sitten he yrittivät selittää ne parhain päin ja alkoivat puhua länsimaiden epäkohdista. He vastustivat aina länsimaiden sotilaallista vastarintaa kommunistien aggressiota kohtaan. Kaikkialla maailmassa vasemmistolaiset protestoivat kiihkeästi Yhdysvaltain sotilastoimia Vietnamissa vastaan, mutta kun Neuvostoliitto hyökkäsi Afganistaniin, he eivät tehneet mitään. Ei niin, että he olisivat hyväksyneet Neuvostoliiton toimet; mutta vasemmistolaisen uskonsa takia he eivät vain kyenneet asettumaan kommunismia vastaan. Nykyisin niissä yliopistoissamme, joissa ”poliittinen korrektius” on saanut valta-aseman, on todennäköisesti monia vasemmistolaisia, jotka yksityisesti paheksuvat akateemisen vapauden tukahduttamista, mutta toimivat kuitenkin sen mukaisesti.

226. Niinpä se tosiasia, että monet yksittäiset vasemmistolaiset ovat lauhkeita ja varsin suvaitsevaisia ihmisiä, ei missään nimessä ehkäise koko liikkeessä ilmeneviä totalitaarisia taipumuksia.

227. Vasemmistolaisuuden analyysissämme on eräs vakaava puute. On yhä kaikkea muuta kuin selvää, mitä tarkoitamme ”vasemmistolaisella”. Emme taida voida asialle paljoakaan. Nykyään vasemmistolaisuus on sirpaloitunut ko-

konaiseksi aktivistiliikkeiden kirjoksi. Kuitenkaan kaikki aktivistiliikkeet eivät ole vasemmistolaisia, ja joissakin aktivistiliikkeissä (mm. radikaaleissa ympäristönsuojelijoissa) näyttää olevan mukana sekä vasemmistolaisia että täysin ei-vasemmistolaisia persoonia, joista jälkimmäisten pitäisi ymmärtää, ettei vasemmistolaisten kanssa kannata olla yhteistyössä. Vasemmistolaiset ominaisuudet haalistuvat asteittain ei-vasemmistolaisiksi ominaisuuksiksi, ja meillä on usein kovia paineita päättää, onko joku yksilö vasemmistolainen vai ei. Ennen kuin asia on millään tavoin määritelty, käsitys vasemmistosta määräytyy sen pohdinnan perusteella, jonka olemme tässä artikkelissa suorittaneet, ja voimme vain neuvoa lukijaa käyttämään omaa harkintaansa päätettäessä, kuka on vasemmistolainen.

228. Mutta on hyödyllistä luetella joitakin kriteerejä vasemmistolaisuuden diagnosoimiseksi. Näitä kriteerejä ei voi soveltaa päälleliimaustekniikalla. Jotkut kriteerit sopivat joihinkin ihmisiin ilman, että he ovat vasemmistolaisia, joihinkin vasemmistolaisiin eivät sovi mitkään kriteereistä. On jälleen käytettävä omaa harkintaa.

229. Vasemmistolainen suuntautuu laajan mittakaavan kollektivismiin. Hän korostaa yksilön velvollisuutta palvelella yhteiskuntaa ja yhteiskunnan velvollisuutta huolehtia yksilöstä. Hän suhtautuu negatiivisesti individualismiin. Hän puhuu usein moralistiseen sävyyn. Hän kannattaa tiukkoja aselakeja, seksivalistusta ja muita psykologisesti "valistuneita" koulutusmenetelmiä, suunnitelmataloutta, myötämielistä toimintaa, monikulttuurisuutta. Hän samastuu uhreihin. Hän vastustaa kilpailua ja väkivaltaa, mutta useimmiten selittää vasemmistolaisten harjoittaman väkivallan parhain päin. Hän käyttää mielellään vasemmiston iskulauseita, kuten "rasismi", "seksismi", "homofobia", "kapitalismi", "imperialismi", "neokolonialismi", "kansanmurha", "yhteiskunnallinen muutos", "sosiaalinen oikeudenmukaisuus", "sosiaalinen vastuuntunto". Ehkä parhaiten tunnistettava vasemmistolaisen piirre on sympatia seuraavia liikkeitä kohtaan: feminismi, homojen oikeudet, etnisten vähemmistöjen oikeudet, vammaisten oikeudet, eläinten oikeudet, poliittinen korrektius. Kuka tahansa, joka tuntee voimakasta sympatiaa *kaikkia* näitä liikkeitä kohtaan on lähes varmasti vasemmistolainen.

230. Vaarallisimmat vasemmistolaiset, so. kaikkein valanhimoisimmat, tunnistaa usein ylimielisyydestä tai dogmaattisesta lähestymistavasta. Kuitenkin kaikkein vaarallisimpia vasemmistolaisia ovat ehkä tietyt läpisisiaalistuneet tyypit, jotka välttävät karkeita aggressiivisuuden ilmauksia ja pidättäytyvät julistamasta vasemmistolaisuuttaan, mutta uurastavat hiljaa ja tungettelematta levittääkseen kollektivistisia arvoja, "valistuneita" psykologisia menetelmiä lasten sosiaalistamiseksi, yksilön riippuvuutta järjestelmästä ja niin edelleen. Nämä piilovasemmistolaiset (niin kuin me heitä kutsumme) muistuttavat tiettyjä porvarillisia tyyppisiä käytännön toiminnan tullessa kysymykseen, mutta eroavat heistä psykologiansa, ideologiansa ja motivaationsa puolesta. Tavallinen porvari yrittää saada ihmiset järjestelmän vallan alaisuuteen suojellakseen omaa elämäntapaansa, tai yksinkertaisesti sen vuoksi, että hänellä on tavanomaiset näkemykset. Piilovasemmistolainen yrittää saada ihmiset järjestelmän kontrollin piiriin, koska hän on kollektivistisen ideologian tosiuskovainen. Piilovasemmistolainen eroaa tavallisesta läpisisiaalistuneesta vasemmistolaisesta siinä, että hänen kapinallinen impulssinsa on heikompi ja hän on lujemmin sosiaalistunut. Hän eroaa tavallisesta hyvin sosiaalistuneesta porvarista siten, että jokin syvä sisäinen puute pakottaa hänet omistautumaan aatteelle ja sulauttamaan itsensä kollektiiviin. Ja kenties hänen (hyvin sublimoitu) vallanhalunsa on vahvempi kuin keskivertoporvarilla.

Viimeinen merkintä

231. Kautta koko tämän artikkelin olemme esittäneet epätarkkoja väitteitä ja väitteitä, joihin olisi pitänyt liittää kaikenlaisia ehtoja ja varauksia; ja jotkut väitteistämme voivat olla täysin vääriä. Riittävän informaation puute ja pyrkimys tiiviyyteen teki mahdottomaksi muotoilla väitteemme tarkemmin tai lisätä kaikki tarvittavat ehdot. Ja tietenkin tällaisessa pohdinnassa täytyy luottaa vahvasti vaistonvaraiseen arvostelukykyyneen, ja se voi joskus erehtyä. Joten emme väitä, että tämä artikkeli olisi muuta kuin totuuden karkea likiarvo.

232. Siitä huolimatta olemme kohtuullisen vakuuttuneita siitä, että maalaamamme kuvan yleiset ääriviivat ovat karkeasti ottaen oikein. Olemme kuvanneet vasemmistolaisuuden ajallemme tyypillisenä ilmiönä ja oireena vallan prosessin estämisestä. Mutta voimme olla väärässä tämän suhteen. Läpisisiaalitoneita tyyppisiä, jotka pyrkivät tyydyttämään vallanhaluaan kääntämällä kaikki omaan moraaliinsa, on varmasti ollut olemassa kauan. Mutta *uskomme*, että keskeisessä roolissa olevat alemmuudentunto, heikko itseluottamus, voimattomuus, samastuminen uhreihin vaikkei itse ole uhri, ovat tyypillisiä nykyvasemmistolaisuudelle. Sellaisten ihmisten, jotka eivät itse ole uhreja, samastumista uhreihin esiintyi jossakin määrin 1800-luvun vasemmistolaisuudessa ja varhaiskristillisyydessä, mutta sikäli kuin tiedämme, nämä huonon itsetunnon jne. oireet eivät olleet läheskään niin ilmeisiä näissä tai missään muissakaan liikkeissä kuin nykyvasemmistossa. Mutta emme ole siinä asemassa, että voisimme varmuudella väittää, ettei sellaisia liikkeitä ole esiintynyt ennen modernia vasemmistoa. Tämä on tärkeä kysymys, johon historioitsijoiden tulisi kiinnittää huomiota.